

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΜΕΣΣΟΛΟΓΕΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΕΜΠΙΜΑ ΑΟΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΕΥΝΙΑΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ
ΜΕΘΩΣ ΑΟΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ – ΑΝΑΙΤΥΞΗ
ΠΑΡΑΧΕΙΜΑ ΣΕ ΕΜΠΟΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Εισηγητής

Αθανάσιος Γαλαριώτης

Σπουδαστής

Αθανάσιος Νικη

Καθηγητής/Καθ. Επιμόρφωσης

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ:ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ:ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

« ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ
ΔΙΕΘΝΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ – ΑΝΑΠΤΥΞΕΤΕ
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΣΕ ΕΜΠΟΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ »

Εισηγητής:

Δανιήλ Γεώργιος

Σπουδαστές:

Διβάρη Νίκη

Κιρμίζογλου Γρηγόριος

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2006

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	
1.1 Λογιστική τυποποίηση	8
1.2 Έννοια και σημασία των οικονομικών καταστάσεων	10
1.3 Σύντομη αναφορά στις επιμέρους οικονομικές καταστάσεις	14
1.3.1 Ετήσιες οικονομικές καταστάσεις	14
1.3.2 Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις	16
1.4 Θεμελιώδεις παραδοχές για την κατάρτιση των οικονομικών Καταστάσεων	20
1.5 Αρχές καταρτίσεως και παρουσιάσεως των οικονομικών Καταστάσεων	22
1.6 Η δομή των Οικονομικών καταστάσεων, κατά νόμο	28
1.6.1 Η δομή των ετησίων οικονομικών καταστάσεων	28
1.6.2 Η δομή των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων	29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΕΩΣ	
2.1 Σύντομη ιστορική ανασκόπηση	32
2.2 Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο (International Accounting Standard)	34
2.3 Η σημασία της καταστάσεως μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως	35
2.4 Σημασία της καταστάσεως ταμειακών ροών	38
2.5 Τύποι καταστάσεως μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως	42
2.6 Μέθοδοι καταρτίσεως της καταστάσεως μεταβολών	44
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΕΩΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΤΑΜΕΙΟ	
3.1 Κεφάλαιο κινήσεως και Ταμείο	46
3.2 Η επίδραση των συναλλαγών στο Κεφάλαιο κινήσεως και στο Ταμείο	48
3.3 Πηγές και χρήσεις Ταμείου	48

3.3.1	Συνήθειες (τρέχουσες) συναλλαγές της επιχειρήσεως	49
3.3.2	Άλλες πηγές και χρήσεις Ταμείου	50
3.4	Μέθοδοι προσδιορισμού των ταμειακών ροών και εκροών από τις συνήθειες (τρέχουσες) συναλλαγές της επιχειρήσεως	53
3.4.1	Άμεση ή ευθεία μέθοδος	53
3.4.2	Έμμεση ή βραχεία μέθοδος	58

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.

ΓΕΝΙΚΑ

4.1	Εννοιολογικός προσδιορισμός	60
4.2	Υποχρέωση καταρτίσεως της Καταστάσεως Ταμιακών ροών	61
4.3	Διάκριση μεταξύ Κεφαλαιακών και Ταμιακών ροών	62

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.

ΣΚΟΠΟΣ, ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΑΜΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ

5.1	Σκοπός και επιδιώξεις της Καταστάσεως Ταμιακών ροών	64
5.2	Χρησιμότητα της Καταστάσεως Ταμιακών ροών	65
5.3	Τύπος της Καταστάσεως Ταμιακών ροών	66

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6.

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΤΩΝ ΤΑΜΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ

6.1	Ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα προς αυτά στοιχεία	69
6.1.1	Ταμιακά ή χρηματικά διαθέσιμα	69
6.1.2	Ισοδύναμα προς τα ταμιακά διαθέσιμα στοιχεία	71
6.2	Μικτές και καθαρές ταμιακές ροές	73
6.3	Κατηγορίες ταμιακών ροών	75
6.3.1	Συνήθειες επιχειρηματικές δραστηριότητες [operating activities]	76
6.3.2	Επενδυτικές δραστηριότητες [Investing activities]	78
6.3.3	Χρηματοδοτικές δραστηριότητες [Financing activities]	79
6.4	Τόκοι και Μερίσματα	80
6.5	Φόρος Εισοδήματος	82
6.6	Συμμετοχές σε εξαρτημένες συγγενείς επιχειρήσεις και κοινοπραξίες	83
6.7	Αγορές και πωλήσεις εξαρτημένων και άλλων επιχειρήσεων	85
6.8	Έκτακτα, ανόργανα και κονδύλια προηγούμενης χρήσεως	87

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7.	
ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΑΜΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ	
7.1 Μη ταμιακές συναλλαγές	90
7.2 Αποκάλυψη της σύνθεσης των ταμιακών διαθέσιμων και των ισοδύναμων προς αυτά στοιχείων και η συσχέτιση αυτών με τα στοιχεία του ισολογισμού	91
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8.	
ΤΑΜΙΑΚΕΣ ΡΟΕΣ ΣΕ ΞΕΝΟ ΝΟΜΙΣΜΑ	94
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9.	
ΠΡΑΚΤΙΚΟΙ ΟΔΗΓΟΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΑΜΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ	
9.1 Πρακτικός Οδηγός Κατάρτισεως Καταστάσεως Ταμιακών Ροών για Εμποροβιομηχανικές επιχειρήσεις [Ε.Γ.Λ.Σ]	102
9.2 Πρακτικός Οδηγός Κατάρτισεως για τραπεζικά & πιστωτικά ιδρύματα [Κλαδικό λογιστικό σχέδιο τραπεζών]	122
9.3 Πρακτικός Οδηγός Κατάρτισεως Ταμιακών Ροών για Ασφαλιστικές Επιχειρήσεις [Κλαδικό Λογιστικό σχέδιο Ασφαλιστικών Επιχειρήσεων].	139
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10.	
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΑΜΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΜΙΑΣ ΕΜΠΟΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΘΕΙΑ & ΤΗΝ ΕΜΜΕΣΗ ΜΕΘΟΔΟ – ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	151
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	157
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	158

Αφιερώνουμε αυτή την εργασία

Στους γονείς μας

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το 1950 ήταν ευρύτατα διαδεδομένη στις ΗΠΑ η κατάρτιση καταστάσεων κεφαλαίων [Funds statements]. Το 1959 η κατάσταση μεταβολών στη χρηματοοικονομική θέση ή κατάσταση πηγών και χρήσεως κεφαλαίων [Statement of changes in financial position or Statement of sources and application of funds] συμπεριλαμβανόταν μεταξύ των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων. Το 1970 η Επιτροπή του Χρηματιστηρίου στις ΗΠΑ κατέστησε υποχρεωτική την κατάρτιση της προαναφερομένης καταστάσεως.

Η κατάρτιση της καταστάσεως των μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως γίνεται με βάση το κεφάλαιο κινήσεως ή το Ταμείο. Το 1984 υπάρχει σαφής προτίμηση, στις ΗΠΑ, για την ταμιακή βάση της καταστάσεως με αποτέλεσμα το 1987 το Αμερικανικό Ινστιτούτο να καθορίσει τις λογιστικές αρχές, που θα διέπουν την κατάσταση Ταμιακών ροών (Cash flows statements), όπως μετονομάστηκε η κατάσταση των μεταβολών.

Στη χώρα μας η κατάσταση αυτή δεν είναι διαδεδομένη. Ορισμένοι πανεπιστημιακοί διδάσκαλοι παρουσίασαν την κατάσταση αυτή, κυρίως όμως με την αρχική της μορφή. Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο αριθμός 7 που ίσχυε από 1.1.1979 αναθεωρήθηκε πλήρως. Έτσι, από 1.1.1994 ισχύει το αναθεωρημένο Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο.

Το αναθεωρημένο Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο για τις Καταστάσεις Ταμιακών ροών και τα ισχύοντα στις Η.Π.Α και στο Ηνωμένο Βασίλειο, αλλά και η ανάγκη προωθήσεως στη χώρα μας της Καταστάσεως των Ταμιακών Ροών, λόγω της σημασίας και της σπουδαιότητας που έχει, μας έδωσε το έναυσμα να ασχοληθούμε ιδιαίτερα και βαθύτερα με την κατάσταση αυτή. Ευελπιστούμε να προσθέσουμε μια επιπλέον πηγή

ενημέρωσης και γνώσης για τον μέσο σπουδαστή, με την εργασία μας αυτή.

Η εργασία αυτή αφιερώνεται στην κατάσταση ταμιακών ροών σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο, αναφέρεται γενικά στις οικονομικές καταστάσεις, στις μεταβολές της χρηματοοικονομικής θέσης με βάση το ταμείο και ειδικότερα στις καταστάσεις ταμειακών ροών ενώ ακολουθεί ένα ολοκληρωμένο παράδειγμα κατάρτισεως της καταστάσεως των ταμειακών ροών ειδικά για εμποροβιομηχανικές επιχειρήσεις.

Αθήνα, Φεβρουάριος 2006

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Λογιστική τυποποίηση

Η λογιστική, όπως είναι γνωστό, συγκεντρώνει, αναλύει, προσδιορίζει ποσοτικά, ταξινομεί και συνοψίζει τα πολυάριθμα και πολυσύνθετα λογιστικά γεγονότα με τελικό σκοπό την παροχή των αναγκαίων, αλλά και χρήσιμων πληροφοριών για τους κοινωνικούς εταίρους, όπως συνηθίζεται να λέγεται, δηλαδή για τις διοικήσεις και τους μετόχους των επιχειρήσεων, τους πιστωτές αυτών και τους εργαζομένους σε αυτές, το Δημόσιο, τους καταναλωτές και κάθε άλλο ενδιαφερόμενο φορέα.

Η παροχή των ανωτέρω αναγκαίων και χρήσιμων πληροφοριών γίνεται μέσω των οικονομικών καταστάσεων. Τα πληροφοριακά αυτά στοιχεία αποκτούν μεγαλύτερη σπουδαιότητα, όταν είναι διαχρονικά συγκρίσιμα όχι μόνο μέσα στα πλαίσια της ίδιας επιχειρήσεως, αλλά και μεταξύ των επιχειρήσεων του ίδιου κλάδου ή διαφόρων κλάδων της οικονομίας.

Η συγκρισιμότητα αυτή των λογιστικών πληροφοριών επιτυγχάνεται μόνο, όταν οι επιχειρήσεις εφαρμόζουν τις ίδιες λογιστικές αρχές, μεθόδους και γενικότερα διαδικασίες επεξεργασίας των δεδομένων που συγκεντρώνει και αναλύει η λογιστική. Απαιτείται, δηλαδή, τυποποίηση ολόκληρου του φάσματος της λογιστικής διαδικασίας.

Η λογιστική τυποποίηση επαφίεται, σε ορισμένες χώρες, στην αρμοδιότητα των επαγγελματικών οργανώσεων και σωματείων, τα

οποία θεσπίζουν λογιστικά πρότυπα και παραδεγμένες λογιστικές αρχές και δευτερευόντως στον εθνικό νομοθέτη, για τον καθορισμό της δομής και του περιεχομένου των δημοσιευόμενων οικονομικών καταστάσεων, ενώ σε άλλες χώρες η λογιστική τυποποίηση επιδιώκεται με την εφαρμογή των λογιστικών σχεδίων, που έχουν εγκριθεί από τον νομοθέτη.

Έτσι, η λογιστική τυποποίηση αντανακλά άμεσα στην τυποποίηση των οικονομικών καταστάσεων. Η τυποποίηση των οικονομικών καταστάσεων καθιστά τη λογιστική 'πεφωτισμένη αριθμοποίηση της οικονομίας .

Ιδιαίτερη σημασία έδωσε και δίνει η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα στην τυποποίηση των οικονομικών καταστάσεων. Η έκδοση από αυτήν των οδηγιών 78/660 (γνωστή ως 4η), 83/349 (γνωστή ως 7η), 86/635 και άλλων αποδεικνύουν τα προαναφερόμενα και υπογραμμίζουν τη σπουδαιότητα της τυποποίησης των οικονομικών καταστάσεων.

Πρέπει να τονίσουμε ότι πέραν της επιδιωκόμενης από την Ε.Ο.Κ. σε ευρωπαϊκό επίπεδο τυποποίησης των οικονομικών καταστάσεων, μέσω φυσικά της εθνικής νομοθεσίας κάθε Κράτους - μέλους, τη λογιστική τυποποίηση σε διεθνές επίπεδο έχει αναλάβει η Διεθνής Ομοσπονδία Λογιστών (IFAC). Η ομοσπονδία αυτή μέσω της International Accounting Standards Committee εκδίδει τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, τη διάδοση και εφαρμογή των οποίων έχουν αναλάβει οι επαγγελματικές οργανώσεις που συμμετέχουν στην IFAC.

Το Ε.Γ.Λ.Σ., αλλά και οι πρόσφατες τροποποιήσεις στην Ελληνική Εμπορική νομοθεσία έχουν υιοθετήσει τους κανόνες τυποποίησης των Οδηγιών και έχουν λάβει υπόψη τους, σε αρκετές περιπτώσεις, τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Πάντως, είναι ανάγκη να συνεχιστεί η προσπάθεια

της λογιστικής τυποποίησης στην Ελλάδα, για να φθάσει το επίπεδο τυποποίησης των άλλων αναπτυγμένων χωρών.

1.2 Έννοια και σημασία των οικονομικών καταστάσεων

Οι οικονομικές καταστάσεις αποβλέπουν πρώτιστα στην ενημέρωση των μετόχων και πιστωτών της επιχειρήσεως, δηλαδή των χρηματοδοτών αυτής, παρέχοντας ανάλογες για αυτούς πληροφορίες. Είναι λοιπόν ορθότερο να αποκαλούνται οι καταστάσεις αυτές χρηματοοικονομικές, σύμφωνα με το είδος των πληροφοριών που παρέχουν.

Οικονομικές καταστάσεις (Financial statements) καλούνται, γενικά, τα λογιστικά έγγραφα από τα οποία προκύπτει η περιουσιακή διάρθρωση της επιχειρήσεως και τα αποτελέσματα αυτής για ορισμένη χρονική περίοδο.

Η αξιοποίηση των δεδομένων -τόσο για την πρόβλεψη όσο και για την από λογιστική επαλήθευση πραγματοποιείται με την κατάρτιση από το Λογιστήριο καταστάσεων που καλούνται οικονομικές (Financial statement), αν αποβλέψουμε στο περιεχόμενο τους ή λογιστικές, αν αναφερθούμε στην προέλευση τους.

Κατά το Ε.Γ.Λ.Σ., οικονομικές κατασταθείς είναι πίνακες στους οποίους εμφανίζονται τα στοιχεία του Ισολογισμού και ορισμένων άλλων λογαριασμών των οικονομικών μονάδων κεφαλαιώδους σημασίας.

Οι ανωτέρω οικονομικές καταστάσεις μπορεί να απορρέουν απ' ευθείας από τα λογιστικά βιβλία και χαρακτηρίζονται ως πηγαίες ή να καταρτίζονται με βάση διάφορα δεδομένα των βιβλίων και άλλων δικαιολογητικών στοιχείων, οπότε χαρακτηρίζονται ως παράγωγες.

Οι οικονομικές καταστάσεις για να επιτελέσουν σωστά το ρόλο τους πρέπει να είναι διαχρονικά ομοιόμορφες. Αυτό βέβαια επιτυγχάνεται, όπως προαναφέρθηκε, με τη λογιστική τυποποίηση.

Η βάση της λογιστικής τυποποίησης στην Ελλάδα είναι το Ε.Γ.Λ.Σ. Οι σχετικές με τις οικονομικές καταστάσεις διατάξεις αυτού είναι προσαρμοσμένες προς τις απαιτήσεις της Οδηγίας της ΕΟΚ (78/660) και του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου αριθμός 5.

Η Ελληνική Εμπορική νομοθεσία υιοθέτησε τις διατάξεις του Ε.Γ.Λ.Σ σχετικά με τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις.

Στην έννοια των οικονομικών καταστάσεων περιλαμβάνεται μια μεγαλύτερη ή μικρότερη ποικιλία αυτών.

Η Ελληνική Εμπορική νομοθεσία υιοθέτησε τις διατάξεις του Ε.Γ.Λ.Σ σχετικά με τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις.

Στην έννοια των οικονομικών καταστάσεων περιλαμβάνεται μια μεγαλύτερη ή μικρότερη ποικιλία αυτών.

Κατά το Ε.Γ.Λ.Σ στις οικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνονται:

- (α) Η κατάσταση του Ισολογισμού τέλους χρήσεως
- (β) Η κατάσταση του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως
- (γ) Ο πίνακας διαθέσεως αποτελεσμάτων
- (δ) Η κατάσταση του λογαριασμού γενικής εκμεταλλεύσεως, και

(ε) Το προσάρτημα του Ισολογισμού και των αποτελεσμάτων χρήσεως.

Σημειώνεται εδώ ότι η κατάσταση του λογαριασμού γενικής εκμεταλλεύσεως δεν υπόκειται σε δημοσιότητα, όπως οι άλλες καταστάσεις, σύμφωνα με την ισχύουσα για τις Α.Ε. και Ε.Π.Ε. νομοθεσία.

Κατά το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο αριθ. 5 στις οικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνονται:

(α) Ο Ισολογισμός

(β) Ο λογαριασμός αποτελεσμάτων χρήσεως

(γ) Ο πίνακας μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως και

(δ) Οι σημειώσεις και λοιπές κατασταθείς και επεξηγηματικό υλικό, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των οικονομικών καταστάσεων. Πρόκειται, ουσιαστικά, για το προσάρτημα του Ισολογισμού και των αποτελεσμάτων χρήσεως.

Πρέπει να επισημάνουμε ότι μεταξύ των οικονομικών καταστάσεων στο Ε.Γ.Λ.Σ. δεν συμπεριλαμβάνεται η κατάσταση μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως της επιχειρήσεως (Statement in Financial position ή Statement of sources and use of funds.)

Επίσης, μεταξύ των οικονομικών καταστάσεων του Ε.Γ.Λ.Σ., δεν περιλαμβάνεται η κατάσταση μεταβολών των αδιανέμητων κερδών (Statement of retained of funds). Η κατάρτιση αυτής επιβάλλεται σε

ορισμένες χώρες. Στην Ελλάδα αναπληρώνεται, σχεδόν στο σύνολο της, από τον πίνακα διαθέσεως αποτελεσμάτων.

Τα προαναφερόμενα αφορούν τις οικονομικές καταστάσεις μιας οικονομικής μονάδας και όχι ενός ομίλου επιχειρήσεων, για τον οποίο, οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις. Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις εξετάζουν τη μορφή της εταιρικής οργάνωσης και εμφανίζουν την οικονομική θέση και τα αποτελέσματα των εργασιών ενός ομίλου εταιριών, ως να ήταν μια επιχείρηση.

Τα οικονομολογιστικά πληροφοριακά στοιχεία που παρέχουν οι οικονομικές καταστάσεις χρησιμοποιούνται από πολλούς ενδιαφερόμενους φορείς, για διαφορετικούς, κατά περίπτωση, σκοπούς. Παρά την ύπαρξη διαφορών στην οικονομική και κοινωνική οργάνωση κάθε χώρας επιδιώκεται από τις διεθνείς επαγγελματικές οργανώσεις μια εναρμόνιση των παρεχομένων πληροφοριών πάνω στη βάση ότι οι οποιοδήποτε χρήστες των οικονομικών καταστάσεων ενδιαφέρονται πρωτίστως για τη λήψη κατάλληλων οικονομικών αποφάσεων.

Έτσι, οι οικονομικές καταστάσεις καταρτίζονται και παρουσιάζονται τουλάχιστον, κάθε χρόνο, με βάση την παροχή των κοινών οικονομολογιστικών πληροφοριών που ενδιαφέρουν μια ευρύτερη ομάδα ενδιαφερόμενων χρηστών.

Η ομάδα αυτή των ενδιαφερομένων χρηστών περιλαμβάνει τους επενδυτές, τους εργαζόμενους, τους δανειστές, τους προμηθευτές και άλλους πιστωτές, τους καταναλωτές, το κράτος και τις δημόσιες υπηρεσίες και το κοινωνικό σύνολο γενικότερα.

Από την ανωτέρω ανάλυση προκύπτει, με σαφήνεια, η σημασία των οικονομικών καταστάσεων.

1.3 Σύντομη αναφορά στις επί μέρους οικονομικές καταστάσεις.

1.3.1 Ετήσιες οικονομικές καταστάσεις.

Ο Ισολογισμός αποτελεί το πλέον επίσημο και αξιόπιστο λογιστικό έγγραφο, καθόσον με αυτό παρουσιάζεται η οικονομική κατάσταση της επιχειρήσεως, που έχει προσδιοριστεί κατόπιν απογραφής των περιουσιακών στοιχείων.

Ισολογισμός είναι η συνοπτική λογιστική κατάσταση που εμφανίζει τα περιουσιακά στοιχεία, κατ' είδος και αξία, όπως και τις πηγές κεφαλαιοδοτήσεως ενός οικονομικού οργανισμού σε ενιαίο νόμισμα και σε ορισμένη στιγμή.

Ο Ισολογισμός είναι μια στατική οικονομική κατάσταση, ένα φωτογραφικό στιγμιότυπο εκφρασμένο σε λογιστικούς όρους, που δείχνει τη χρηματοοικονομική θέση της επιχειρήσεως σε μια δεδομένη στιγμή και για αυτό η σωστή ονομασία της καταστάσεως αυτής θα ήταν "κατάσταση οικονομικής θέσεως" (Statement of financial position). Στη διεθνή πρακτική επικράτησε η ονομασία Ισολογισμός (Balance sheet).

Αναγκαία συμπλήρωση οποιουδήποτε ορισμού που δίδεται για τον Ισολογισμό είναι ότι εμφανίζει τη χρηματοοικονομική θέση της επιχειρήσεως, σύμφωνα με τις γενικά παραδεγμένες λογιστικές αρχές, μεταξύ των οποίων η αρχή του ιστορικού κόστους, που διαφοροποιεί ουσιωδώς την οικονομική κατάσταση της επιχειρήσεως από την αντίστοιχη με βάση το τρέχον κόστος.

Η κατάσταση του λογαριασμού των αποτελεσμάτων χρήσεως περιλαμβάνει και περιγράφει με κατάλληλο τρόπο όλα τα έσοδα και έξοδα, όπως αυτά προσδιορίζονται από τις γενικά παραδεγμένες λογιστικές αρχές. Ο λογαριασμός αποτελέσματα χρήσεως εκφράζει το

αποτέλεσμα της χρήσεως, στο πλαίσιο της αρχής του ιστορικού κόστους. Ο λογαριασμός αποτελέσματα χρήσεως σε συνδυασμό με τον πίνακα διαθέσεως των αποτελεσμάτων εκφράζει τις μεταβολές που επήλθαν στα " αδιανέμητα κέρδη " μεταξύ δύο διαδοχικών ισολογισμών.

Η κατάσταση λογαριασμού γενικής εκμεταλλεύσεως παρέχει σημαντικές πληροφορίες, τις οποίες δεν παρέχουν οι άλλες οικονομικές καταστάσεις. Παρέχει τη συνοπτική εικόνα της δραστηριότητας της επιχειρήσεως και αποτελεί πηγή πληροφοριών για την ίδια την επιχείρηση, αλλά και για τους συναλλασσομένους με αυτή. Στην κατάσταση αυτή παρουσιάζεται το οργανικό αποτέλεσμα της επιχειρήσεως, εμφανίζονται τα αναλυτικά στοιχεία του μικτού κέρδους και απεικονίζεται η κυκλοφορία των αποθεμάτων.

Ο πίνακας διαθέσεως αποτελεσμάτων καταρτίζεται υποχρεωτικά μόνον, όταν πρόκειται να γίνει διάθεση των αποτελεσμάτων. Η διάθεση των αποτελεσμάτων, δηλαδή των κερδών, περιλαμβάνει τόσο τη διανομή των κερδών, που εξέρχονται από την εταιρία, όσο και την αποθεματοποίηση των κερδών, τα οποία παραμένουν στην εταιρία.

Το προσάρτημα του Ισολογισμού και των αποτελεσμάτων χρήσεως είναι το απαραίτητο συμπλήρωμα των οικονομικών αυτών καταστάσεων. Στο προσάρτημα αυτό δίνονται διάφορες πρόσθετες ή επεξηγηματικές πληροφορίες που έχουν ως σκοπό να διευκολύνουν τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων να κατανοούν το περιεχόμενο τους και την αληθινή οικονομική κατάσταση και τα ακριβή αποτελέσματα των εργασιών της επιχειρήσεως.

Η κατάσταση μεταβολών στην οικονομική θέση (Statement of changes in financial position) ή κατάσταση μεταβολών στο κεφάλαιο κινήσεως (Statement of working capital changes) ή κατάσταση πηγών και

χρήσεως κεφαλαίων (Statement of sources and use of funds) παρουσιάζει τις κυριότερες μεταβολές στα κεφάλαια της επιχειρήσεως πέραν από το αποτέλεσμα της περιόδου (π.χ. από δανεισμό, από συνεισφορές των ιδιοκτητών, από διάθεση παγίων) και τον τρόπο με τον οποίο η επιχείρηση χρησιμοποίησε τα κεφάλαια αυτά (π.χ. για απόκτηση περιουσιακών στοιχείων, εξόφληση χρεών, διανομή μερισμάτων). Η κατάσταση αυτή δείχνει τη χρηματοδοτική και την επενδυτική δραστηριότητα της επιχειρήσεως.

Σημειώνεται εδώ ότι η ανωτέρω κατάσταση δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των οικονομικών καταστάσεων που καταρτίζονται υποχρεωτικά στην Ελλάδα.

Οι μεταβολές στην καθαρή θέση μιας επιχειρήσεως, κατά τη διάρκεια μιας περιόδου δεν καλύπτονται στο σύνολο τους από το λογαριασμό των αποτελεσμάτων χρήσεως. Το ρόλο αυτό καλύπτει η κατάσταση των αδιανέμητων κερδών (retained earnings), η οποία όμως δεν καταρτίζεται στην Ελλάδα. Πρέπει όμως να σημειώσουμε ότι ένα σημαντικό τμήμα αυτής καλύπτεται από τον πίνακα διαθέσεως κερδών, που καταρτίζεται υποχρεωτικά στη χώρα μας. Οι μεταβολές που έγιναν στην καθαρή θέση από π.χ. αυξομειώσεις του μετοχικού κεφαλαίου, υπεραξία από προσαρμογή της αξίας περιουσιακών στοιχείων, γνωστοποιούνται συνήθως με σημειώσεις στο προσάρτημα του Ισολογισμού και των αποτελεσμάτων χρήσεως.

1.3.2 Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις

Η ανάγκη πρακτικής και όχι θεωρητικής φύσεως, όπως γράφει ο Snozzi, που έγινε αισθητή στους διοικούντες σοβαρές ιθύνουσες (μητρικές) εταιρίες, για να δουν ευκρινώς την οικονομική θέση και τα αποτελέσματα των ομάδων επιχειρήσεων που ελέγχουν, έδωσε αφορμή

στη γένεση των ενοποιημένων ισολογισμών και λογαριασμών εκμεταλλεύσεως.

Οι μέτοχοι της μητρικής, οι τωρινοί και οι μελλοντικοί, οι υπάλληλοι, οι πελάτες και οι πιστωτές ενδιαφέρονται για την τύχη ολοκλήρου του ομίλου. Συνεπώς, έχουν ανάγκη να πληροφορούνται για τα αποτελέσματα των εργασιών και την οικονομική κατάσταση του ομίλου, ως ενιαίου συνόλου. Η ανάγκη αυτή εξυπηρετείται με τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, που εμφανίζουν τις οικονομικές πληροφορίες, οι οποίες αφορούν τον όμιλο, ως να ήταν μία ενιαία επιχείρηση.

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις εξετάζουν τη μορφή της εταιρικής οργάνωσης και εμφανίζουν την οικονομική θέση και τα αποτελέσματα των εργασιών ενός ομίλου εταιριών, ως να ήταν μία επιχείρηση που εργάζεται μέσω τμημάτων ή υποκαταστημάτων παρά μέσω εξαρτημένων επιχειρήσεων.

Κατά το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο της International Accounting standards Committee [αριθ. 27], ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις είναι οι καταστάσεις ενός ομίλου που παρουσιάζονται, ως να αφορούσαν μία απλή επιχείρηση.

Δεν είναι διαφορετική η έννοια των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων κατά τις διατάξεις του Ν. 2190/1920 και της 7ης Οδηγίας της ΕΟΚ.

Πρέπει να σημειώσουμε ακόμη ότι σκοπός των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων είναι να παρουσιάσουν, πρωτίστως, προς όφελος των μετόχων και των πιστωτών της μητρικής, τα αποτελέσματα των εργασιών και την οικονομική κατάσταση της μητρικής και των

εξαρτημένων αυτής, ουσιαστικά, σεις έχουν σοβαρά κατακριθεί τελευταία από τους οικονομικούς αναλυτές και αυτό, κυρίως, γιατί δεν παρέχουν τις αναγκαίες συγκρίσεις για τους διάφορους κλάδους της οικονομίας.

Στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνονται, σύμφωνα με το νόμο 2190/1920, ο Ισολογισμός, ο λογαριασμός των αποτελεσμάτων χρήσεως και το προσάρτημα. Πρέπει όμως να σημειώσουμε εδώ ότι η κατάσταση των αδιανέμητων κερδών [retained earnings statement] και η κατάσταση μεταβολών της οικονομικής θέσεως (statement of changes in financial position) περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, που καταρτίζονται στην αλλοδαπή. Η κατάρτιση των τελευταίων αυτών καταστάσεων δεν επιβάλλεται από την Ελληνική νομοθεσία.

Πολλές φορές, πριν ληφθεί οποιαδήποτε επιχειρηματική απόφαση, καταρτίζονται κάποιες ενοποιημένες προκαταρκτικές καταστάσεις (proforma statements). Αυτές οι καταστάσεις δεν μπορεί να αντικαταστήσουν τις, κατά την απόκτηση της συμμετοχής ή μετά από αυτή, ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

Θεωρούμε σκόπιμο να επισημάνουμε τη διαφορά μεταξύ ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων [consolidated financial statements] και των συνδυασμένων οικονομικών καταστάσεων [combined financial statements]. Αν υποθέσουμε ότι υπάρχει μία μητρική επιχείρηση και εξαρτημένες αυτής, βιομηχανικών, εμπορικών δραστηριοτήτων και τραπεζικών εργασιών. Η ενοποίηση των οικονομικών καταστάσεων όλων αυτών, μητρικών και εξαρτημένων, στις οποίες περιλαμβάνονται μία ή περισσότερες τραπεζικών δραστηριοτήτων, δεν είναι δυνατή λόγω διαφορετικού αντικειμένου εργασιών. Στην περίπτωση αυτή οι τραπεζικές εξαρτημένες μπορεί να συμπεριληφθούν σε μία ιδιαίτερη σειρά συνδυασμένων οικονομικών καταστάσεων [combined financial statements].

Όπως έχει προαναφερθεί, οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις απεικονίζουν την οικονομική κατάσταση της μητρικής και των από αυτή εξαρτημένων επιχειρήσεων. Οι ενοποιημένες αυτές οικονομικές καταστάσεις μπορεί να χαρακτηριστούν νομικά ως πλασματικές.

Η κατοχή της πλειοψηφίας των μετοχών, άμεσα ή έμμεσα, δεν είναι το μόνο και αποκλειστικό κριτήριο για την ανάγκη της ενοποίησης. Ο ασκούμενος με την πλειοψηφία μετοχών έλεγχος πρέπει να είναι διαρκής, δηλαδή η κατοχή των μετοχών να μην είναι μια προσωρινή βραχυπρόθεσμη επένδυση. Περαιτέρω ο έλεγχος αυτός να μην εξαρτάται από όρους ή προϋποθέσεις, π.χ. η κατοχή της πλειοψηφίας των μετοχών μιας επιχειρήσεως σε πτώχευση. Δεν νοείται, λοιπόν, ενοποίηση στις περιπτώσεις που ο έλεγχος δεν είναι διαρκής και αδέσμευτος.

Μια εξαρτημένη επιχείρηση σε ένα Κράτος με απαγορεύσεις εξαγωγής κεφαλαίων ή με σοβαρές πολιτικές αστάθειες ή σημαντικές και απρόβλεπτες συναλλαγματικές διακυμάνσεις δεν μπορεί να ενοποιηθεί, όταν από τις προαναφερόμενες αιτίες, η αξία της επιχειρήσεως αυτής καθίσταται απροσδιόριστη και αβέβαιη.

Στο σημείο αυτό πρέπει να επαναλάβουμε ότι ενοποίηση εξαρτημένων επιχειρήσεων με ποικίλες και αντίθετες δραστηριότητες δεν θα ήταν σκόπιμη, γιατί υπεισέρχονται διαφορετικές λογιστικές μέθοδοι εκτιμήσεως της αξίας τους, όπως π.χ. ενοποίηση βιομηχανικών επιχειρήσεων και μιας θυγατρικής ασφαλιστικής. Επίσης, η ύπαρξη σημαντικού αριθμού προνομιούχων μετοχών αποτελεί σοβαρό εμπόδιο για την κατάρτιση ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

1.4 Θεμελιώδεις παραδοχές για την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων.

Η λογιστική, όπως είναι γνωστό, υπηρετεί την επιχείρηση και την ευρύτερη ομάδα των ενδιαφερόμενων φορέων.

Η λογιστική είναι μία εφαρμοσμένη επιστημονική τεχνική, που πρέπει να λειτουργεί μέσα σε ένα περιβάλλον, το οποίο επιβάλλει κάποιους περιορισμούς. Οι περιορισμοί αυτοί καλούνται παραδοχές.

Παρά το γεγονός ότι υπάρχει μεταξύ των συγγραφέων διαφωνία ως προς τις παραδοχές, αλλά και σύγχυση μεταξύ παραδοχών και λογιστικών αρχών, πρέπει να αναφερθούμε τουλάχιστον σε αυτές που θεωρούν οι περισσότεροι θεωρητικοί της λογιστικής ως θεμελιώδεις παραδοχές.

Οι θεμελιώδεις αυτές παραδοχές (underlying assumptions) είναι οι εξής:

(α) της επιχειρηματικής οντότητας [separate Entity assumption]

(β) της συνέχισης της δραστηριότητας της επιχειρήσεως [Going Concern assumption]

(γ) της νομισματικής μονάδας μετρήσεως (The unit of Measure assumption]

(δ) της περιοδικότητας [Time period assumption]

Στο σημείο αυτό πρέπει να τονίσουμε ότι η International Accounting Standards Committee δέχεται ως θεμελιώδεις παραδοχές για την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων τις εξής:

(α) της πραγματοποιήσεως [accrual basis]

(β) της συνεχίσεως της δραστηριότητας της επιχειρήσεως [Going concern assumption]

Μια σύντομη αναφορά στις θεμελιώδεις παραδοχές είναι χρήσιμη.

Κατά την παραδοχή της επιχειρηματικής οντότητας [separate entity assumption] κάθε οικονομική μονάδα αποτελεί μία ιδιαίτερη λογιστική ενότητα, δηλαδή έχει τη δική της περιουσία, τους δικούς της χρηματοδότες και τις δικές της συναλλαγές.

Η παραδοχή της συνεχίσεως της δραστηριότητας της επιχειρήσεως (going concern assumption) σημαίνει ότι δεν αναμένεται ρευστοποίηση της επιχειρήσεως στο άμεσο μέλλον. Η παραδοχή αυτή σημαίνει ότι οι λογιστικές αρχές, οι παραδεγμένοι και νομοθετημένοι κανόνες αποτιμήσεως και οι λογιστικές μέθοδοι εφαρμόζονται για την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων με τη βασική προϋπόθεση ότι η επιχείρηση θα συνεχίσει την επιχειρηματική της δραστηριότητα.

Η παραδοχή της νομισματικής μονάδας μετρήσεως [The unit-of-measure assumption] οδηγεί στο συμπέρασμα ότι στις οικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνονται μόνο οι επιχειρηματικές δραστηριότητες που που μπορεί να εκφραστούν.

Το οικονομικό αποτέλεσμα μιας επιχειρήσεως προκύπτει από τη σύγκριση του Ισολογισμού ενάρξεως αυτής και του αντίστοιχου λήξεως (εκκαθαρίσεως). Η πολύχρονη διάρκεια των επιχειρήσεων επιβάλλει τον προσδιορισμό του αποτελέσματος περιοδικά κατά τη διάρκεια της ζωής της επιχειρήσεως και μάλιστα κατά τακτά χρονικά διαστήματα. Αυτή είναι η παραδοχή της περιοδικότητας.

Πρέπει όμως να αναφερθούμε και στην παραδοχή της πραγματοποιήσεως [accrual basis]. Οι οικονομικές καταστάσεις, για να ανταποκριθούν στον αντικειμενικό σκοπό τους, καταρτίζονται με βάση την παραδοχή της πραγματοποιήσεως. Κάτω από αυτή την παραδοχή, τα αποτελέσματα των συναλλαγών και άλλα γεγονότα αναγνωρίζονται, όταν συμβαίνουν και καταχωρούνται στα βιβλία και απεικονίζονται στις οικονομικές καταστάσεις της περιόδου στην οποία αφορούν.

Οι οικονομικές καταστάσεις που καταρτίζονται με βάση την παραδοχή της πραγματοποιήσεως πληροφορούν τους χρήστες όχι μόνο για τις συναλλαγές που έγιναν, αλλά και για τις υποχρεώσεις που αναλήφθηκαν για το μέλλον. Για το λόγο αυτό είναι ιδιαίτερα χρήσιμες για τη λήψη οικονομικών αποφάσεων από τους χρήστες αυτών.

1.5 Αρχές καταρτίσεως και παρουσιάσεως των οικονομικών καταστάσεων.

Ο αντικειμενικός σκοπός των οικονομικών καταστάσεων είναι να πληροφορήσουν μια ευρύτερη ομάδα χρηστών, για την περιουσιακή κατάσταση, την οικονομική θέση και τις μεταβολές αυτής μιας οικονομικής μονάδας. Με τις οικονομικές καταστάσεις πρέπει να γνωστοποιούνται όλες οι ουσιώδεις πληροφορίες, που είναι αναγκαίες για να καταστήσουν αυτές σαφείς και κατανοητές.

Όπως προαναφέρθηκε, η κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων βασίζεται σε ορισμένες θεμελιώδεις παραδοχές.

Για να ανταποκριθούν οι οικονομικές καταστάσεις στον αντικειμενικό σκοπό τους πρέπει να έχουν ορισμένες ποιοτικής φύσεως ιδιότητες ή ποιοτικά χαρακτηριστικά. Κατά την International Accounting

Standards Committee τέσσερα είναι τα ποιοτικά αυτά χαρακτηριστικά στοιχεία. Τα χαρακτηριστικά αυτά περιγράφονται με συντομία ως εξής:

Οι οικονομικές καταστάσεις πρέπει να γίνονται πλήρως κατανοητές από τους χρήστες αυτών, οι οποίοι φυσικά διαθέτουν μία επαρκή λογιστική αντίληψη των οικονομικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και ικανότητα μελέτης. Πρόκειται για μία πρωταρχική ποιοτικής φύσεως ιδιότητα των οικονομικών καταστάσεων.

Ένα άλλο ποιοτικό χαρακτηριστικό στοιχείο των οικονομικών καταστάσεων είναι η συνάφεια που πρέπει να έχουν οι παρεχόμενες πληροφορίες προς τις ανάγκες των χρηστών, δηλαδή οι πληροφορίες αυτές πρέπει να ασκούν επιρροή στις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών. Βέβαια, η φύση και το ουσιαστικό των πληροφοριών έχουν άμεση σχέση με την προαναφερόμενη συνάφεια αυτών.

Η αξιοπιστία των παρεχόμενων πληροφοριών αποτελεί μία ακόμη ιδιότητα των οικονομικών καταστάσεων. Η πλήρης παρουσίαση των συναλλαγών, η παρουσίαση της ουσίας και όχι μόνο του νομικού τύπου των συναλλαγών, η ουδετερότητα των πληροφοριών, η συντηρικότητα και η πληρότητα των πληροφοριών αποτελούν στοιχεία της αξιοπιστίας των οικονομικών καταστάσεων.

Ως τέταρτη ιδιότητα των οικονομικών καταστάσεων αναφέρεται η συγκρισιμότητα αυτών.

Οι οικονομικές καταστάσεις καταρτίζονται και παρουσιάζονται με βάση ορισμένες αρχές, οι οποίες μπορεί να διαφέρουν από χώρα σε χώρα, λόγω των ιδιαιτεροτήτων που παρουσιάζει η κοινωνική, οικονομική και νομική ζωή κάθε χώρας. Η I.A.S.C. έχει αναλάβει να εναρμονίσει τους κανονισμούς, τα λογιστικά πρότυπα και τις διαδικασίες που έχουν

σχέση με την κατάρτιση και την παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων.

Οι οικονομικές καταστάσεις πρέπει να περιλαμβάνουν σαφή και συνοπτική αποκάλυψη όλων των σημαντικών λογιστικών αρχών ή μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν.

Η Ελληνική εμπορική νομοθεσία ακολουθώντας την Οδηγία 78/660 (γνωστή ως 4η) της Ε.Ο.Κ., έχει καθιερώσει τις ακόλουθες βασικές αρχές για την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων. Επιγραμματικά οι αρχές αυτές είναι:

(α) Η αρχή της αλήθειας, δηλαδή της πιστής εικόνας της περιουσίας, της χρηματοοικονομικής θέσεως και των αποτελεσμάτων της επιχειρήσεως.

(β) Η αρχή της απόλυτης σαφήνειας.

(γ) Η αρχή της ομοιογένειας, δηλαδή δεν επιτρέπεται να περιλαμβάνονται στο ίδιο ποσό του Ισολογισμού ή του λογαριασμού αποτελεσμάτων ανομοιογενή στοιχεία.

(δ) Η αρχή της συνέπειας δηλαδή οι μέθοδοι αποτιμήσεως, διαρθρώσεως και καταρτίσεως του Ισολογισμού και του λογαριασμού των αποτελεσμάτων χρήσεως πρέπει να παραμένουν αμετάβλητοι από χρήση σε χρήση.

(ε) Η αρχή ή κανόνας του μη συμψηφισμού στοιχείων του ενεργητικού και παθητικού ή λογαριασμών εσόδων και εξόδων.

(στ) Η αρχή της συντηρητικότητας ή συνέσεως ή πρόνοιας. Η αρχή αυτή πρέπει να διέπει την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων.

(ζ) Επίσης, πρέπει να αναφερθούμε σε δύο ακόμη, μάλλον, κανόνες. Κατά τον πρώτο κανόνα, οι τίτλοι των λογαριασμών πρέπει να είναι σαφώς δηλωτικοί των εικονιζόμενων στοιχείων. Κατά τον άλλο κανόνα πρέπει να παρατίθενται στις οικονομικές καταστάσεις [Ισολογισμός, Αποτελέσματα Χρήσεως και πίνακας διαθέσεως αυτών] και τα κονδύλια της προηγούμενης χρήσεως.

Οι οικονομικές καταστάσεις είναι το τελικό προϊόν της λογιστικής διαδικασίας.

Η διαδικασία αυτή πρέπει να διεξάγεται, σύμφωνα με τις γενικά παραδεγμένες λογιστικές αρχές. Οι ακολουθούμενες λογιστικές αρχές πρέπει να γνωστοποιούνται μέσω των δημοσιευόμενων οικονομικών καταστάσεων.

Μία σύντομη αναφορά στις Βασικές λογιστικές αρχές είναι χρήσιμη. Οι βασικές αυτές λογιστικές αρχές είναι οι εξής:

(α) Αρχή του ιστορικού κόστους [Historical cost principle]. Είναι μία από τις βασικότερες αρχές, που διέπει ολόκληρη τη λογιστική διαδικασία. Οι λογιστικές εγγραφές απεικονίσεως της αποκτήσεως περιουσιακών στοιχείων, της πραγματοποιήσεως εσόδων και εξόδων, της δημιουργίας υποχρεώσεων και στοιχείων καθαρής θέσεως καταχωρούνται στα βιβλία, σύμφωνα με την αρχή αυτή, στο κόστος κτήσεως.

Βέβαια, η αρχή του ιστορικού κόστους προϋποθέτει σταθερή οικονομία και νομισματική ισορροπία, καθόσον γίνεται άμεσα αντιληπτό

ότι επηρεάζεται άμεσα σε περιόδους πληθωρισμού και χρειάζεται διόρθωση των διαφορών μεγεθών που εκφράζονται στο κόστος.

(β) Αρχή της πραγματοποίησης του εσόδου [Revenue realization principle]. Κατά την αρχή αυτή καταχωρούνται στα έσοδα της χρήσεως τα βέβαια ποσά αυτών που πραγματοποιήθηκαν μέσα στη χρήση, όπως και τα ποσά των εσόδων που τα αίτια δημιουργίας τους ανάγονται σε προηγούμενες χρήσεις, αλλά εκκαθαρίστηκαν και οριστικοποιήθηκαν μέσα στη χρήση αυτή.

(γ) Αρχή της συσχετίσεως των εσόδων και εξόδων που αφορούν τη χρήση [The Matching principle]. Η πραγματοποίηση των εσόδων συνεπάγεται την πραγματοποίηση εξόδων. Είναι λοιπόν απαραίτητο στα ανήκοντα σε κάθε λογιστική περίοδο έσοδα να αντιπαραθέτονται τα έξοδα που πραγματοποιήθηκαν για την απόκτηση των εσόδων αυτών, ώστε από το συσχετισμό εσόδων-εξόδων να προκύψει το αποτέλεσμα της περιόδου. Η αντιπαράθεση εσόδων-εξόδων, όπως προαναφέρθηκε, αποτελεί μία σημαντική λογιστική αρχή, η οποία προϋποθέτει την αρχή της πραγματοποίησης του εσόδου, που προαναφέρθηκε, αλλά και την παραδοχή ότι τα έξοδα καταχωρούνται κατά την πραγματοποίηση τους (accrual basis).

(δ) Αρχή της αντικειμενικότητας [The objective principle]. Οι λογιστικές καταχωρήσεις πρέπει να στηρίζονται σε αντικειμενικά γεγονότα, που μπορεί να επαληθευθούν. Δηλαδή, πρέπει να στηρίζονται οι λογιστικές καταχωρήσεις σε δικαιολογητικά στοιχεία εκδόσεως τρίτων ή σε παραστατικά στοιχεία που εκδίδει η ίδια η οικονομική μονάδα [π.χ. αποσβέσεις, προβλέψεις].

(ε) Αρχή της συνέπειας των λογιστικών μεθόδων [The Consistency principle]. Η αρχή αυτή επιβάλλει να μην μεταβάλλονται από χρήση σε

χρήση οι λογιστικές μέθοδοι και κανόνες. Η αρχή αυτή της συνέπειας σημαίνει ειδικότερα ότι:

- Οι μέθοδοι διαρθρώσεως των κονδυλίων των οικονομικών καταστάσεων, οι κανόνες αποτιμήσεως των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων και γενικά οι μέθοδοι συντάξεως των καταστάσεων αυτών παραμένουν για κάθε λογαριασμό οι ίδιες από χρήση σε χρήση.

- Τα κονδύλια κάθε ισολογισμού προκύπτουν από τα αντίστοιχα κονδύλια της προηγούμενης χρήσεως ή της απογραφής ενάρξεως πλέον ή μείον τις μεταβολές της χρήσεως.

(στ) Αρχή της συντηρητικότητας [The conservatism principle]. Η αρχή αυτή είναι γνωστή και ως αρχή της συνέσεως ή πρόνοιας. Η αρχή αυτή πρέπει να διέπει την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων.

Για τις αρχές της συντηρητικότητας και της συνέπειας αναφερθήκαμε και ανωτέρω, καθόσον πρέπει να διέπουν άμεσα την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων.

(ζ) Αρχή του ουσιώδους των λογιστικών γεγονότων [The materiality principle]. Δεν σημαίνει ότι η αρχή αυτή επιτρέπει παράλειψη καταχωρήσεως ή και αποκαλύψεως ενός επουσιώδους λογιστικού γεγονότος, αλλά μόνο διαφορετική μεταχείριση αυτού κατά παρέκκλιση από τις γενικές αρχές και μεθόδους της λογιστικής.

Οι ανωτέρω με στοιχεία (στ) και (ζ) αρχές ανήκουν σε μία άλλη ευρύτερη αρχή της εξαιρέσεως [The exception or Modifying principle].

Παρόμοιες αρχές καταρτίσεως και παρουσιάσεως ισχύουν και για τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

1.6 Η δομή των Οικονομικών καταστάσεων, κατά νόμο

1.6.1 Η δομή των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων

Το Ε.Γ.Λ.Σ. παρέχει τα υποδείγματα των οικονομικών καταστάσεων, όπως και ποιοι λογαριασμοί αυτού συγκροτούν τα απεικονιζόμενα στους τίτλους των οικονομικών καταστάσεων κονδύλια. Το Ε.Γ.Λ.Σ. αναλύει και καθορίζει το περιεχόμενο κάθε λογαριασμού, όπως και τους κανόνες αποτιμήσεως των περιουσιακών στοιχείων.

Είναι γνωστό ότι η προσαρμοσμένη προς τις διατάξεις των Οδηγιών της Ε.Ο.Κ. 78/660 και 83/349 εμπορική νομοθεσία παραπέμπει στο Ε.Γ.Λ.Σ. σε ό,τι αφορά τη δομή και το περιεχόμενο των οικονομικών καταστάσεων.

Οι αρχές που καθιερώνονται από την εμπορική νομοθεσία για τη δομή των οικονομικών καταστάσεων έχουν σε γενικές γραμμές ως εξής:

(α) Αρχή της πραγματικής εικόνας. Οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις πρέπει να εμφανίζουν με απόλυτη σαφήνεια την πραγματική εικόνα της περιουσιακής διαρθρώσεως, της χρηματοοικονομικής θέσης και των αποτελεσμάτων χρήσης της επιχειρήσεως.

(β) Αρχή της απόλυτης σαφήνειας.

(γ) Αρχή της καταρτίσεως των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα υποδείγματα του Ε.Γ.Λ.Σ.

(δ) Αρχή της συνέπειας στη δομή των οικονομικών καταστάσεων.

(ε) Αρχή της ιδιαίτερης εμφανίσεως και της σειράς των λογαριασμών στις οικονομικές καταστάσεις.

(στ) Αρχή της προσαρμογής του ισολογισμού και του λογαριασμού αποτελεσμάτων σε ειδικές περιπτώσεις

(ζ) Αρχή της ομοιογένειας. Για την αρχή αυτή έχουμε αναφερθεί και στα προηγούμενα.

(η) Αρχή της συγχωνεύσεως λογαριασμών με αραβική αρίθμηση.

(θ) Αρχή της παραθέσεως των κονδυλίων της προηγούμενης χρήσεως.

(ι) Αρχή της ενσωματώσεως των οικονομικών καταστάσεων των υποκαταστημάτων της εταιρείας.

(ια) Αρχή του μη συμψηφισμού λογαριασμών ενεργητικού και παθητικού και εσόδων-εξόδων.

Οι ανωτέρω αρχές αφορούν τη δομή των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων, των εταιρειών, πλην Τραπεζών.

1.6.2 Η δομή των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων

Όπως έχουμε προαναφέρει ο ενοποιημένος Ισολογισμός, τα ενοποιημένα αποτελέσματα και το προσάρτημα αυτών αποτελούν, κατά το νόμο, ένα ενιαίο σύνολο εγγράφων και το περιεχόμενο της έννοιας ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

Συγκρίνοντας τις ανωτέρω ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, όπου απεικονίζεται η οικονομική κατάσταση και τα αποτελέσματα ενός

ομίλου επιχειρήσεων, με τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις κάθε επιχειρήσεως διαπιστώνουμε ότι μεταξύ των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων δεν περιλαμβάνεται ο πίνακας διαθέσεως αποτελεσμάτων.

Πρέπει να επισημάνουμε εδώ ότι την κατάρτιση του πίνακα αυτού δεν απαιτεί ούτε η σχετική Οδηγία της Ε.Ο.Κ. Η αιτιολογία ίσως ανάγεται στην αυτονόητη, για τους αλλοδαπούς, κατάρτιση της καταστάσεως μεταβολών των αδιανέμητων κερδών [retaining earnings], χωρίς βέβαια να απαιτεί την κατάρτιση αυτού η προαναφερόμενη Οδηγία.

Πέραν όμως αυτών θα παρατηρήσουμε ακόμη και τα εξής:

(α) Δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, η ενοποιημένη κατάσταση του λογαριασμού εκμεταλλεύσεως. Βέβαια τέτοια κατάσταση δεν περιλαμβάνεται, κατά το νόμο, ούτε και μεταξύ των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων.

(β) Δεν περιλαμβάνεται επίσης η ενοποιημένη κατάσταση μεταβολών της οικονομικής θέσεως του ομίλου [Statement of changes in financial position ή Statement of sources and use of funds].

Παρά το γεγονός ότι δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των οικονομικών καταστάσεων, πρέπει για λόγους πρακτικούς να αναφερθούμε και στην ενοποιημένη ετήσια έκθεση διαχειρίσεως, που πρέπει να καταρτίζεται και αυτή μαζί με τις προαναφερόμενες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

Εδώ θα αναφερθούμε ιδιαίτερα στη διάρθρωση (δομή) του ενοποιημένου Ισολογισμού και της ενοποιημένης καταστάσεως των αποτελεσμάτων χρήσεως.

Η διάρθρωση (δομή) των ενοποιημένων καταστάσεων, Ισολογισμού και αποτελεσμάτων χρήσεως, δεν διαφέρει εκείνης των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων και για το λόγο αυτό γίνεται από τη σχετική διάταξη του Νόμου παραπομπή στις αντίστοιχες διατάξεις της δομής των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων.

Για τη δομή και την εμφάνιση του Ισολογισμού και του λογαριασμού αποτελεσμάτων ισχύουν οι εξής βασικοί κανόνες.

(α) Απαγορεύεται η μεταβολή από χρήση σε χρήση της δομής του Ισολογισμού και του λογαριασμού αποτελεσμάτων, όπως και της μορφής εμφάνισέως τους. Παρέκκλιση επιτρέπεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Η παρέκκλιση αυτή πρέπει να αναφέρεται και να αιτιολογείται στο προσάρτημα.

(β) Για τα υποδείγματα του Ισολογισμού και του λογαριασμού αποτελεσμάτων εφαρμόζονται όσα ορίζει το Ε.Γ.Λ.Σ.

(γ) Απαγορεύεται οποιοσδήποτε συμψηφισμός μεταξύ κονδυλίων των λογαριασμών ενεργητικού και παθητικού ή των λογαριασμών εσόδων και εξόδων.

(δ) Απαγορεύεται η καταχώρηση ανομοιογενών στοιχείων στον ίδιο λογαριασμό.

(ε) Υποχρεωτικά αναγράφεται στα αποτελέσματα ο κύκλος εργασιών,

(στ) Το περιεχόμενο των λογαριασμών του Ισολογισμού και των αποτελεσμάτων προσδιορίζεται από τις διατάξεις του Ε.Γ.Λ.Σ., οι οποίες εφαρμόζονται υποχρεωτικά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΕΩΣ

2.1 Σύντομη ιστορική ανασκόπηση

Η Λογιστική σχεδιάζει τα συστήματα αναλύσεως των λογιστικών γεγονότων και καταχώρησεως των πληροφοριών από αυτά στα λογιστικά βιβλία. Η καταστιχογραφία και οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές σήμερα έχουν αναλάβει να εφαρμόζουν τα σχέδια της λογιστικής ακολουθώντας τις λεπτομερείς διαδικασίες, που η τελευταία υποδεικνύει.

Είναι λοιπόν φανερό ότι οι οικονομικές πληροφορίες περιέρχονται στους χρήστες - εσωτερικούς και εξωτερικούς - μέσω των οικονομικών καταστάσεων. Η παρουσίαση της οικονομικής καταστάσεως και των αποτελεσμάτων μιας επιχειρήσεως μέσω των οικονομικών καταστάσεων [Ισολογισμός και λογαριασμός αποτελεσμάτων] διέπεται - και πρέπει - από την αρχή της πραγματοποιήσεως [accrual basis principle]. Ο Ισολογισμός και ο λογαριασμός αποτελεσμάτων παρέχουν την οικονομική κατάσταση μιας επιχειρήσεως στατικώς, όπως δηλαδή έχει σε δεδομένη χρονική στιγμή.

Δεν παρέχεται λοιπόν μία πλήρης εικόνα των ροών των πηγών των κεφαλαίων, δεδομένου ότι ο λογαριασμός αποτελεσμάτων δεν διακρίνει τους διάφορους τύπους των πηγών κεφαλαίων, τα οποία αναλώθηκαν για την κερδοφόρα δραστηριότητα της επιχειρήσεως ούτε αναφέρει τις μεταβολές στις πηγές των κεφαλαίων, που προέρχονται από την επενδυτική ή την οικονομική δραστηριότητα αυτής. Πιο συγκεκριμένα, οι πληροφορίες αυτές μπορεί να αφορούν το κεφαλαίο κινήσεως ή και την ταμιακή ρευστότητα μιας επιχειρήσεως.

Οι επιχειρήσεις στις ΗΠΑ, για να παρέχουν τις προαναφερόμενες πληροφορίες, άρχισαν να καταρτίζουν οικονομικές καταστάσεις με τον τίτλο Statement of Sources and application of funds [Πηγές και χρήσεις κεφαλαίων]. Το 1950 ήταν ευρύτατα διαδεδομένη στις ΗΠΑ, η κατάρτιση καταστάσεων κεφαλαίων [funds statements]. [Πάντως αναφέρεται και ο τίτλος Statement of changes in financial position]. Το 1959 στις 600 βιομηχανικές επιχειρήσεις των ΗΠΑ, οι 190 από αυτές συμπεριλάμβαναν μεταξύ των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων τους και την κατάσταση μεταβολών στη χρηματοοικονομική θέση.

Το 1963 το American Institute of Certified Public Accountants άρχισε σχετική έρευνα, λόγω της αυξημένης χρήσεως της Statement of sources and application of funds και της Cash flow statement και κυρίως εξαιτίας της απειλής κατά της accrual basis principle. Έτσι, το Accounting Principles (A..P.B.) εξέδωσε το 1963 την opinion αριθμό 3 με την οποία ενθάρρυνε την κατάρτιση της καταστάσεως πηγών και χρήσεως κεφαλαίων [Statement of sources and application of funds]. Το 1970 η Επιτροπή του Χρηματιστηρίου των Η.Π.Α [SEC] έκανε υποχρεωτική την κατάρτιση αυτής της καταστάσεως. Έτσι, το 1971 το APB εξέδωσε νεότερη opinion αριθμός 19 "reporting the changes in financial position.

Η κατάσταση αυτή των μεταβολών στη χρηματοοικονομική θέση της επιχειρήσεως θεωρήθηκε ως μια από τις τρεις βασικές καταστάσεις, μαζί με τον ισολογισμό και το λογαριασμό αποτελεσμάτων, που πρέπει να καταρτίζουν οι επιχειρήσεις. Σημειώνεται εδώ ότι από το 1974 εμφανίζεται η προαναφερόμενη κατάσταση στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Το 1980 γίνεται εκτεταμένη συζήτηση στα πλαίσια της FASB (Η.Π.Α) σχετικά με τη ροή κεφαλαίων και τη ρευστότητα. Πρέπει να αναφερθεί ότι η κατάσταση μεταβολών στη χρηματοοικονομική θέση συντάσσεται με βάση το κεφάλαιο κινήσεως ή με βάση το " Ταμείο ". Η

προτίμηση των επιχειρήσεων στο κεφάλαιο κινήσεως κάλυπτε το 52% αυτών πριν από το 1984. Το έτος αυτό η προτίμηση των επιχειρήσεων στη βάση του "ταμείου" έφθασε στο 57% των επιχειρήσεων. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να εκδώσει η F.A.S.B., κατά το 1987, το statement No 95 "Statement of cash flows" (κατάσταση ταμιακών ροών).

Ακολούθησαν τα statements No 102 και 104, τα οποία συμπληρώνουν το No 95.

Σήμερα δεν αναφερόμαστε πλέον στην κατάσταση μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως, αλλά στην κατάσταση ταμιακών ροών (Statements of cash flows).

Στη χώρα μας η κατάσταση αυτή ήταν και παραμένει άγνωστη στην πράξη και δεν καταρτίζεται, παρά μόνο από ελάχιστο αριθμό επιχειρήσεων, κυρίως θυγατρικών αλλοδαπών επιχειρήσεων.

Η ιστορική εξέλιξη της καταστάσεως των μεταβολών μέσα από τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα αναφέρεται στην επόμενη παράγραφο.

2.2 Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο (International Accounting Standard)

Το διεθνές Λογιστικό Πρότυπο (International Accounting Standard) που ίσχυσε από 1.1.1979 μέχρι 31.12.1993, καθιέρωσε την κατάσταση μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως (Statement of changes in financial position). Το προαναφερόμενο πρότυπο όριζε:

"Στις οικονομικές καταστάσεις πρέπει να περιλαμβάνεται, ως αναπόσπαστο μέρος τους, πίνακας μεταβολών της χρηματοοικονομικής καταστάσεως. Ο πίνακας μεταβολών της χρηματοοικονομικής

καταστάσεως πρέπει να παρέχεται για κάθε περίοδο, για την οποία παρέχεται ανάλυση αποτελεσμάτων.

"Κεφάλαια που προήλθαν από τις εργασίες μιας επιχειρήσεως, ή που διατέθηκαν για αυτές, πρέπει να εμφανίζονται στον πίνακα μεταβολών της χρηματοοικονομικής καταστάσεως, χωριστά από τα κεφάλαια, που προήλθαν από άλλες πηγές ή που διατέθηκαν σε άλλους τομείς.

Ανόργανα κονδύλια που δεν συγκαταλέγονται στις συνηθισμένες δραστηριότητες της επιχειρήσεως, πρέπει να εμφανίζονται χωριστά στον πίνακα αυτόν.

Κάθε επιχείρηση ή όμιλος επιχειρήσεων πρέπει να υιοθετεί τη μορφή παρουσιάσεως του πίνακα μεταβολών της χρηματοοικονομικής καταστάσεως, ή οποία είναι η περισσότερο διαφωτιστική, ανάλογα με τις περιστάσεις".

Το προαναφερόμενο Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο αναθεωρήθηκε το 1992 και τέθηκε σε ισχύ από 1.1.1994 αναθεωρημένο.

Το αναθεωρημένο Δ.Λ.Π. αναφέρεται στις καταστάσεις ταμιακών ροών [Cash flow statements]. Το περιεχόμενο του αναθεωρημένου Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου θα μας απασχολήσει σε ιδιαίτερο κεφάλαιο του παρόντος.

2.3 Η σημασία της καταστάσεως μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως.

Κάθε επιχείρηση αναπτύσσει τις χρηματοοικονομικές και επενδυτικές δραστηριότητες της επιδιώκουσα το κέρδος. Οι χρηματοοικονομικές δραστηριότητες αποβλέπουν στην εισροή πόρων (πηγές κεφαλαίων) και οι

επενδυτικές σε εκροή πόρων (χρήσεις κεφαλαίων). Ο Ισολογισμός αποκαλύπτει σε δεδομένη χρονική στιγμή την αριθμητική εικόνα των προαναφερομένων δραστηριοτήτων [Χρηματοοικονομικές δραστηριότητες = εισροή πόρων = ίδια κεφάλαια + υποχρεώσεις = παθητικό ισολογισμού και επενδυτικές δραστηριότητες = εκροή πόρων = ενεργητικό Ισολογισμού]. Ο λογαριασμός αποτελεσμάτων παρουσιάζει την εξέλιξη των αποτελεσμάτων των προαναφερομένων δραστηριοτήτων.

Μπορεί να υποθέσουμε ότι η άντληση πληροφοριών για τις πηγές και τις χρήσεις κεφαλαίων θα ήταν δυνατή από διαδοχικούς και συγκριτικούς ισολογισμούς. Όμως, αυτό δεν είναι δυνατό, γιατί οι ισολογισμοί δεν αποκαλύπτουν όλες τις αυξήσεις και μειώσεις των επί μέρους στοιχείων τους, αλλά μόνο τις καθαρές μεταβολές. Π.χ. αν η αξία των πάγιων στοιχείων παρουσιάζεται με αξία 1000 μονάδες τη μια χρήση και την επόμενη με αξία 1200 μονάδες, συνάγεται το συμπέρασμα ότι τα πάγια αυξήθηκαν κατά 200 μονάδες, ενώ η πραγματικότητα μπορεί να σημαίνει αύξηση της αξίας των πάγιων στοιχείων με 500 μονάδες, λόγω νέων αγορών και μείωση κατά 300 μονάδες, λόγω πωλήσεως παγίων. Αλλά και ο λογαριασμός αποτελεσμάτων χρήσεως δεν παρουσιάζει όλες τις μεταβολές. Π.χ. Δεν αποκαλύπτει την αυτοχρηματοδότηση της επιχειρήσεως ή τις εισπράξεις από πωλήσεις πάγιων στοιχείων.

Έτσι, προκύπτει η ανάγκη της καταρτίσεως μιας άλλης συμπληρωματικής καταστάσεως, η οποία θα παρέχει τις πληροφορίες αυτές, που είναι στην ουσία οι απαντήσεις στα κάτωθι ερωτήματα:

1. Πού χρησιμοποιήθηκαν τα κεφάλαια που προήλθαν από τις δραστηριότητες της επιχειρήσεως;
2. Ποια είναι η πηγή των κεφαλαίων, που επενδύθηκαν σε νέες πάγιες εγκαταστάσεις;

3. Πού χρησιμοποιήθηκαν κεφάλαια που προήλθαν από την έκδοση π.χ. ομολογιακού δανείου ή την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου;

4. Μπορεί να συνεχιστεί ομαλά η διανομή μερισμάτων, αν υπάρξουν ζημιές;

5. Πώς μειώθηκαν οι υποχρεώσεις ή πως εξαγοράστηκαν π.χ. προνομιούχες μετοχές;

6. Γιατί παρά την ύπαρξη κερδών το κεφάλαιο κινήσεως είναι μικρότερο από αυτό της προηγούμενης χρήσεως;

7. Πώς χρηματοδοτήθηκε η αύξηση του κεφαλαίου κινήσεως;

Βέβαια και άλλα παρόμοια ή λίγο διαφοροποιημένα ερωτήματα μπορεί να τεθούν. Ενδεικτικά σημειώνονται:

- Πως χρηματοδοτήθηκε ο εκσυγχρονισμός της επιχειρήσεως;
- Η επιχείρηση επιδιώκει την αυτοχρηματοδότηση, το δανεισμό ή την αύξηση του κεφαλαίου, για να αποκτήσει νέες εγκαταστάσεις και πάγια περιουσιακά στοιχεία;
- Η μειωτική τάση στην αυτοχρηματοδότηση μήπως προδικάζει σοβαρά προβλήματα χρηματοδότησεως στο άμεσο μέλλον της επιχειρήσεως;
- Ποιες νέες χρηματοοικονομικές και επενδυτικές δραστηριότητες ανέπτυξε η επιχείρηση κατά τη διάρκεια της υπό κρίση χρήσεως;

- Ποια ήταν η ανακατάταξη στα στοιχεία του ενεργητικού κατά τη χρήση, που κρίνεται;

- Ποια ήταν η πηγή των κεφαλαίων που χρησιμοποιήθηκαν για τη μείωση των υποχρεώσεων;

Πάντως, έχοντας υπόψη όλα τα ερωτήματα που προαναφέρθηκαν, η ανάγκη καταρτίσεως μιας άλλης καταστάσεως προκύπτει από τις απαντήσεις που πρέπει να δοθούν σε δύο βασικά ερωτήματα:

(α) Από πού προήλθαν οι πόροι και

(β) πού πήγαν.

Οι απαντήσεις στα βασικά αυτά ερωτήματα δίδονται από την κατάσταση μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως. Αυτό άλλωστε αποτελεί και το σκοπό της καταστάσεως αυτής, ενώ η σημασία της αναδίδεται από την πληθώρα των πληροφοριών που παρέχει, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν.

2.4 Σημασία της καταστάσεως ταμειακών ροών

Η κατάσταση των ταμιακών ροών (Cash flows statement) αποτελεί την εξελιγμένη μορφή της Καταστάσεως των πηγών και χρήσεως κεφαλαίων. Παρότι θα αναφερθούμε σε ιδιαίτερο κεφάλαιο για την κατάσταση των ταμιακών ροών θεωρούμε αναγκαίο να επισημάνουμε στο σημείο αυτό την ιδιαίτερη σημασία αυτής.

Υπάρχει μια σειρά ερωτημάτων, όπως τα ενδεικτικώς αναφερόμενα κατωτέρω στα οποία δεν είναι δυνατό να δοθούν απαντήσεις με βάση τις

οικονομικές καταστάσεις του Ισολογισμού και του λογαριασμού αποτελεσμάτων. Τα ερωτήματα αυτά μπορεί να είναι τα εξής:

(α) Παρά το γεγονός ότι η επιχείρηση έχει ζημιές, κατά τη διάρκεια μιας χρήσεως, θα μπορέσει να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της με τα ταμιακά διαθέσιμα που έχει δημιουργήσει;

(β) Παρατηρήθηκε μείωση των υποχρεώσεων μιας επιχειρήσεως σε κάποια χρήση. Πώς έγινε η μείωση αυτή;

(γ) Ποιες είναι οι νέες επενδύσεις της επιχειρήσεως σε μια χρονική περίοδο (χρήση);

(δ) Η επιχείρηση αύξησε το κεφάλαιο της ή τις υποχρεώσεις της σε κάποια χρήση. Πού επενδύθηκαν οι αυξήσεις αυτές, κατά τη χρήση αυτή;

(ε) Ποιες νέες χρηματοοικονομικές και επενδυτικές δραστηριότητες ανέπτυξε η επιχείρηση σε μια χρήση;

Οι οικονομικές καταστάσεις του Ισολογισμού και του λογαριασμού των αποτελεσμάτων της χρήσεως δεν επαρκούν για να απαντηθούν τα προαναφερόμενα ερωτήματα, κυρίως για τους εξής λόγους:

(α) Η κατάσταση του λογαριασμού των αποτελεσμάτων καταρτίζεται βάση την αρχή της πραγματοποιήσεως [accrual basis principle] και δεν παρουσιάζει το αποτέλεσμα των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων πάνω στα ταμιακά διαθέσιμα ή στη ρευστότητα της επιχειρήσεως.

(β) Ο Ισολογισμός είναι μια στατικής μορφής οικονομική κατάσταση και δεν παρουσιάζει τις χρηματοοικονομικές και τις επενδυτικές δραστηριότητες που προκαλούν αλλαγές από τη μία χρήση στην άλλη.

Για να υπάρξουν απαντήσεις στα ερωτήματα αυτά χρειάζεται η κατάρτιση μιας άλλης οικονομικής καταστάσεως. Η κατάσταση αυτή καταρτιζόμενη με βάση το κεφάλαιο κινήσεως, ήταν γνωστή με τον τίτλο κατάσταση πηγών και χρήσεως κεφαλαίων.

Η κατάρτιση όμως της καταστάσεως αυτής με βάση τα ταμιακά διαθέσιμα γρήγορα αντικατέστησε την προαναφερόμενη κατάσταση πηγών και χρήσεως κεφαλαίων. Σήμερα καταρτίζεται από τις περισσότερες επιχειρήσεις η κατάσταση των ταμιακών ροών (δηλαδή, η κατάσταση πηγών και χρήσεως ταμιακών κεφαλαίων ή ταμιακών διαθεσίμων).

Σκοπός της καταστάσεως αυτής είναι να παρέχει πληροφορίες για ταμιακές εισπράξεις και ταμιακές πληρωμές μιας επιχειρήσεως κατά τη διάρκεια μιας περιόδου π.χ. χρήσεως. Στο σκοπό αυτής περιλαμβάνεται, αλλά δευτερευόντως, η παροχή πληροφοριών για τις επενδυτικές και χρηματοοικονομικές δραστηριότητες της επιχειρήσεως κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου π.χ. χρήσεως.

Κατά το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο, σκοπός της καταστάσεως των ταμιακών ροών είναι να παράσχει πληροφορίες για τις ιστορικές αλλαγές στα ταμιακά διαθέσιμα και στα ισοδύναμα με αυτά στοιχεία μιας επιχειρήσεως κατά τη διάρκεια μιας περιόδου (π.χ. χρήσεως). Στην κατάσταση αυτή πρέπει να γίνεται απεικόνιση των ταμιακών ροών της περιόδου κατά τομέα δραστηριότητας [επιχειρηματικές, επενδυτικές και χρηματοοικονομικές δραστηριότητες της επιχειρήσεως].

Από τα ανωτέρω προκύπτει και η σημασία της καταστάσεως των ταμιακών ροών, που είναι διττή, δηλαδή αφορά εσωτερικά τη διοίκηση της επιχειρήσεως και εξωτερικά τους επενδυτές και τους πιστωτές.

Η Διοίκηση της επιχειρήσεως προκειμένου να λάβει αποφάσεις π.χ. για νέες επενδύσεις και τη χρηματοδότηση αυτών, είναι ανάγκη να γνωρίζει τη ρευστότητα των κεφαλαίων της και μάλιστα την ταμιακή ρευστότητα. Έτσι, η διοίκηση μπορεί να προσανατολιστεί ανάλογα στην επιδίωξη λήψεως ή όχι, βραχυπροθέσμων πιστώσεων ή δανείων, ή στην αύξηση ή μείωση του μερίσματος, όπως επίσης και στη λήψη παρόμοιας φύσεως σημαντικών αποφάσεων.

Αλλά και οι επενδυτές ή οι πιστωτές δεν ενδιαφέρονται λιγότερο για τις πληροφορίες που παρέχει η κατάσταση των ταμιακών ροών. Με βάση τις πληροφορίες αυτές μπορεί να εκτιμήσουν:

(α) Την ικανότητα της επιχειρήσεως να δημιουργήσει θετικές μελλοντικές ταμιακές ροές.

(β) Την ικανότητα αυτής να πληρώσει τις υποχρεώσεις της.

(γ) Την ικανότητα της να πληρώσει μερίσματα.

(δ) Την ανάγκη αυτής για πρόσθετο δανεισμό.

(ε) Τους λόγους των διαφορών, μεταξύ καθαρών κερδών και των σχετικών ταμιακών εισπράξεων και πληρωμών.

(στ) Τις επιδράσεις στην οικονομική κατάσταση της επιχειρήσεως των ταμιακών και μη ταμιακών επενδυτικών και χρηματοοικονομικών συναλλαγών κατά τη διάρκεια της χρήσεως.

Είναι πρόδηλη η σημασία της καταστάσεως των ταμιακών ροών και για λόγο αυτό, η κατάρτιση αυτής και τα σχετικά προβλήματα θα μας απασχολήσουν ιδιαίτερω.

2.5 Τύποι καταστάσεως μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως

Η κατάσταση μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως παρουσιάζει τις μεταβολές στα περιουσιακά στοιχεία, στις υποχρεώσεις και στην καθαρή θέση μιας επιχειρήσεως, κατά τη διάρκεια ορισμένης χρονικής περιόδου π.χ. μιας χρήσεως, αλλά με βάση τις εισροές και τις εκροές κεφαλαίων.

Οι μεταβολές που προαναφέρθηκαν προκύπτουν ως διαφορές των μεγεθών από τη σύγκριση δύο διαδοχικών ισολογισμών (ενάρξεως και λήξεως μιας περιόδου). Για να υπάρξουν οι μεταβολές αυτές χρειάζονται κεφάλαια στην επιχείρηση. Παρά το γεγονός ότι πληροφορίες για τις πηγές και τις χρήσεις των κεφαλαίων [εισροές και εκροές αυτών] μπορούμε να αντλήσουμε από τη σύγκριση των μεγεθών δύο διαφορετικών ισολογισμών, απαντήσεις σε βασικά ερωτήματα, όπως αυτά που προαναφέρθηκαν στην παράγραφο 2.3 ανωτέρω, δεν έχουμε παρά μόνο από την κατάσταση μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως. Ανάλογα με το περιεχόμενο που δίδεται στην έννοια " κεφάλαια " στην πράξη, έχουμε μία ποικιλία τέτοιων καταστάσεων.

Η δυνατότητα μιας επιχειρήσεως να ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις της, όπως αυτές παρουσιάζονται κάθε φορά και η ικανότητα αυτής να επεκτείνεται εξαρτώνται από την ύπαρξη ρευστών κεφαλαίων. Δεδομένου ότι το " Ταμείο " (με την έννοια της διαθέσιμης αγοραστικής δυνάμεως) και το " κεφάλαιο κινήσεως " αποτελούν τους σημαντικότερους ίσως παράγοντες οικονομικής υγείας μιας επιχειρήσεως είναι αυτονόητο

ότι, τα στοιχεία αυτά προσδιορίζουν και τους δύο βασικούς τύπους της καταστάσεως μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως.

Συνεπώς, η κατάσταση μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως μπορεί να καταρτιστεί με βάση το "Κεφάλαιο κινήσεως" ή με βάση το "Ταμείο". Οι τύποι αυτοί των καταστάσεων διαφέρουν μεταξύ τους ουσιωδώς, δεδομένου ότι υπάρχουν βασικές διαφορές στις έννοιες "κεφάλαιο" και "ταμείο". Η ροή και η εκροή "κεφαλαίου κινήσεως" διαφέρει σημαντικά της ταμιακής ροής και εκροής. Για τις έννοιες του "κεφαλαίου κινήσεως" και του "ταμείου" θα επανέλθουμε στα επόμενα.

Πρέπει όμως να επισημάνουμε εδώ ιδιαίτερος ότι σήμερα έχει επιβληθεί στην πράξη η κατάρτιση της καταστάσεως των ταμιακών ροών [Cash flows statement] και για αυτό θα εξετάσουμε αυτή σε ιδιαίτερο κεφάλαιο του παρόντος. Πάντως, ανεξάρτητα από την επισήμανση αυτή, είναι ανάγκη να προηγηθεί η ανάλυση της καταστάσεως των μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως με βάση το κεφάλαιο κινήσεως, για να υπάρξει επαρκής προετοιμασία στην αντιμετώπιση των ιδιαιτεροτήτων της καταστάσεως των ταμιακών ροών.

Σημαντικές συναλλαγές που επηρεάζουν τους χρηματοοικονομικούς πόρους της επιχειρήσεως είναι δυνατό να μην απεικονίζονται στην προαναφερόμενη κατάσταση μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως, γιατί δεν επέφεραν μεταβολή στο "κεφάλαιο κινήσεως" ή στο "ταμείο", με βάση τα οποία καταρτίστηκε η κατάσταση μεταβολών. Ενδεικτικά αναφέρεται η αγορά ενός συγκροτήματος μηχανημάτων που έγινε με ισόποση αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου (παράδοση μετοχών σε εξόφληση της αξίας των μηχανημάτων) ή κεφαλαιοποίηση μακροπροθέσμων υποχρεώσεων.

Είναι λοιπόν απαραίτητο, ή κατάσταση μεταβολών που στηρίζεται στο κεφάλαιο κινήσεως ή στο ταμείο να περιλαμβάνει επιπροσθέτως τις μεγάλες χρηματοοικονομικές και επενδυτικές συναλλαγές, παρότι αυτές δεν επηρεάζουν το κεφάλαιο κινήσεως ή το ταμείο. Ως συναλλαγές αυτής της κατηγορίας αναφέρονται:

(α) η έκδοση ομολογιακών δανείων για αγορά πάγιων στοιχείων

(β) η μετατροπή μακροπροθέσμων δανείων ή προνομιούχων μετοχών σε κοινές μετοχές και

(γ) άλλες μη νομισματικές συναλλαγές.

Πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι στην κατάσταση μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως με βάση το κεφάλαιο κινήσεως δεν απεικονίζονται οι μεταβολές των επί μέρους στοιχείων που συνιστούν το κεφάλαιο κινήσεως. Ενδεικτικά αναφέρουμε την αύξηση / μείωση των αποθεμάτων, των απαιτήσεων, των πληρωτέων λογαριασμών κλπ. Έτσι, η κατάσταση αυτή δεν παρέχει σημαντικές ίσως πληροφορίες που είναι πολύτιμες για την εκτίμηση ενδεχομένων προβλημάτων της επιχειρήσεως στο κεφάλαιο κινήσεως.

2.6 Μέθοδοι καταρτίσεως της καταστάσεως μεταβολών

Η κατάσταση μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως με βάση το κεφάλαιο κινήσεως ή το Ταμείο, μπορεί να καταρτιστεί με τη μέθοδο του T - λογαριασμού ή τη μέθοδο του Φύλλου Εργασίας.

Η μέθοδος του T – λογαριασμού έχει το πλεονέκτημα ότι είναι σαφής και ευκολονόητη, ενώ η μέθοδος του φύλλου εργασίας, θεωρείται ως η παραδεδεγμένη, που εφαρμόζεται κυρίως σε πολυπλοκότερες περιπτώσεις. Πάντως, και οι δύο αυτές μέθοδοι δεν απαιτούν τη

διενέργεια λογιστικών εγγραφών στα λογιστικά βιβλία, πρόκειται δηλαδή για εξωλογιστικές μεθόδους.

Η ανάλυση και η πρακτική εφαρμογή των προαναφερομένων μεθόδων θα αναπτυχθεί λεπτομερώς στα οικεία κεφάλαια και παραδείγματα κατάρτισης της καταστάσεως των μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως και ως εκ τούτου θα ήταν χωρίς ιδιαίτερη σημασία και πρακτική σπουδαιότητα η θεωρητική περιγραφή των μεθόδων στο σημείο αυτό.

Είναι όμως απαραίτητο να σημειώσουμε εδώ ότι κατά την κατάρτιση της καταστάσεως των μεταβολών με βάση το κεφάλαιο κινήσεως θα συναντήσουμε πέραν της ευθείας μεθόδου και τη βραχεία μέθοδο ή τεχνική προσδιορισμού της μεταβολής του κεφαλαίου κινήσεως, ενώ κατά την κατάρτιση της καταστάσεως των ταμιακών ροών [Cash flows statement] θα συναντήσουμε την άμεση και την έμμεση μέθοδο προσδιορισμού των ταμιακών ροών από τις επιχειρηματικές δραστηριότητες. Πάντως, κατά την ανάπτυξη του τρόπου κατάρτισης των προαναφερομένων καταστάσεων θα μας δοθεί η δυνατότητα να αναφερθούμε λεπτομερώς στις μεθόδους ή τεχνικές αυτές με πρακτικά παραδείγματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΕΩΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΤΑΜΕΙΟ

3.1 Κεφάλαιο κινήσεως και Ταμείο

Στα προηγούμενα εξετάσαμε την έννοια του Κεφαλαίου Κινήσεως, τον τρόπο προσδιορισμού των μεταβολών του, όπως και την κατάσταση των μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως με βάση το Κεφάλαιο Κινήσεως.

Είναι γνωστό ότι η κατάσταση αυτή απεικονίζει τις πηγές και τις χρήσεις του Κεφαλαίου Κινήσεως μιας επιχειρήσεως μέσα σε μια χρονική περίοδο, που συμπίπτει, συνήθως, με τη διαχειριστική χρήση. Όπως είδαμε στην ευρεία έννοια των " κεφαλαίων " περιλαμβάνεται και το κεφάλαιο κινήσεως.

Το Ταμείο, δηλαδή οι εισπράξεις και οι πληρωμές μιας επιχειρήσεως μέσα σε μια χρονική περίοδο (χρήση) αποτελεί και αυτό μία έκφανση της ευρύτερης έννοιας των " κεφαλαίων ". Και με την έννοια αυτή εξετάζεται στο παρόν κεφάλαιο.

Ποιο όμως είναι το περιεχόμενο της έννοιας " Ταμείο "; Προφανώς δεν περιορίζεται στα στενά όρια ενός συνηθισμένου μικρού ή μεγάλου ταμείου μιας επιχειρήσεως. Περιλαμβάνει γενικότερα όλα τα διαθέσιμα χρηματικά μέσα, όλη τη διαθέσιμη αγοραστική δύναμη μιας επιχειρήσεως.

Συνεπώς, η έννοια " Ταμείο " στην παρούσα εργασία ταυτίζεται με την έννοια των διαθεσίμων, όπως αυτά καθορίζονται από το Ε.Γ.Λ.Σ. και απεικονίζονται στο υπόδειγμα του Ισολογισμού (ενεργητικό) με το στοιχείο ΔΙΥ. Έτσι, το περιεχόμενο του " Ταμείου " συμπίπτει με αυτό

των " Διαθεσίμων " και περιλαμβάνει εκτός του ταμείου, τα ληγμένα τοκομερίδια και τις καταθέσεις όψεως και προθεσμίας.

Υποστηρίζεται στο εξωτερικό ότι η έννοια " Ταμείο " (cash) περιλαμβάνει και τα ισοδύναμα προς τα ταμιακά διαθέσιμα στοιχεία (cash equivalents). Φρονούμε ότι ορισμένα στοιχεία από το κυκλοφορούν ενεργητικό και κυρίως από την κατηγορία (Δ.ΙΙΙ) των χρεογράφων του Ε.Γ.Λ.Σ., όπως έντοκα γραμμάτια του Δημοσίου, ομολογίες κρατικών δανείων και ορισμένα άλλα χρεόγραφα μπορεί να χαρακτηριστούν ως υψηλής ρευστότητας στοιχεία και να συνυπολογίζονται μεταξύ των διαθεσίμων, ως ισοδύναμα προς αυτά στοιχεία. Για το θέμα αυτό θα επανέλθουμε σε επόμενο κεφάλαιο.

Τα διαθέσιμα αποτελούν ένα μέρος των λογαριασμών που συγκροτούν το κεφάλαιο κινήσεως. Συνεπώς, υπάρχει σαφής διαχωρισμός και διάκριση μεταξύ κεφαλαίου κινήσεως και Ταμείου, με την έννοια των διαθεσίμων, όπως προαναφέρθηκε.

Η Ταμιακή βάση της καταστάσεως των μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως παρέχει πολύτιμες πληροφορίες για την επάρκεια ή μη των διαθεσίμων προκειμένου να ανταποκριθεί η επιχείρηση στις υποχρεώσεις της με συνέπεια. Οι πληροφορίες αυτές είναι χρήσιμες όχι μόνο στους διοικούντες την επιχείρηση, αλλά και στους πιστωτές αυτής, καθόσον παρέχουν την εικόνα της ρευστότητας και της δυναμικότητας που έχει η επιχείρηση για να προχωρήσει σε επέκταση και ανάπτυξη των εργασιών της.

Η κατάσταση μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως με βάση το Ταμείο παρουσιάζει μια διαφορά από την αντίστοιχη με βάση το κεφάλαιο κινήσεως. Η διαφορά αυτή συνίσταται στο γεγονός ότι κάθε

αύξηση ή μείωση των κεφαλαίων αντιστοιχεί σε αύξηση ή μείωση του Ταμείου (διαθεσίμων) και όχι του κεφαλαίου κινήσεως.

Είμαστε υποχρεωμένοι να επισημάνουμε ότι η κατάσταση των ταμιακών ροών [cash flows statement], για την οποίαν αναφερόμαστε κατωτέρω στα επόμενα κεφάλαια, αποτελεί μια άλλη σύγχρονη μορφή της καταστάσεως μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως με βάση το Ταμείο, αλλά καταρτισμένη, σύμφωνα με τις διατάξεις του αναθεωρημένου Διεθνούς Λογιστικού Πρότυπου αρθ. 7 της I.A.S.C, που ισχύει από 1.1.1994.

3.2 Η επίδραση των συναλλαγών στο Κεφάλαιο Κινήσεως και στο Ταμείο

Οι συναλλαγές της επιχειρήσεως δεν ασκούν την ίδια επίδραση στη διαμόρφωση του κεφαλαίου κινήσεως και του Ταμείου. Μια συναλλαγή μπορεί να επηρεάζει αυξητικά το κεφάλαιο κινήσεως, αλλά καθόλου το ταμείο. Η χρέωση του λογαριασμού των πελατών με την αξία των επί πιστώσει πωλήσεων επηρεάζει ισόποσα και αυξητικά, όπως έχουμε εξετάσει, το κεφάλαιο κινήσεως.

Όμως, ουδεμία επίδραση ασκεί στο Ταμείο. Αντίθετα, η πίστωση του λογαριασμού των πελατών λόγω της πραγματοποιήσεως εισπράξεων τοις μετρητοίς από αυτούς δεν ασκεί επίδραση στο κεφάλαιο κινήσεως, γιατί όπως γνωρίζουμε επηρεάζονται ισόποσα και αντίθετα δύο λογαριασμοί του κεφαλαίου κινήσεως (μείωση πελατών αύξηση ταμείου). Όμως, οι εισπράξεις αυτές επηρεάζουν αυξητικά το Ταμείο.

3.3 Πηγές και χρήσεις Ταμείου

Οι αυξήσεις και οι μειώσεις των ταμιακών διαθεσίμων, δηλαδή οι εισροές και οι εκροές διαθεσίμων, αποτελούν στην ουσία τις πηγές και τις χρήσεις του Ταμείου, με την έννοια που έχει προεκτεθεί.

Οι πηγές και οι χρήσεις του Ταμείου βρίσκονται μέσα στις επιχειρηματικές δραστηριότητες. Ως κυριότερη πηγή αλλά και χρήση Ταμείου αναφέρονται οι συνήθειες συναλλαγές της επιχειρήσεως που καταλήγουν σε έσοδα και έξοδα και απεικονίζονται στους λογαριασμούς των αποτελεσμάτων χρήσεως. Στις ίδιες αυτές συνήθειες συναλλαγές βρίσκεται και η κυριότερη πηγή και χρήση του κεφαλαίου κινήσεως, όπως έχουμε δει.

Ας παρακολουθήσουμε αναλυτικότερα τη λειτουργία των πηγών και των χρήσεων Ταμείου.

3.3.1 Συνήθειες (τρέχουσες) συναλλαγές της επιχειρήσεως

Όπως σημειώσαμε και πιο πάνω, η κυριότερη πηγή και χρήση Ταμείου είναι οι συνήθειες (τρέχουσες) συναλλαγές της επιχειρήσεως. Για να προσδιορίσουμε τις ταμιακές εισροές και εκροές από τις συνήθειες (τρέχουσες) συναλλαγές της επιχειρήσεως είναι ανάγκη να διερευνήσουμε τις ασκούμενες από τις συναλλαγές αυτές επιδράσεις στη διαμόρφωση του Ταμείου.

Είναι γνωστό ότι οι πωλήσεις μιας επιχειρήσεως δημιουργούν Ταμείο είτε απ' ευθείας, εφόσον οι πωλήσεις είναι τοις μετρητοίς είτε έμμεσα από τις εισπράξεις των κατά των πελατών απαιτήσεων, όταν οι πωλήσεις γίνονται επί πιστώσει. Βέβαια, στη δεύτερη αυτή περίπτωση οι εισπράξεις μπορεί να διαφέρουν από το ύψος των κατά τη χρήση επί πιστώσει πωλήσεων είτε γιατί εισπράχθηκαν και παλιές απαιτήσεις από τους πελάτες είτε γιατί δεν εισπράχθηκαν όλες οι απαιτήσεις της περιόδου (χρήσεως).

3.3.2 Άλλες πηγές και χρήσεις Ταμείου

Όπως σημειώσαμε και στα προηγούμενα, οι πηγές δημιουργίας, αλλά και οι χρήσεις Ταμείου δεν βρίσκονται μόνο στις συνήθεις συναλλαγές της επιχειρήσεως, που απεικονίζονται στους λογαριασμούς των αποτελεσμάτων. Υπάρχουν και άλλες συναλλαγές, που αποτελούν πηγές ή απαιτούν χρήσεις Ταμείου. Βέβαια, ως Ταμείο θεωρούμε τα διαθέσιμα, όπως αυτά απεικονίζονται στο Ενεργητικό του Ισολογισμού στη θέση ΔΙΥ, σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ.

Άλλες πηγές Ταμείου είναι:

- Η πώληση κυκλοφοριακών και μη στοιχείων [π.χ. πάγια]
- Ο μακροπρόθεσμος και βραχυπρόθεσμος δανεισμός
- Η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου

Για τις προαναφερόμενες πηγές Ταμείου σημειώνουμε αναλυτικότερα τα εξής:

(α) Η πώληση τοις μετρητοίς μη κυκλοφοριακών στοιχείων, όπως π.χ. Ενσώματων πάγιων στοιχείων, συμμετοχών κλπ αποτελεί μια πηγή κεφαλαίου κινήσεως.

Είναι γνωστό ότι στα μη κυκλοφοριακά στοιχεία περιλαμβάνονται τα έξοδα εγκαταστάσεως και οι ασώματες ακινητοποιήσεις. Για τα στοιχεία αυτά δεν φαίνεται να υπάρχουν περιθώρια πωλήσεων.

Αλλά και η πώληση μετρητοίς κυκλοφοριακού στοιχείου, εφόσον δεν εμπίπτει στις συνήθεις συναλλαγές της επιχειρήσεως, όπως π.χ. πώληση μετρητοίς χρεογράφων, ανεξαρτήτως της πραγματοποιήσεως

κέρδους ή ζημίας, αποτελεί πράγματι μια πηγή Ταμείου. Επίσης θα μπορούσε για παράδειγμα να αναφερθεί η είσπραξη μιας αποσβεσμένης απαιτήσεως.

(β) Το προϊόν του μακροπρόθεσμου δανεισμού (ομολογιακό δάνειο, τοκοχρεωλυτικό δάνειο, μακροπρόθεσμη πίστωση προμηθευτή κλπ), εφόσον αυξάνει τα διαθέσιμα αποτελεί μια πηγή του Ταμείου.

Όμως και το προϊόν του Βραχυπρόθεσμου δανεισμού αποτελεί πηγή Ταμείου, εφόσον αυξάνει τα διαθέσιμα της επιχειρήσεως.

(γ) Η αύξηση τοις μετρητοίς του μετοχικού κεφαλαίου, δηλαδή η είσπραξη της οποιασδήποτε αυξήσεως του μετοχικού κεφαλαίου αποτελεί σαφώς μια πηγή Ταμείου.

Ως χρήσεις Ταμείου αναφέρονται:

- Η αγορά κυκλοφοριακών και μη στοιχείων
- Η εξόφληση μακροπρόθεσμων και βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων
- Η εξαγορά μετοχών της εταιρίας και η πληρωμή μερισμάτων

Για τις ανωτέρω χρήσεις του Ταμείου σημειώνουμε ειδικότερα τα ακόλουθα:

(α) Κάθε πληρωμή που γίνεται για την απόκτηση οποιουδήποτε μη κυκλοφοριακού στοιχείου συμπεριλαμβανομένων και των εξόδων εγκαταστάσεως αποτελεί χρήση Ταμείου.

Πέραν όμως αυτών, κάθε άλλη πληρωμή που γίνεται για την απόκτηση κυκλοφοριακών στοιχείων, που δεν εμπίπτουν στις συνήθεις συναλλαγές της επιχειρήσεως, όπως π.χ. αγορά τοις μετρητοίς χρεογράφων, αποτελεί χρήση Ταμείου. Επίσης, η χορήγηση δανείων στο προσωπικό αποτελεί μια άλλη χρήση Ταμείου.

(β) Αποτελούν αναμφισβήτητα χρήσεις Ταμείου οι πληρωμές που γίνονται για την εξόφληση μακροπροθέσμων υποχρεώσεων. Το ίδιο ισχύει φυσικά και για τις πληρωμές σε εξόφληση βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων, εφόσον αυτές δεν εμπίπτουν στις συνήθεις συναλλαγές της επιχειρήσεως π.χ. εξόφληση βραχυπροθέσμου δανείου που είχε ληφθεί από την Τράπεζα.

(γ) Η εξαγορά τοις μετρητοίς μετοχών εκδόσεως της ίδιας της επιχειρήσεως, για οποιοδήποτε νόμιμο λόγο, αποτελεί χρήση Ταμείου. Χρήση Ταμείου αποτελεί η πληρωμή μερίσματος (χρέωση λογ/σμού μερίσματα πληρωτέα) και όχι η αναγγελία διανομής (χρέωση λογαριασμού διαθέσεως κερδών και πίστωση λογαριασμού μερίσματα πληρωτέα).

Τέλος, πρέπει να επισημάνουμε ότι υπάρχουν συναλλαγές που έχουν τη μορφή ανταλλαγών, όπως π.χ. έκδοση ομολογιακού δανείου για αγορά παγίων. Οι συναλλαγές αυτές των ανταλλαγών δεν ασκούν επίδραση στο Ταμείο. Όμως συνηθίζεται να αναφέρονται στη κατάσταση μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως, ως πηγές και χρήσεις Ταμείου ταυτοχρόνως, λόγω της ιδιαίτερης σημασίας που έχουν για την επιχείρηση.

3.4 Μέθοδοι προσδιορισμού των ταμειακών ροών και εκροών από τις συνήθειες (τρέχουσες) συναλλαγές της επιχειρήσεως.

Όπως σημειώνουμε και στα προηγούμενα για τον προσδιορισμό της καθαρής εισροής ή εκροής κεφαλαίου κινήσεως δύο μέθοδοι προσφέρονται, η άμεση ή ευθεία μέθοδος (direct method) και η έμμεση ή βραχεία [indirect or short cut method]. Έτσι, και για τον προσδιορισμό της καθαρής ταμιακής εισροής ή εκροής θα εφαρμόσουμε τις μεθόδους αυτές. Πρέπει να σημειώσουμε, ότι οι μέθοδοι αυτοί είναι παραδεκτές.

Τονίζεται ότι οι μέθοδοι αυτές αφορούν μόνο τον προσδιορισμό της καθαρής ταμιακής εισροής ή εκροής από τις συνήθειες (τρέχουσες) συναλλαγές της επιχειρήσεως και δεν καλύπτουν όλες τις πηγές και χρήσεις "Ταμείου".

Για τις μεθόδους αυτές σημειώνουμε αναλυτικότερα τα εξής:

3.4.1 Άμεση ή ευθεία μέθοδος

Η καθαρή ταμιακή εισροή της χρήσεως από τις συνήθειες (τρέχουσες) συναλλαγές της επιχειρήσεως, προσδιορίζεται με βάση την άμεση ή ευθεία μέθοδο ή καλύτερα τεχνική. Τα έξοδα και τα έσοδα, που απεικονίζονται στους λογαριασμούς των αποτελεσμάτων της χρήσεως διέπονται από τη λογιστική αρχή της πραγματοποιήσεως (accrual basis principle). Με την προαναφερόμενη μέθοδο άλλαξε η βάση και από πραγματική έγινε ταμιακή, δηλαδή τα έξοδα και τα έσοδα κρίθηκαν από ταμιακής απόψεως, δηλαδή αν προκάλεσαν ταμιακή εκροή ή εισροή.

Η μέθοδος αυτή μπορεί να απεικονιστεί συνοπτικά με τον ακόλουθο τύπο:

Πωλήσεις

πλέον: Μείωση εισπρακτέων λογαριασμών (απαιτήσεων)

μείον: Αύξηση εισπρακτέων λογαριασμών (απαιτήσεων)

=

Εισπράξεις επί των πωλήσεων

πλέον. Άλλα έσοδα

± προσαρμογές για τα έσοδα που δεν επηρεάζουν το "Ταμείο"

= Εισπράξεις από συνήθεις συναλλαγές της επιχειρήσεως.

Κόστος πωληθέντων

Πλέον: Έξοδα διοικητικής λειτουργία

Έξοδα λειτουργίας ερευνών

Έξοδα λειτουργίας διαθέσεως

Άλλα έξοδα

Πλέον: Αυξήσεις αποθεμάτων

Αυξήσεις μεταβατικών λογαριασμών ενεργητικού

Μειώσεις βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων

Μειώσεις μεταβατικών λογαριασμών παθητικού

μείον: Μειώσεις αποθεμάτων.

Μειώσεις μεταβατικών λογαριασμών ενεργητικού

Αυξήσεις βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων

Αυξήσεις μεταβατικών λογαριασμών παθητικού

= Ταμιακές εκροές από συνήθεις συναλλαγές

Φόροι εισοδήματος

Πλέον: Μείωση υποχρεώσεων από φόρους

Μείον: Αύξηση υποχρεώσεων από φόρους

= Ταμιακές εκροές για φόρους

= Καθαρή ταμιακή εισροή ή εκροή από συνήθεις συναλλαγές

Επισημαίνονται ιδιαίτερος τα εξής.

(α) Στο κόστος των πωληθέντων και στα λειτουργικά έξοδα δεν πρέπει να περιλαμβάνονται στοιχεία που δεν επηρεάζουν το ταμείο όπως π.χ. αποσβέσεις παγίων, αποσβέσεις υπεραξίας, προβλέψεις.

(β) Οι αυξομειώσεις των διαφόρων λογαριασμών πρέπει να έχουν σχέση με τις συνήθεις συναλλαγές της επιχειρήσεως και να μην αφορούν άλλες δραστηριότητες αυτής, όπως επενδυτικής φύσεως π.χ. χρεόγραφα, έσοδα από συμμετοχές και χρεόγραφα, κέρδη και ζημίες από πωλήσεις συμμετοχών και χρεογράφων ή χρηματοδοτικής φύσεως π.χ. δάνεια, μερίσματα πληρωτέα, δαπάνες και έσοδα από τόκους κλπ.

(γ) Αν ληφθούν υπόψη και οι ταμιακές εκροές για φόρους εισοδήματος πρέπει να ληφθεί πρόνοια για τις αυξομειώσεις των αντίστοιχων υποχρεώσεων να μη συμπεριληφθούν και στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.

(δ) Για τα άλλα κονδύλια του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως σημειώνουμε τα εξής:

(δα) Τα έσοδα συμμετοχών και χρεογράφων, τα κέρδη εκ πωλήσεως αυτών, οι διαφορές αποτιμήσεως αυτών, όπως και τα έξοδα και οι ζημίες αυτών αφορούν την επενδυτική δραστηριότητα της

επιχειρήσεως. Επίσης οι πιστωτικοί και οι χρεωστικοί τόκοι αφορούν τη χρηματοδοτική δραστηριότητα αυτής.

(δβ) Τα έκτακτα και ανόργανα έξοδα και έσοδα πρέπει να συγκαταλέγονται μεταξύ των άλλων εξόδων και εσόδων του ανωτέρω πίνακα, εφόσον επηρεάζουν το Ταμείο. Η ίδια παρατήρηση ισχύει και για τα έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων. Δεν λαμβάνονται υπόψη οι προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους και οι μη ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος αποσβέσεις, όπως και τα έσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων.

(δγ) Οι έκτακτες ζημίες και τα έκτακτα κέρδη δεν λαμβάνονται υπόψη, αλλά οι αντίστοιχες αξίες πώλησεως που αποτελούν ταμιακές εισροές. Όμως και οι πωλήσεις αυτές δεν ανήκουν στις συνήθεις συναλλαγές της επιχειρήσεως, αλλά στις επενδυτικές δραστηριότητες αυτής.

Ένα σύντομο αριθμητικό παράδειγμα καθιστά τον ανωτέρω τύπο προσδιορισμού της ταμειακής εισροής ή εκροής πιο εύληπτο.

Ο λογαριασμός αποτελεσμάτων της χρήσεως 2002 έχει ως εξής:		
Πωλήσεις		<u>117.094 €</u>
μείον: Κόστος πωληθέντων [συμπεριλαμβάνονται αποσβέσεις € 2112.99]		<u>65.156 €</u>
μικτό κέρδος		51.938 €
μείον: Γενικά έξοδα Διοικήσεως,		
διαθέσεως κλπ.	41.085 €	
Αποσβέσεις υπεραξίας	<u>176 €</u>	<u>41.261 €</u>
		10.676 €

Αναλογία κερδών από μη ενοποιούμενη εξαρτημένη	293.47 €
Κέρδος πωλήσεως παγίου	<u>11.74 €</u>
	<u>10981.00 €</u>

μείον: Φόρος εισοδήματος 5.282 €

Φόρος υπό αναστολή 117.39 € 5.399 €

Καθαρό κέρδος 5.581 €

Πρόσθετες πληροφορίες:

- Η αύξηση των εισπρακτέων λογαριασμών κατά τη χρήση ανήλθε σε 528 € (έναρξη - λήξη)

- Τα αποθέματα αυξήθηκαν κατά 1.778 € (έναρξη - λήξη).

Οι λογαριασμοί υποχρεώσεων αυξήθηκαν 1349 €.

Με βάση τα ανωτέρω στοιχεία, η καθαρή ταμιακή ροή από τις συναλλαγές έχει ως εξής:

Πωλήσεις 117.094 €

Μείον, αύξηση των εισπρακτέων λ/σμών 528 €

Ταμιακές εισροές 116.566 €

Κόστος πωληθέντων 65.156 €

Μείον: Αποσβέσεις 2.112 €
63.043€

Πλέον. Αύξηση αποθεμάτων 1.778 €

64.821 €

Πλέον. Γενικά έξοδα διοικήσεως, διαθέσεως κλπ. 41.085 €

Μείον. Αύξηση στους πληρωτέους λ/μούς (1.349)

104.557 €

Πλέον. Φόρος εισοδήματος 5.282 €

Ταμιακές εκροές	<u>109.840 €</u>
Άρα, καθαρή ταμιακή εισροή	<u>6.726 €</u>

3.4.2 Έμμεση ή βραχεία μέθοδος

Έχουμε σημειώσει ότι είναι προτιμότερη η εφαρμογή της βραχείας μεθόδου για τον προσδιορισμό της καθαρής εισροής ή εκροής κεφαλαίου κινήσεως από τις συνήθειες συναλλαγές της επιχειρήσεως, γιατί είναι απλούστερη. Η παρατήρηση αυτή ισχύει και για τον προσδιορισμό της καθαρής ταμιακής εισροής ή εκροής από τις συνήθειες συναλλαγές της επιχειρήσεως.

Πριν προχωρήσουμε στην περιγραφή της μεθόδου αυτής πρέπει να υπογραμμίσουμε ότι υποδιαιρείται σε δύο μέρη. Το πρώτο μέρος αυτής είναι ακριβώς το ίδιο που χρειάζεται για τον προσδιορισμό του κεφαλαίου κινήσεως από τις συνήθειες συναλλαγές της επιχειρήσεως, ενώ το δεύτερο μέρος αποτελείται από τις μεταβολές των λογαριασμών που συγκροτούν το κεφάλαιο κινήσεως, πλέον των λογαριασμών των διαθεσίμων [Ταμείου].

Ο τύπος της βραχείας μεθόδου διαμορφώνεται ως εξής:

Κεφάλαιο κινήσεως από τις συνήθειες συναλλαγές
πλέον: - Μειώσεις λογαριασμών Κυκλοφορούντος Ενεργητικού [Αποθέματα και Απαιτήσεις]
- Μειώσεις μεταβατικών λογ/μών ενεργητικού
- Αυξήσεις βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων [πλην δανείων, μερισμάτων, πληρωτέων]
- Αυξήσεις μεταβατικών λογαριασμών παθητικού

Μείον: - Αυξήσεις λογαριασμών κυκλοφορούντος ενεργητικού
[Αποθέματα και Απαιτήσεις]

- Αυξήσεις μεταβατικών λογαριασμών ενεργητικού

- Μειώσεις βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων
[πλην δανείων, μερισμάτων πληρωτέων]

- Μειώσεις μεταβατικών λογαριασμών παθητικού

Καθαρή ταμιακή εισροή ή εκροή από συνήθεις συναλλαγές.

Υπογραμμίζεται ότι, οι αυξήσεις ή οι μειώσεις των στοιχείων του κυκλοφορούντος ενεργητικού δεν αφορούν τα διαθέσιμα και τα χρεόγραφα (εφόσον αυτά δεν λαμβάνονται ως ταμιακά ισοδύναμα στοιχεία). Οι αυξομειώσεις των χρεογράφων αφορούν τον επενδυτικό τομέα της επιχειρήσεως. Επίσης, οι αυξήσεις ή οι μειώσεις των βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων δεν αφορούν τις αυξομειώσεις των δανείων και των μερισμάτων πληρωτέων, γιατί οι τελευταίες αφορούν το χρηματοδοτικό τομέα της επιχειρήσεως. Είναι λοιπόν χρήσιμο να εξετάζεται προσεκτικά το περιεχόμενο των εμπλεκόμενων λογαριασμών, για τον ορθότερο προσδιορισμό της καθαρής ταμιακής εισροής ή εκροής από τις συναλλαγές.

Πρέπει ακόμη να τονίσουμε ότι πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη και τις αυξομειώσεις των μεταβατικών λογαριασμών ενεργητικού και παθητικού ανάλογα με την επίδραση που ασκούν στο "Ταμείο".

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.

ΓΕΝΙΚΑ

4.1 Εννοιολογικός προσδιορισμός

Η Κατάσταση Ταμιακών ροών αποτελεί την ιστορική εξέλιξη, ως προς τη χρήση, της Καταστάσεως μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως ή της προηγηθείσης Καταστάσεως πηγών και χρήσεως κεφαλαίων, σύμφωνα με όσα έχουμε εκθέσει.

Η Κατάσταση Ταμιακών ροών είναι η σύγχρονη έκφραση της Καταστάσεως μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως με βάση το Ταμείο. Το σχέδιο [exposure draft E 36] του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου όριζε ότι η Κατάσταση Ταμιακών ροών [cash flows statement] θα αντικαταστούσε την Κατάσταση μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως [statement of changes in financial position].

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο [International Accounting Standard] αριθμός 7, όπως αναθεωρήθηκε και ισχύει από 1.1.1994 αποφεύγει να δώσει συγκεκριμένο ορισμό για την Κατάσταση των Ταμιακών ροών. Όμως από το σκοπό, τις αντικειμενικές επιδιώξεις και τη χρησιμότητα της Καταστάσεως των Ταμιακών ροών, όπως αναφέρονται στο ανωτέρω πρότυπο, μπορεί να εξαχθεί ο ακόλουθος εννοιολογικός προσδιορισμός, για την κατάσταση αυτή.

Κατάσταση Ταμιακών ροών είναι αυτή που δείχνει τις επιδράσεις [αυξήσεις και μειώσεις] πάνω στα ταμιακά ή χρηματικά διαθέσιμα, όπως και στα προς αυτά ισοδύναμα στοιχεία, από τις συνήθεις επιχειρηματικές συναλλαγές, αλλά και τις επενδυτικές και τις χρηματοδοτικές δραστηριότητες [δραστηριότητες της χρηματοδοτικής λειτουργίας] μιας επιχειρήσεως κατά τη διάρκεια μιας χρονικής περιόδου. Η κατάσταση

αυτή παρέχει τις πληροφορίες ή εξηγήσεις για την αύξηση ή μείωση των ταμιακών ή χρηματικών διαθεσίμων, όπως και των ισοδύναμων προς αυτά στοιχείων, κατά την διάρκεια της χρήσεως.

Η Κατάσταση των Ταμιακών ροών αφορά και τα πιστωτικά ιδρύματα.

4.2 Υποχρέωση καταρτίσεως της Καταστάσεως Ταμιακών Ροών

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο, όπως αναθεωρήθηκε και ισχύει από 1.1.94 ορίζει ότι μια επιχείρηση έχει υποχρέωση να καταρτίζει Κατάσταση Ταμιακών Ροών [cash flows statements], σύμφωνα με τις απαιτήσεις του προαναφερομένου προτύπου και να παρουσιάζει αυτή, ως αναπόσπαστο τμήμα των οικονομικών καταστάσεων της, για κάθε χρονική περίοδο που συντάσσονται τέτοιες καταστάσεις.

Είναι λοιπόν σαφής η υποχρέωση καταρτίσεως της Καταστάσεως Ταμιακών ροών, σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο.

Αντίθετα, η Ελληνική νομοθεσία δεν ορίζει τέτοια υποχρέωση. Το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο [Π.Δ. 1123/1980], ο Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων [Π.Δ. 186/1992], ο Ν. 2190/1920 "περί Ανωνύμων Εταιρειών" και η Εμπορική νομοθεσία γενικότερα δεν περιλαμβάνουν διατάξεις υποχρεωτικής ή έστω και προαιρετικής καταρτίσεως της Καταστάσεως Ταμιακών ροών. Η Κατάσταση αυτή αγνοείται παντελώς.

Πρέπει να προσθέσουμε ακόμη ότι και στα Κλαδικά Λογιστικά Σχέδια των Ασφαλιστικών Επιχειρήσεων και των Τραπεζών δεν γίνεται αναφορά στην Κατάσταση Ταμιακών ροών.

Είναι όμως ανάγκη να υπογραμμίσουμε ότι και η Κοινοτική νομοθεσία [Οδηγίες ΕΟΚ 78/660, 83/349, 86/635, 89/646, 90/604, 90/605] αγνοεί παντελώς την Κατάσταση των Ταμιακών ροών.

Τα Λογιστικά Πρότυπα του Αμερικανικού Ινστιτούτου των Ορκωτών Λογιστών [AICPA] επιβάλλουν την κατάρτιση της Καταστάσεως Ταμιακών ροών και την θεωρούν ως αναπόσπαστο τμήμα των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων κάθε επιχειρήσεως.

Την ίδια υποχρέωση καθιερώνει και η παραδεγμένη λογιστική πρακτική στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Επισημαίνεται ότι η κατά το Δ.Λ.Π. υποχρεωτική κατάρτιση της Καταστάσεως Ταμιακών ροών αφορά και τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις και τα πιστωτικά ιδρύματα [π.χ. Τράπεζες].

4.3 Διάκριση μεταξύ Κεφαλαιακών και Ταμιακών ροών

Είναι γνωστό ότι μια μεγάλη ποικιλία τύπων ή μορφών Κεφαλαίου παρουσιάζεται στην πράξη. Ενδεικτικά αναφέρουμε τα καθαρά ρευστά κεφάλαια [net liquid funds], τα καθαρά δανειακά κεφάλαια [net borrowing funds], τα κεφάλαια του εξωτερικού δανεισμού [total external financing funds] και το κεφάλαιο κινήσεως (working capital).

Είναι λοιπόν γεγονός ότι το "κεφάλαιο κινήσεως" δεν καλύπτει εννοιολογικά όλους τους οικονομικούς πόρους ή τις μορφές κεφαλαίων της επιχειρήσεως. Έτσι, συναλλαγές ανταλλαγών που δεν επηρεάζουν το "κεφάλαιο κινήσεως" απεικονίζονται στην κατάσταση μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως με βάση το κεφάλαιο κινήσεως, λόγω της σπουδαιότητάς τους και κυρίως χάριν της ορθής πληροφόρησης για τις εισροές και τις εκροές κεφαλαίων γενικότερα. Πέραν της ανωτέρω

αδυναμίας του "κεφαλαίου κινήσεως" να καλύψει το σύνολο των κεφαλαίων, οι ροές αυτού δεν αποκαλύπτουν τη ρευστότητα και τη βιωσιμότητα της επιχειρήσεως. Ο προσδιορισμός του κεφαλαίου κινήσεως είναι μια λογιστική τεχνική, ενώ τα ταμιακά διαθέσιμα αποτελούν την ίδια τη ζωή της επιχειρήσεως και τη βάση εκτιμήσεως αυτής.

Έτσι, κατά τις τελευταίες δεκαετίες υπήρξε έντονη, η ανάγκη της πληροφόρησης για το ρόλο που έπαιζαν τα χρηματικά διαθέσιμα στην επιχειρηματική δραστηριότητα. Στην οικονομική ανάλυση, οι ταμιακές εισροές και εκροές σε μια επιχείρηση είναι τα πλέον θεμελιώδη γεγονότα πάνω στα οποία πρέπει να βασίζονται οι λογιστικές μετρήσεις, αλλά και οι αποφάσεις των επενδυτών και των πιστωτών. Η ανάγκη μιας τέτοιας πληροφόρησης είχε ως αποτέλεσμα να στραφεί το ενδιαφέρον από τις καταστάσεις των κεφαλαιακών ροών, οποιασδήποτε μορφής κεφαλαίων, στις καταστάσεις των ταμιακών ροών.

Στην κατάσταση ταμιακών ροών παρουσιάζονται οι εισροές και οι εκροές των χρηματικών διαθεσίμων ή και των ισοδύναμων προς αυτά στοιχείων [όπως π.χ. έντοκα γραμμάτια δημοσίου].

Από τα ανωτέρω καθίσταται σαφής η διάκριση μεταξύ κεφαλαιακών και ταμιακών ροών. Είναι χρήσιμο να σημειώσουμε εδώ ότι τα καθαρά προς διανομή κέρδη προσδιορίζονται με βάση την αρχή της πραγματοποιήσεως [accrual basis principle]. Τα πραγματοποιούμενα κέρδη αποτελούν και προσδιορίζουν το ύψος αυτών. Όμως, είναι δυνατό να μην δημιουργήθηκαν χρηματικά διαθέσιμα αρκετά για να καλύψουν το διανεμόμενο μέρος. Την πληροφορία αυτή θα μας παράσχει η Κατάσταση Ταμιακών ροών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.

ΣΚΟΠΟΣ, ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΑΜΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ

5.1 Σκοπός και επιδιώξεις της Καταστάσεως Ταμιακών ροών

Ο πρωταρχικός σκοπός της Καταστάσεως Ταμιακών ροών είναι να παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις ταμιακές εισροές και εκροές της επιχειρήσεως κατά τη διάρκεια μιας λογιστικής περιόδου. Δευτερευόντως, αποβλέπει στο να παρέχει πληροφορίες για τις επενδυτικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες της επιχειρήσεως κατά τη διάρκεια της ίδιας λογιστικής περιόδου.

Στον ίδιο σκοπό αναφέρεται και το Πρότυπο [FASB αριθ. 95] του Αμερικανικού Ινστιτούτου Ορκωτών Λογιστών [AICPA].

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο αριθ. 7, όπως αναθεωρήθηκε και ισχύει από 1.1.1994, δεν αναφέρεται ιδιαίτερος στο σκοπό της καταστάσεως αυτής, αλλά από τη μελέτη των παραγράφων 3 και 4 αυτού, συνάγονται έμμεσα ο σκοπός και οι επιδιώξεις της Καταστάσεως ταμιακών ροών. Ειδικότερα σημειώνουμε εδώ τα εξής:

Οι χρήστες των οικονομικών καταστάσεων ενδιαφέρονται να πληροφορηθούν πως η επιχείρηση δημιουργεί και χρησιμοποιεί τα χρηματικά διαθέσιμα και τα προς αυτά ισοδύναμα στοιχεία. Η πληροφόρηση αυτή δεν έχει σχέση με το είδος της επιχειρήσεως και πρέπει να παρέχεται ακόμη και για τις επιχειρήσεις που έχουν ως αντικείμενο το εμπόριο του χρήματος, όπως οι Τράπεζες.

Τα χρηματικά διαθέσιμα που δημιουργούνται από τις επιχειρηματικές δραστηριότητες είναι απαραίτητα για τη διεκπεραίωση αυτών των δραστηριοτήτων, για την πληρωμή των υποχρεώσεων και την απόδοση των ωφελειών στους επενδυτές.

Από τα ανωτέρω γίνονται εμφανείς ο σκοπός και οι επιδιώξεις της Καταστάσεως των Ταμιακών ροών .

]

5.2 Χρησιμότητα της καταστάσεως ταμιακών ροών

Η παρεχόμενη από την κατάσταση ταμιακών ροών πληροφόρηση, σε συνδυασμό με τις πληροφορίες των άλλων οικονομικών καταστάσεων, θα βοηθήσει τους επενδυτές, τους πιστωτές και τους τρίτους να εκτιμήσουν:

(α) Την ικανότητα της επιχειρήσεως να δημιουργήσει θετικές ταμιακές ροές (να αυξήσει τη θετική διαφορά μεταξύ ταμιακών εισροών και εκροών).

(β) Την ικανότητα να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της, να καταβάλλει το μέρισμα και να προσδιορίσει τις ανάγκες χρηματοδότησεως της.

(γ) Τους λόγους των διαφορών μεταξύ καθαρών κερδών και των ταμιακών εισροών και εκροών.

(δ) Τα αποτελέσματα ή τις επιδράσεις στη χρηματοοικονομική θέση της επιχειρήσεως, τόσο από τις ταμιακές όσο και από τις μη ταμιακές επενδυτικές και χρηματοδοτικές συναλλαγές αυτής κατά τη διάρκεια μιας λογιστικής περιόδου.

Αλλά και το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο αριθ. 7, κατά παρόμοιο τρόπο περιγράφει τη χρησιμότητα της Καταστάσεως των Ταμιακών ροών. Ειδικότερα:

Η Κατάσταση Ταμιακών ροών, όταν συνδυάζεται με τις άλλες οικονομικές καταστάσεις, παρέχει πληροφορίες που καθιστούν ικανούς τους χρήστες να εκτιμήσουν τις μεταβολές στην καθαρή θέση της επιχειρήσεως, στη χρηματοοικονομική δομή της (συμπεριλαμβανομένης της ρευστότητας και φερεγγυότητας αυτής) και στην ικανότητα της να επηρεάζει τα κονδύλια και το χρόνο των ταμιακών ροών, ώστε να ανταποκρίνεται στην αλλαγή των συνθηκών και των ευκαιριών.

Η πληροφόρηση για τις ταμιακές ροές είναι χρήσιμη για να εκτιμηθεί η ικανότητα της επιχειρήσεως να δημιουργεί ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα προς αυτά στοιχεία και να καθιστά ικανούς τους χρήστες στην εκτίμηση και σύγκριση της παρούσης αξίας των μελλοντικών ταμιακών ροών διαφορετικών επιχειρήσεων.

5.3 Τύπος της Καταστάσεως Ταμιακών ροών

Για να επιτύχει το σκοπό της η Κατάσταση ταμιακών ροών, δηλαδή να παρέχει τις πληροφορίες που χρειάζονται οι επενδυτές και οι πιστωτές, αλλά και τρίτοι ενδιαφερόμενοι, πρέπει να παρουσιάζει όλες τις επιδράσεις που ασκούν στα ταμιακά ή χρηματικά διαθέσιμα και στα ισοδύναμα προς αυτά στοιχεία, οι δραστηριότητες της επιχειρήσεως από:

(α) Τις συνήθεις συναλλαγές αυτής [operating transaction]

(β) Τις επενδυτικές συναλλαγές [Investing transaction] και

(γ) Τις χρηματοδοτικές συναλλαγές [Financing transaction]

Αν στα ανωτέρω προστεθεί και η υποχρέωση αποκαλύψεως των επενδυτικών και χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων, που δεν επηρεάζουν τα ταμιακά ή χρηματικά [και τα προς αυτά ισοδύναμα] διαθέσιμα της επιχειρήσεως, έχουμε τον τύπο της καταστάσεως ταμιακών ροών που επιβάλλουν τα λογιστικά πρότυπα του Αμερικανικού Ινστιτούτου [AICRA].

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο, που ισχύει από 1.1.1994, ορίζει ότι η Κατάσταση Ταμιακών ροών πρέπει να αναφέρει τις ταμιακές ροές μιας περιόδου ταξινομημένες κατά κατηγορία δραστηριοτήτων, ως εξής:

(α) Συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες

(β) Επενδυτικές δραστηριότητες, και

(γ) Χρηματοδοτικές δραστηριότητες

Επισημαίνεται ότι η ταξινόμηση κατά δραστηριότητα παρέχει πληροφορίες που επιτρέπουν στους χρήστες των καταστάσεων αυτών να εκτιμήσουν τις επιδράσεις που ασκούν οι δραστηριότητες αυτές στη χρηματοοικονομική θέση της επιχειρήσεως και οπωσδήποτε στη διαμόρφωση των κονδυλίων των ταμιακών ή χρηματικών [και των ισοδυνάμων προς αυτά] διαθεσίμων.

Ως προς τις ανωτέρω κατηγορίες των δραστηριοτήτων αναφερόμαστε λεπτομερέστερα στο υποκεφάλαιο 4.3 και 4.4.

Πρέπει να αναφερθεί ότι η γενικά παραδεκτή λογιστική πρακτική στο Ηνωμένο Βασίλειο ορίζει τον τύπο της καταστάσεως των ταμιακών ροών ως εξής:

- Συνήθειες επιχειρηματικές δραστηριότητες [operating activities]
- Αποδόσεις (ωφέλειες) επενδύσεων και εξυπηρέτηση χρηματοδοτήσεων [returns on investments and servicing of finance].
- Φορολογία (taxation)
- Επενδυτικές δραστηριότητες (investing activities)
- Χρηματοδοτικές δραστηριότητες [Financing activities]

Όταν θα εξετάσουμε τον τρόπο καταρτίσεως της Καταστάσεως Ταμιακών ροών, θα επανέλθουμε αναλυτικότερα στον τύπο με την παράθεση σχετικών πρακτικών παραδειγμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6.

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΤΩΝ ΤΑΜΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ

6.1 Ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα προς αυτά στοιχεία

6.1.1 Ταμιακά ή χρηματικά διαθέσιμα

Αναφερόμενοι στην Κατάσταση Ταμιακών ροών, εννοούμε την Κατάσταση ροών των ταμιακών ή χρηματικών διαθεσίμων, όπως και των ισοδυνάμων προς αυτά στοιχείων.

Ταμιακά ή χρηματικά διαθέσιμα είναι, σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο, τα διαθέσιμα στο Ταμείο της Επιχειρήσεως [Cash in hand] και στους λογαριασμούς καταθέσεων [στις Τράπεζες και στα άλλα πιστωτικά ιδρύματα], που μπορεί να αναληφθούν αμέσως, όταν ζητηθούν.

Τα Λογιστικά Πρότυπα του A.I.C.P.A αναφερόμενα στην έννοια των ταμιακών ή χρηματικών διαθεσίμων ορίζουν ότι σε αυτά περιλαμβάνονται όχι μόνο τα διαθέσιμα στο Ταμείο [cash in hand], αλλά και τα διαθέσιμα στους λογαριασμούς καταθέσεων σε Τράπεζες ή σε άλλα πιστωτικά ιδρύματα, εφόσον μπορεί να αναληφθούν αμέσως, όταν ζητηθούν. Στα χρηματικά διαθέσιμα εντάσσονται και άλλοι λογαριασμοί, που έχουν τα χαρακτηριστικά λογαριασμών καταθέσεων, στους οποίους μπορεί να κατατίθενται κεφάλαια οποτεδήποτε και να αποσύρονται αυτά οποτεδήποτε, χωρίς προειδοποίηση ή ποινή.

Ως παράδειγμα αναφέρεται η χορήγηση δανείου από την Τράπεζα με πίστωση ειδικού λογαριασμού του πελάτη, από τον οποίο λογαριασμό μπορεί να αναλαμβάνει διάφορα ποσά οποτεδήποτε.

Είναι απαραίτητο να επισημάνουμε ότι και τα Λογιστικά πρότυπα, που εφαρμόζονται στο Ηνωμένο Βασίλειο, ταυτίζονται, ως προς τον

ορισμό της έννοιας των ταμιακών ή χρηματικών διαθεσίμων, με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο.

Πρέπει να υπογραμμίσουμε ότι δεν έχει σημασία το νόμισμα στο οποίο εκφράζονται τα διαθέσιμα και συνεπώς σε αυτά περιλαμβάνονται διαθέσιμα σε οποιοδήποτε νόμισμα.

Πέραν αυτών πρέπει να αναφερθούμε και στην έννοια των (ταμιακών ή χρηματικών) διαθεσίμων, όπως αυτή οριοθετείται από το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο. Διαθέσιμα (ταμιακά ή χρηματικά) είναι:

(α) Ταμείο [Λογαριασμός 38.00]

(β) Ληγμένα τοκομερίδια για είσπραξη [Λογαριασμός 3802] και

(γ) Καταθέσεις όψεως και προθεσμίας σε € και Ξ.Ν. [3803, 3804, 3805 και 3806]

Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημάνουμε ότι οι καταθέσεις προθεσμίας μπορεί να αναληφθούν οποτεδήποτε, αλλά υπάρχει επιβάρυνση με τόκους λόγω πρόωρης αναλήψεως. Αν λοιπόν παραβλέψουμε αυτή την επιβάρυνση λόγω πρόωρης αναλήψεως, τότε η έννοια των διαθεσίμων του ΕΓΛΣ ταυτίζεται με αυτήν του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου

Κατά συνέπεια, για την κατάρτιση της καταστάσεως των ταμιακών ροών μπορεί να λαμβάνονται, ως ταμιακά ή χρηματικά διαθέσιμα, τα απεικονιζόμενα στους προαναφερόμενους λογαριασμούς του ΕΓΛΣ.

6.1.2 Ισοδύναμα προς τα ταμιακά διαθέσιμα στοιχεία

Πέραν του όρου ταμιακά ή χρηματικά διαθέσιμα χρησιμοποιείται και ο 'ορος των ισοδύναμων προς αυτά στοιχείων [cash equivalents].

Ισοδύναμα προς τα ταμιακά ή χρηματικά διαθέσιμα στοιχεία είναι σύμφωνα με το Δ.Λ.Π βραχυπρόθεσμες, υψηλού βαθμού ρευστοποιήσεως επενδύσεις που είναι σε κάθε στιγμή μετατρέψιμες σε συγκεκριμένα ποσά ταμιακών διαθεσίμων και υπόκεινται σε ασήμαντους κινδύνους αλλαγών στην αξία, λόγω της μετατροπής.

Το Δ.Λ.Π. παρέχει και τις ακόλουθες συμπληρωματικές με τον προαναφερόμενο ορισμό επεξηγήσεις.

Τα ισοδύναμα αυτά στοιχεία κατέχουν οι επιχειρήσεις για να αντιμετωπίσουν τις ταμιακές ή χρηματικές ανάγκες τους βραχυχρόνιως και όχι για επενδυτικούς ή άλλους σκοπούς. Κατά συνέπεια για να θεωρηθεί μια επένδυση ως ταμιακό ή χρηματικό ισοδύναμο πρέπει να λήγει σύντομα, δηλ. σε τρεις μήνες ή λιγότερο από την ημερομηνία της αποκτήσεώς της.

Ο τραπεζικός δανεισμός θεωρείται, γενικά, ότι ανήκει στην κατηγορία των χρηματοληπτικών δραστηριοτήτων της επιχειρήσεως. Όμως πολλές φορές συμβαίνει οι Τράπεζες να χορηγούν ορισμένες προκαταβολές [overdrafts] που είναι επιστρεπτές, όταν ζητηθούν και θεωρούνται ως ένα αναπόσπαστο τμήμα του ταμιακού προγράμματος της επιχειρήσεως. Οι προκαταβολές (overdrafts) αυτές πρέπει να λαμβάνονται ως αρνητικά ισοδύναμα προς τα ταμιακά διαθέσιμα στοιχεία.

Τα Λογιστικά πρότυπα του AICPA δέχονται, ως ισοδύναμα προς τα ταμιακά διαθέσιμα στοιχεία, βραχυπρόθεσμες, υψηλού βαθμού ρευστοποιήσεως επενδύσεις, εφόσον:

(α) Είναι σε κάθε στιγμή μετατρέψιμες σε συγκεκριμένα κονδύλια χρηματικών διαθεσίμων.

(β) Είναι πλησίον της λήξεως τους και έτσι παρουσιάζουν ασήμαντους κινδύνους αλλαγών στην αξία, λόγω μεταβολής των επιτοκίων.

Γενικότερα, μόνο επενδύσεις με λήξη τριών μηνών ή λιγότερο μπορεί να θεωρηθούν ως ισοδύναμα ταμιακά στοιχεία. Επισημαίνεται όμως ότι είναι πολύ πιθανόν μια επιχείρηση να θεωρεί τις αγορές ή πωλήσεις τέτοιων επενδύσεων όχι ως ισοδύναμα ταμιακά στοιχεία, αλλά ως επενδυτικές δραστηριότητες. Η ακολουθούμενη σε τέτοιες περιπτώσεις πολιτική πρέπει να αποκαλύπτεται, όπως και κάθε μεταβολή αυτής, ως να πρόκειται για μεταβολή λογιστικής αρχής.

Αναφερόμενοι στα λογιστικά πρότυπα, που εφαρμόζονται στο Ηνωμένο Βασίλειο, επισημαίνουμε ότι δεν διαφέρουν από τα πρότυπα του AICPA ως προς το ορισμό των ισοδύναμων ταμιακών στοιχείων, εκτός από τη ρητή επιταγή αυτών ότι θεωρούνται ως αρνητικά ισοδύναμα ταμιακά στοιχεία οι προκαταβολές των Τραπεζών [advances ή overdrafts], όπως άλλωστε δέχεται και το Δ.Λ.Π. αριθμός 7. Και στην περίπτωση των λογιστικών προτύπων του Η.Β, ως βραχυπρόθεσμη επένδυση θεωρείται αυτή που λήγει τρεις μήνες ή λιγότερο από ημέρα αποκτήσεώς της.

Ένα σχετικό παράδειγμα είναι απαραίτητο:

Η επιχείρηση αγόρασε σήμερα π.χ. ένα έντοκο γραμμάτιο του Δημοσίου τρίμηνης διάρκειας ή ένα έντοκο γραμμάτιο του Δημοσίου διετούς διάρκειας, αλλά υπολείπονται τρεις μήνες για να λήξει. Και στις δύο περιπτώσεις η επένδυση αυτή, μπορεί να θεωρηθεί ως ισοδύναμο ταμιακό στοιχείο, σήμερα που έγινε η αγορά. Δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ισοδύναμο ταμιακό στοιχείο το έντοκο γραμμάτιο του Δημοσίου που αγοράστηκε σήμερα, αλλά θα λήξει π.χ. μετά ένα έτος.

Για τα Ελληνικά δεδομένα, ως ισοδύναμα ταμιακά διαθέσιμα στοιχεία μπορεί να εκληφθούν από τους λογαριασμούς του Κυκλοφορούντος Ενεργητικού μόνο ο λογαριασμός Έντοκα γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου" [3408]. Μπορεί να υπάρχουν και άλλοι λογαριασμοί βραχυπροθέσμων επενδύσεων υψηλού βαθμού ρευστοποιήσεως, αλλά δεν είναι εύκολο να θεωρηθούν ως ισοδύναμα ταμιακά διαθέσιμα στοιχεία, καθόσον η ακολουθούμενη από την επιχείρηση πρακτική τα εντάσσει στην κατηγορία των επενδυτικών δραστηριοτήτων της.

Ιδιαίτερα επισημαίνουμε ότι για μια Τράπεζα ή ένα πιστωτικό ίδρυμα τα ισοδύναμα με τα ταμιακά διαθέσιμα στοιχεία πρέπει να προσδιορίζονται προσεκτικά, γιατί υπάρχουν κάποιες ιδιαίτερες δεσμεύσεις όπως π.χ. υποχρεωτικές επενδύσεις σε έντοκα γραμμάτια του Δημοσίου.

6.2 Μικτές και καθαρές ταμιακές ροές

Γενικά, η παροχή πληροφοριών για τα μικτά κονδύλια των ταμιακών εισροών και εκροών, κατά τη διάρκεια μιας λογιστικής περιόδου, θεωρείται περισσότερο σημαντική από ότι η παροχή πληροφοριών για τα καθαρά κονδύλια των ταμιακών εισροών και εκροών. Παρά το γεγονός, ότι μια μεγαλύτερη και ουσιαστικότερη εκτίμηση των ταμιακών ροών μπορεί να προκύψει από την καταχώρηση στην Κατάσταση των μικτών κονδυλίων παρά των καθαρών τοιούτων, εν τούτοις δεν αποκλείεται η καταχώρηση των καθαρών για ορισμένες συγκεκριμένες περιπτώσεις.

Τέτοιες εξαιρέσεις δεν υπάρχουν στη γενική παραδεγμένη λογιστική πρακτική στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο, όπως αναθεωρήθηκε και ισχύει από 1.1.1994, προβλέπει σχετικώς τα εξής :

Οι ταμιακές εισροές και εκροές καταχωρούνται με τα μικτά κονδύλια αυτών, εκτός από τις ακόλουθες συγκεκριμένες περιπτώσεις, που αναφέρονται τα καθαρά κονδύλια αυτών. Αναλυτικότερα, οι εξαιρέσεις καταχώρησης των καθαρών κονδυλίων έχουν ως εξής:

(α) Ταμιακές εισροές και εκροές για λογαριασμό των πελατών, όταν οι ταμιακές ροές αντανakλούν περισσότερο τις δραστηριότητες του πελάτη παρά της επιχειρήσεως. Ως παραδείγματα αναφέρονται:

(α1) Αποδοχή και επιστροφή καταθέσεων μιας Τράπεζας

(α2) Κεφάλαια που κρατούνται για πελάτες από μια επιχείρηση επενδύσεων

(α3) Μισθώματα εισπραχθέντα για λογαριασμό των ιδιοκτητών και αποδοθέντα σε αυτούς.

(β) Ταμιακές εισροές και εκροές για στοιχεία των οποίων η ταχύτητα κυκλοφορίας είναι μεγάλη, τα ποσά μεγάλα και οι λήξεις αυτών σύντομες. Ως παραδείγματα αυτών των περιπτώσεων αναφέρονται προκαταβολές και αποδόσεις:

(β1) ποσών κεφαλαίου και αφορούν πιστωτικές κάρτες πελατών

(β2) Αγορών και πωλήσεων επενδύσεων

(β3) Λοιπών βραχυπροθέσμων δανεισμών π.χ. τριμήνου λήξεως ή λιγότερα.

Επίσης, το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο, καθιερώνει ειδικώς για τα πιστωτικά ιδρύματα ορισμένες εξαιρέσεις αναφοράς των ταμιακών ροών με τα καθαρά κονδύλια. Ειδικότερα, πρέπει να αναφέρονται με τα καθαρά κονδύλια οι ακόλουθες δραστηριότητες:

(α) Ταμιακές εισροές και εκροές για την αποδοχή και επιστροφή καταθέσεων με ορισμένη ημερομηνία λήξεως

(β) Η τοποθέτηση και η απόσυρση καταθέσεων σε άλλα πιστωτικά ιδρύματα.

(γ) Προκαταβολές και δάνεια προς τους πελάτες και η επιστροφή των προκαταβολών και των δανείων αυτών.

Σημειώνεται ότι τις ανωτέρω εξαιρέσεις, που καθιερώνει το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο για τα πιστωτικά ιδρύματα, αποδέχονται και τα Λογιστικά Πρότυπα του AICPA..

6.3 Κατηγορίες ταμιακών ροών

Η Κατάσταση ταμιακών ροών μιας λογιστικής περιόδου πρέπει να περιλαμβάνει τις ταμιακές ροές της περιόδου αυτής ταξινομημένες κατά κατηγορία δραστηριοτήτων της επιχειρήσεως. Οι κατηγορίες αυτές, σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο έχουν ως εξής:

(α) Συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες [operating activities]

(β) Επενδυτικές δραστηριότητες [Investing activities]

(γ) Χρηματοδοτικές δραστηριότητες [Financing activities]

6.3.1 Συνήθειες επιχειρηματικές δραστηριότητες [operating activities]

Οι ταμιακές ροές από τις συνήθειες επιχειρηματικές δραστηριότητες είναι οι ταμιακές επιδράσεις των συναλλαγών και των άλλων πράξεων που υπεισέρχονται στον προσδιορισμό του καθαρού αποτελέσματος της επιχειρήσεως.

Τα ποσά των ταμιακών ροών, που προέρχονται από τις συνήθειες επιχειρηματικές δραστηριότητες μαρτυρούν κατά πόσο οι συνήθειες αυτές επιχειρηματικές δραστηριότητες έχουν δημιουργήσει επαρκείς ταμιακές εισροές για την πληρωμή των δανείων, τη διατήρηση της επιχειρησιακής ικανότητας της επιχειρήσεως, την πληρωμή μερίσματος και την πραγματοποίηση νέων επενδύσεων, χωρίς προσφυγή σε εξωτερικές πηγές χρηματοδοτήσεως.

Ως ταμιακές ροές από τις συνήθειες επιχειρηματικές δραστηριότητες αναφέρονται, σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο, οι εξής:

(α) Ταμιακές εισροές από πώληση αγαθών και παροχή υπηρεσιών

(β) Ταμιακές εισροές από δικαιώματα (royalties), αμοιβές, προμήθειες κλπ.

(γ) Ταμιακές εκροές προς προμηθευτές αγαθών και υπηρεσιών

(δ) Ταμιακές εκροές προς τους εργαζομένους (μισθοί, ημερομίσθια, ασφάλιση)

(ε) Ταμιακές εισροές και εκροές μιας ασφαλιστικής επιχειρήσεως για ασφάλιστρα, αποζημιώσεις, συντάξεις και άλλες ασφαλιστικές παροχές

(στ) Ταμιακές εκροές για φόρους

(ζ) Ταμιακές εισροές και εκροές από άλλες εμπορικές συμβάσεις.

Πρέπει στο σημείο αυτό να αναφερθούν και τα ακόλουθα:

(α) Ορισμένες συναλλαγές όπως π.χ. πώληση παγίων, μπορεί να δημιουργήσουν κέρδος ή ζημία, που έχει συμπεριληφθεί στο συνολικό της επιχειρήσεως αποτέλεσμα, αλλά ως ταμιακές εισροές πρέπει να συμπεριληφθούν στις επενδυτικές δραστηριότητες της επιχειρήσεως.

(β) Επίσης, η αγορά ή πώληση χρεογράφων, όταν γίνεται κατά σύστημα, ως μια συνήθης επιχειρηματική πράξη, όπως π.χ. αγοράζονται και πωλούνται εμπορεύματα, μπορεί να θεωρηθεί ως συνήθης επιχειρηματική δραστηριότητα και η αντίστοιχη ταμιακή εισροή ή εκροή να ενταχθεί στην κατηγορία αυτή.

(γ) Μια απλή συναλλαγή, όπως η πληρωμή ενός τοκοχρεωλυσίου, ενδέχεται να αφορά κατά τους τόκους τη συνήθη επιχειρηματική δραστηριότητα και κατά το κεφάλαιο (χρεωλύσιο) τη χρηματοδοτική δραστηριότητα.

(δ) Τέλος, ορισμένες τραπεζικές δανειακής φύσεως προκαταβολές (advances / overdrafts), όπως και ορισμένα τραπεζικά δάνεια ενδέχεται να εντάσσονται στις συνήθεις δραστηριότητες, όταν μάλιστα σχετίζονται άμεσα με τις δραστηριότητες αυτές και συμμετέχουν στη διαμόρφωση των αποτελεσμάτων (π.χ. προκαταβολές χρηματοδοτήσεως εξαγωγών).

6.3.2 Επενδυτικές δραστηριότητες [Investing activities]

Στις επενδυτικές δραστηριότητες περιλαμβάνονται η χορήγηση δανείων και η είσπραξη αυτών, η απόκτηση και η διάθεση πάσης φύσεως χρεογράφων (μετοχών, ομολογιών κλπ.) η αγορά και η πώληση παγίων και άλλων μέσων παραγωγής αγαθών ή υπηρεσιών.

Η ξεχωριστή αποκάλυψη των ταμιακών ροών από τις επενδυτικές δραστηριότητες έχει ιδιαίτερη σημασία, γιατί οι ταμιακές αυτές ροές που αφορούν επενδύσεις πραγματοποιούνται για να δημιουργήσουν τις πηγές των μελλοντικών εσόδων και ταμιακών ροών της επιχειρήσεως.

Στην κατηγορία αυτή των επενδυτικών δραστηριοτήτων περιλαμβάνονται οι ακόλουθες ταμιακές ροές, σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο

(α) Ταμιακές εκροές για την απόκτηση πάγιων στοιχείων, υλικών και άυλων, όπως και άλλων μακροπρόθεσμης φύσεως στοιχείων. Στις εκροές αυτές περιλαμβάνονται επίσης εκείνες, που αφορούν σε έξοδα ιδρύσεως, οργανώσεως και πρώτης εγκαταστάσεως, όπως και σε ιδιοκατασκευές πάγιων στοιχείων.

(β) Ταμιακές εισροές από την πώληση των προαναφερόμενων στοιχείων.

(γ) Ταμιακές εκροές για την απόκτηση πάσης φύσεως συμμετοχών και χρεογράφων. [Δεν περιλαμβάνονται φυσικά τα χρεόγραφα που θεωρούνται ως ισοδύναμα προς τα ταμιακά στοιχεία ή αγοράζονται με σκοπό να πωληθούν σύντομα].

(δ) Ταμιακές εισροές από την πώληση των προαναφερόμενων συμμετοχών και χρεογράφων.

(ε) Ταμιακές εκροές για χορήγηση προκαταβολών και δανείων σε τρίτους.

(στ) Ταμιακές εισροές από την είσπραξη των προαναφερόμενων προκαταβολών και δανείων.

(ζ) Ταμιακές εκροές για την απόκτηση "νέων χρηματοοικονομικών εργαλείων" (new financial instruments).

(η) Ταμιακές εισροές από την πώληση "νέων χρηματοοικονομικών εργαλείων".

Πρέπει να διευκρινιστεί ότι οι ανωτέρω ταμιακές εκροές αφορούν σε επενδύσεις, δηλαδή σε μακροχρόνια τοποθέτηση και όχι σε σύντομη μεταπώληση των αποκτημένων περιουσιακών στοιχείων.

6.3.3 Χρηματοδοτικές δραστηριότητες [Financing activities]

Στις χρηματοδοτικές δραστηριότητες της επιχειρήσεως περιλαμβάνεται η χρηματοδότηση αυτής από τους κεφαλαιούχους-ιδιοκτήτες αυτής [μετόχους ή εταίρους], αλλά και η επιστροφή σε αυτή των επενδυθέντων και των ωφελειών. Επίσης, περιλαμβάνεται η ανάληψη οποιουδήποτε δανείου ή πιστώσεως και η επιστροφή του.

Η αποκάλυψη των ταμιακών ροών που αφορούν τις χρηματοδοτικές δραστηριότητες είναι ιδιαίτερα σημαντική, γιατί προσδιορίζει τις μελλοντικές ροές κεφαλαίων [εισροές και εκροές].

Στην κατηγορία των χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων αναφέρονται από το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο, οι ακόλουθες ταμιακές ροές:

(α) Ταμιακές εισροές από την είσπραξη του κεφαλαίου (αρχικού και κάθε αυξήσεως).

(β) Ταμιακές εκροές για την εξαγορά των ιδίων μετοχών ή την επιστροφή των εταιρικών κεφαλαίων στους δικαιούχους.

(γ) Ταμιακές εισροές από τη σύναψη δανείων και πιστώσεων κάθε κατηγορίας.

(δ) Ταμιακές εκροές για την επιστροφή των ανωτέρω δανείων και πιστώσεων.

(ε) Ταμιακές εκροές του μισθωτή για τη μείωση της απομένουσας υποχρεώσεως από την χρηματοδοτική μίσθωση.

6.4 Τόκοι και μερίσματα

Όπως έχετε διαπιστώσει στις προαναφερόμενες κατηγορίες ταμιακών ροών της παραγράφου 4.3 δεν περιλαμβάνονται ταμιακές ροές (εισροές και εκροές) για τόκους και μερίσματα, που εισπράττονται και πληρώνονται από την επιχείρηση.

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο επιβάλλει να αποκαλύπτονται οι ταμιακές ροές για τόκους και μερίσματα ξεχωριστά ανεξάρτητα από το γεγονός ότι κάθε επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ταξινομεί τις ροές αυτές, κατά, πάγιο τρόπο, σε μια από τις τρεις προαναφερόμενες στην παράγραφο 4.3 κατηγορίες ταμιακών ροών [συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες, επενδυτικές-δραστηριότητες και χρηματοδοτικές δραστηριότητες].

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο επισημαίνει ιδιαίτερος ότι στην κατάσταση ταμιακών ροών πρέπει να αποκαλύπτεται το συνολικό ποσό

των τόκων που πληρώθηκαν κατά τη διάρκεια της λογιστικής περιόδου, για την οποία η κατάσταση των ταμιακών ροών, ανεξάρτητα αν απεικονίζονται οι τόκοι αυτοί ως δαπάνη στην ανάλυση του λογαριασμού αποτελεσμάτων ή αν έχουν κεφαλαιοποιηθεί, σύμφωνα με όσα ορίζει το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο αριθμός 23 και συνεπώς απεικονίζονται στα έξοδα πολυετούς αποσβέσεως.

Παρά το γεγονός ότι για κάθε επιχείρηση η ταξινόμηση των τόκων που πληρώθηκαν και των τόκων και των μερισμάτων που εισπράχθηκαν είναι ελεύθερη, όπως προαναφέρθηκε, αυτό δεν ισχύει για τα πιστωτικά ιδρύματα. Το Δ.Λ.Π. απαιτεί οι τόκοι που πληρώθηκαν και οι τόκοι και τα μερίσματα που εισπράχθηκαν να ταξινομούνται ως ταμιακές ροές στην κατηγορία των συνήθων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων (operating activities), όταν πρόκειται για πιστωτικό ίδρυμα. Η ταξινόμηση αυτή δικαιολογείται από το γεγονός ότι οι τόκοι που πληρώθηκαν και οι τόκοι και τα μερίσματα που εισπράχθηκαν συνέβαλαν στη διαμόρφωση των αποτελεσμάτων (κερδών ή ζημιών) του πιστωτικού ιδρύματος. Διαφορετικά, η ταξινόμηση αυτών στις χρηματοδοτικές [τόκοι πληρωθέντες] και επενδυτικές δραστηριότητες [τόκοι και μερίσματα εισπραχθέντα] αποκαλύπτει ότι αποτελούν κόστος των πηγών χρηματοδοτήσεως ή ωφέλειες των επενδύσεων αντίστοιχα.

Τέλος, ως προς τα μερίσματα που πληρώνονται από την επιχείρηση μπορεί να ταξινομηθούν στην κατηγορία των ταμιακών ροών των χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων, με την έννοια ότι αποτελούν κόστος των (ιδίων) κεφαλαίων. Η ταξινόμηση αυτών στις ταμιακές ροές των συνήθων επιχειρηματικών συναλλαγών σκοπό έχει να καταδείξει ότι η πληρωμή του μερίσματος είναι δυνατή από τις ταμιακές ροές των συνήθων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

Πρέπει να αναφερθεί ότι το AICPA θεωρεί ότι τα μερίσματα που πληρώνει η επιχείρηση εντάσσονται στην κατηγορία των ταμιακών ροών από χρηματοδοτικές δραστηριότητες, ενώ οι τόκοι που πληρώθηκαν από την επιχείρηση, όπως και οι τόκοι και τα μερίσματα που εισπράχθηκαν ταξινομούνται στις ταμιακές ροές των συνήθων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

Στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι τόκοι και τα μερίσματα, εισπραχθέντα και πληρωθέντα, συνιστούν ιδιαίτερη κατηγορία ταμιακών ροών, [ωφέλειες επενδύσεων και εξυπηρέτηση χρηματοδοτήσεων], όπως έχουμε προαναφέρει στην παράγραφο 3.3.

6.5 Φόρος Εισοδήματος

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο ορίζει ότι ο φόρος εισοδήματος πρέπει να απεικονίζεται ξεχωριστά στη κατηγορία των ταμιακών ροών, που αφορούν τις συνήθειες επιχειρηματικές δραστηριότητες (operating activities). Βέβαια, δεν παραλείπει το πρότυπο να επισημάνει ότι ένας φόρος που πληρώθηκε μπορεί να ταξινομηθεί σε μια άλλη κατηγορία ταμιακών ροών, όπως των επενδυτικών και χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων μιας επιχειρήσεως, αν πράγματι αφορά και έχει σχέση με τις δραστηριότητες αυτές.

Δεδομένου ότι στην πράξη είναι πολύ δύσκολο να συνδέσει κανείς τους φόρους που πληρώνονται με κάποιες συγκεκριμένες συναλλαγές, ταξινομούνται συνήθως στην κατηγορία των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Αν για οποιοδήποτε λόγο, οι φόροι εισοδήματος που πληρώθηκαν αφορούν περισσότερες κατηγορίες ταμιακών ροών και έχουν ταξινομηθεί αναλόγως, επιβάλλεται να αποκαλύπτεται το συνολικό ποσό των φόρων που πληρώθηκαν.

Το AICPA δέχεται ότι ο φόρος εισοδήματος που πληρώθηκε εντάσσεται στην κατηγορία των ταμιακών ροών από τις συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες, ενώ στο Ηνωμένο Βασίλειο προβλέπεται ιδιαίτερη κατηγορία ταμιακών ροών που αφορά τους φόρους εισοδήματος.

Στο σημείο αυτό πρέπει να υπογραμμίσουμε ότι τα ισχύοντα στο Ηνωμένο Βασίλειο πρότυπα αναφέρονται ιδιαίτερω στο θέμα του φόρου προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α.) και ορίζουν ότι οι ταμιακές ροές μπορεί να απεικονίζονται καθαρές, δηλαδή χωρίς ΦΠΑ, εκτός αν ο ΦΠΑ αποτελεί αμετάκλητη δαπάνη για την επιχείρηση. Το καθαρό πληρωτέο ή εισπρακτέο ποσό ΦΠΑ μπορεί να αναφέρεται μεταξύ των ταμιακών ροών που αφορούν τις συνήθεις επιχειρηματικές συναλλαγές, εκτός αν μπορεί και πρέπει να ταξινομηθεί σε άλλη κατηγορία δραστηριοτήτων της επιχειρήσεως, αναλόγως των κρατουσών ειδικών συνθηκών.

Έχουμε τη γνώμη ότι τα αναφερόμενα ανωτέρω σχετικά με το ΦΠΑ πρέπει να ισχύουν και για τον τύπο της Καταστάσεως των ταμιακών ροών, του Δ.Λ.Π., παρότι δεν υπάρχει ιδιαίτερη αναφορά στο θέμα του ΦΠΑ και των άλλων επί των πωλήσεων έμμεσων φόρων.

6.6 Συμμετοχές σε εξαρτημένες, συγγενείς επιχειρήσεις και Κοινοπραξίες

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο αναφερόμενο στο θέμα των συμμετοχών σε εξαρτημένη επιχείρηση ή σε συγγενή τοιαύτη, οι οποίες συμμετοχές μπορεί να απεικονίζονται λογιστικώς με τη μέθοδο του κόστους κτήσεως ή με τη μέθοδο της καθαρής θέσεως, επισημαίνει ότι η επιχείρηση που έχει τις συμμετοχές, δηλαδή ο επενδυτής, περιορίζει την αναφορά του στην Κατάσταση ταμιακών ροών μόνο στις ταμιακές ροές που αφορούν αυτόν και την εταιρία στην οποία συμμετέχει, όπως π.χ. είναι τα μερίσματα και οι προκαταβολές. Τονίζεται ότι δεν

περιλαμβάνονται στην Κατάσταση ταμιακών ροών της μητρικής επιχειρήσεως (επενδυτής) οι ταμιακές ροές αυτής ταύτης της εξαρτημένης ή της συγγενούς επιχειρήσεως.

Περαιτέρω, το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο ορίζει ότι η επιχείρηση που συμμετέχει σε μια Κοινοπραξία και απεικονίζει τα δικαιώματα της στην Κοινοπραξία αυτή χρησιμοποιώντας την αναλογική μέθοδο ενσωματώσεως [proportionate consolidation], θα συμπεριλαμβάνει στην ενοποιημένη Κατάσταση ταμιακών ροών το αναλογικό της μερίδιο στο σύνολο των ταμιακών ροών της από κοινού ελεγχόμενης επιχειρήσεως (κοινοπραξίας).

Όταν όμως η επιχείρηση που συμμετέχει σε μια Κοινοπραξία απεικονίζει τη συμμετοχή της αυτή με τη μέθοδο της καθαρής θέσεως, τότε στην Κατάσταση ταμιακών ροών πρέπει να περιλαμβάνει τις ταμιακές ροές που έχουν σχέση με τη συμμετοχή της στην Κοινοπραξία ήτοι, εισπράξεις και πληρωμές μεταξύ της επιχειρήσεως που συμμετέχει και της Κοινοπραξίας.

Διευκρινίζεται ότι ο λογιστικός τρόπος απεικόνισης της συμμετοχής στην Κοινοπραξία προσδιορίζει ποιες ταμιακές ροές θα συμπεριλαμβάνονται στην Κατάσταση ταμιακών ροών της επιχειρήσεως που συμμετέχει. Η αναλογική ενσωμάτωση της συμμετοχής στην Κοινοπραξία επιτρέπει αναλογική απεικόνιση και του συνόλου των ταμιακών ροών της Κοινοπραξίας στην Κατάσταση ταμιακών ροών της επιχειρήσεως που συμμετέχει στην Κοινοπραξία.

Αντίθετα η απεικόνιση της συμμετοχής με τη μέθοδο της καθαρής θέσεως, δεν επιτρέπει την απεικόνιση στην Κατάσταση ταμιακών ροών παρά μόνο των μεταξύ της επιχειρήσεως και της Κοινοπραξίας ροών.

Χρήσιμο είναι να αναφερθούμε και στα λογιστικά πρότυπα του Ηνωμένου Βασιλείου που αναφέρονται στις συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις και Κοινοπραξίες. Σύμφωνα με τα πρότυπα αυτά μια βασική αρχή είναι ότι οι ταμιακές ροές των επιχειρήσεων αυτών (δηλαδή αυτών που συμμετέχουν), που περιλαμβάνονται στην Κατάσταση ταμιακών ροών της ομάδας πρέπει να αφορούν μόνο τις πραγματικές ταμιακές ροές μεταξύ αυτών και της ομάδας. Ειδικότερα οι ακόλουθες εισπράξεις και πληρωμές πρέπει να αποκαλύπτονται ξεχωριστά κάτω από κατάλληλους τίτλους:

(α) μερίσματα εισπραχθέντα από την απεικονιζόμενη στις επιχειρήσεις αυτές με τη μέθοδο της καθαρής θέσεως συμμετοχή.

(β) πληρωμές για την απόκτηση της συμμετοχής (καθαρής θέσεως) και εισπράξεις από την πώληση της συμμετοχής (καθαρής θέσεως)

(γ) κάθε πληρωμή ή εισπραξη χρηματοδοτικής φύσεως προς ή από την επιχείρηση για την οποία η συμμετοχή (καθαρή θέση)

6.7 Αγορές και πωλήσεις εξαρτημένων και άλλων επιχειρήσεων

Το σύνολο των ταμιακών ροών που αφορούν τις αγορές (αποκτήσεις) ή τις πωλήσεις των εξαρτημένων επιχειρήσεων ή άλλων επιχειρηματικών μονάδων πρέπει να απεικονίζονται ξεχωριστά και να ταξινομούνται μεταξύ των επενδυτικών δραστηριοτήτων της επιχείρησης. Σημειώνεται εδώ ότι τόσο στο Ηνωμένο Βασίλειο όσο και στις ΗΠΑ επιβάλλεται η απεικόνιση των ανωτέρω συναλλαγών μεταξύ των επενδυτικών δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων.

Το Δ.Λ,Π ορίζει περαιτέρω και τα εξής:

Κάθε επιχείρηση πρέπει να αποκαλύπτει, στο σύνολο, τόσο τις αγορές όσο και τις πωλήσεις εξαρτημένων ή άλλων επιχειρηματικών μονάδων κατά τη διάρκεια μιας λογιστικής περιόδου και ειδικότερα:

(α) Τη συνολική αξία αγοράς ή πωλήσεως.

(β) Την αναλογία της αξίας αγοράς ή πωλήσεως που αφορά τα ταμιακά διαθέσιμα και τα προς αυτά ισοδύναμα στοιχεία.

(γ) Τα ταμιακά διαθέσιμα και τα προς αυτά ισοδύναμα που υπάρχουν στις εξαρτημένες ή άλλες επιχειρηματικές μονάδες που αγοράστηκαν ή πωλήθηκαν.

(δ) Τα κονδύλια των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, εκτός των ταμιακών διαθεσίμων και ισοδύναμων προς αυτά στοιχείων, που υπάρχουν στις εξαρτημένες ή άλλες επιχειρηματικές μονάδες, που αγοράστηκαν ή πωλήθηκαν.

Επισημαίνεται ότι οι ταμιακές ροές των πωλήσεων δεν πρέπει να εκπίπτονται από εκείνες των αγορών.

Η κατά τα προαναφερόμενα ξεχωριστή παρουσίαση των ταμιακών ροών των αγορών και πωλήσεων των εξαρτημένων και άλλων επιχειρηματικών μονάδων, μαζί με την ξεχωριστή αποκάλυψη των ποσών των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που υπάρχουν στις αγορασθείσες εξαρτημένες ή άλλες επιχειρηματικές μονάδες μας βοηθάει να ξεχωρίσουμε αυτές τις ταμιακές ροές από εκείνες που προέρχονται από τις συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες, επενδυτικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες.

Πάντως, το συνολικό ποσό των ταμιακών ροών που εισπράχθηκε και πληρώθηκε, λόγω πωλήσεως ή αγοράς αναφέρεται στην Κατάσταση ταμιακών ροών καθαρό, δηλαδή αφού έχουν αφαιρεθεί τα κονδύλια των ταμιακών διαθεσίμων και ισοδύναμων προς αυτά στοιχείων που υπάρχουν στις αγορασθείσες ή πωληθείσες επιχειρήσεις.

Στο σημείο αυτό πρέπει να υπογραμμίσουμε ότι τα ισχύοντα στο Ηνωμένο Βασίλειο πρότυπα επιβάλλουν την απεικόνιση στην Κατάσταση ταμιακών ροών μόνο των ταμιακών διαθεσίμων και των ισοδύναμων προς αυτά στοιχείων που αφορούν τις αγορές ή πωλήσεις εξαρτημένων επιχειρήσεων.

Ειδικότερα, επιβάλλουν την απεικόνιση του καθαρού ποσού, μετά την αφαίρεση των ταμιακών διαθεσίμων ή των ισοδύναμων στοιχείων που αποκτήθηκαν ή διατέθηκαν με τις εξαρτημένες επιχειρήσεις. Βέβαια, σε περίπτωση κατά την οποία η απόκτηση μιας εξαρτημένης γίνεται με έκδοση ίσης αξίας μετοχών, τότε στην Κατάσταση ταμιακών ροών πρέπει να αναφερθεί η ταμιακή εισροή από την απόκτηση των ταμιακών διαθεσίμων και ισοδύναμων προς αυτά στοιχείων της εξαρτημένης.

6.8 Έκτακτα, ανόργανα και κονδύλια προηγούμενης χρήσεως

Ως προς την έννοια και το περιεχόμενο των προαναφερομένων κονδυλίων παραπέμπουμε στο Διεθνές Λογιστικό Πρότυπα αριθμός 8.

Οι ταμιακές ροές που αφορούν έκτακτα, ανόργανα ή και κονδύλια προηγούμενης χρήσεως πρέπει να αποκαλύπτονται ξεχωριστά, πάντοτε όμως στην κατηγορία των δραστηριοτήτων που κρίνεται ως πλέον αρμόζουσα σε αυτά, ώστε οι χρήστες των Καταστάσεων των ταμιακών ροών να μπορεί να αντιληφθούν τη φύση και τον επηρεασμό που ασκούν

τα ποσά αυτών στις παρούσες και μελλοντικές ταμιακές ροές της επιχειρήσεως.

Η ξεχωριστή αποκάλυψη των ταμιακών ροών που αφορούν τα ανωτέρω κονδύλια είναι ανεξάρτητη από τις αποκαλύψεις που επιβάλλει το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο αριθμός 8 για τη φύση και το ύψος των κονδυλίων αυτών.

Την ιδιαίτερη απεικόνιση των ταμιακών ροών που σχετίζονται με έκτακτα και ανόργανα κονδύλια, κάτω όμως από τον κατάλληλο τίτλο κάποιας κατηγορίας δραστηριοτήτων, αναλόγως της φύσεως των κονδυλίων αυτών, επιβάλλουν και τα λογιστικά πρότυπα στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Σημασία έχει στις περιπτώσεις αυτές να εξακριβώνεται η φύση των ταμιακών ροών και όχι η φύση αυτών τούτων των κονδυλίων. Π.χ. Έχουμε μία ταμιακή ροή από την πώληση ενός πάγιου στοιχείου, που πρέπει να απεικονιστεί ιδιαίτερος στην κατηγορία των επενδυτικών δραστηριοτήτων της επιχειρήσεως ανεξάρτητα, αν υπήρξε κέρδος ή ζημία από την πώληση αυτή και ανεξάρτητα, αν το αποτέλεσμα της πωλήσεως απεικονίζεται στο λογαριασμό των αποτελεσμάτων μεταξύ των εκτάκτων ή ανόργανων κονδυλίων.

Βέβαια, έχουμε και τις περιπτώσεις που δεν δημιουργούν ταμιακές ροές ορισμένες τέτοιες έκτακτες συναλλαγές, όπως π.χ. η διαγραφή ενός πάγιου στοιχείου. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να γίνει κάποια προσαρμογή του λογαριασμού των αποτελεσμάτων, στον οποίο έχει μεταφερθεί ένα αποτέλεσμα από τη διαγραφή, για να προσδιορισθούν οι ταμιακές ροές από τις συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες.

Γενικά δεν εξακριβώνεται πάντοτε εύκολα η φύση των ταμιακών επιπτώσεων των εκτάκτων και ανόργανων κονδυλίων, γιατί πρέπει να επιδεικνύεται ιδιαίτερη προσοχή. Μια πρόβλεψη που καταχωρείται σε δεδομένη λογιστική περίοδο σε βάρος των αποτελεσμάτων της περιόδου αυτής μπορεί να παρουσιάσει μελλοντικά ταμιακές ροές σε περισσότερες χρήσεις ή αυτές να αφορούν περισσότερες κατηγορίες δραστηριοτήτων.

Έχουμε προαναφέρει ότι ο φόρος εισοδήματος απεικονίζεται μεταξύ των συνήθων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Ο φόρος αυτός περιλαμβάνει και το φόρο που αντιστοιχεί στα έκτακτα και ανόργανα κονδύλια και δεν διαχωρίζεται. Συνεπώς, οι ταμιακές ροές των εκτάκτων και ανόργανων κονδυλίων δεν περιλαμβάνουν τους φόρους που αναλογούν στα έκτακτα και ανόργανα κονδύλια .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΑΜΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ

7.1 Μη ταμιακές συναλλαγές

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο αριθμός 7 στην παράγραφο 43 αυτού ορίζει ρητά ότι επενδυτικές και χρηματοδοτικές συναλλαγές, που δεν απαιτούν τη χρήση ταμιακών διαθεσίμων ή ισοδύναμων προς αυτά στοιχείων πρέπει να αποκλείονται από την Κατάσταση ταμιακών ροών, δηλαδή να μην απεικονίζονται σε αυτή, αλλά να αποκαλύπτονται αλλού στις οικονομικές καταστάσεις, κατά τρόπο βέβαια, που να παρέχονται όλες οι σχετικές πληροφορίες για τις επενδυτικές και χρηματοδοτικές καταστάσεις.

Πολλές επενδυτικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες δεν έχουν μια άμεση επίπτωση στις τρέχουσες ταμιακές ροές, μολονότι επηρεάζουν την κεφαλαιακή και περιουσιακή συγκρότηση μιας επιχειρήσεως. Ο αποκλεισμός των μη ταμιακών συναλλαγών από την Κατάσταση ταμιακών ροών είναι συνεπής με το αντικείμενο αυτής, καθόσον αφορά σε ταμιακές ροές και όχι σε άλλης φύσεως ροές π.χ. κεφαλαιακές. Ως παραδείγματα τέτοιων μη ταμιακών συναλλαγών αναφέρονται:

(α) Απόκτηση περιουσιακών στοιχείων είτε με την ανάληψη υποχρεώσεων είτε μέσω χρηματοδοτικής μισθώσεως.

(β) Απόκτηση μιας επιχειρήσεως με έκδοση νέων μετοχών (αύξηση κεφαλαίου).

(γ) Μετατροπή υποχρεώσεων σε Κεφάλαια.

Στο σημείο αυτό πρέπει να υπογραμμίσουμε ότι τα ισχύοντα στο Ηνωμένο Βασίλειο πρότυπα επιβάλλουν να αποκαλύπτονται με τη μορφή

σημειώσεων στην Κατάσταση ταμιακών ροών οι σημαντικές μη ταμιακές συναλλαγές. Τα λογιστικά πρότυπα στις ΗΠΑ απαιτούν να παρέχονται πληροφορίες συνοπτικές για τις μη ταμιακές επενδυτικές και χρηματοδοτικές συναλλαγές, στην Κατάσταση των ταμιακών ροών.

7.2 Αποκάλυψη της σύνθεσης των ταμιακών διαθεσίμων και των ισοδύναμων προς αυτά στοιχείων και η συσχέτιση αυτών με τα στοιχεία του Ισολογισμού

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο ορίζει ότι μια επιχείρηση πρέπει να αποκαλύπτει τη σύνθεση των ταμιακών διαθεσίμων και των ισοδύναμων προς αυτά στοιχείων και να παρουσιάζει τη συσχέτιση (reconciliation) των ποσών της Καταστάσεως των ταμιακών ροών με τα σχετικά προς αυτά κονδύλια του Ισολογισμού.

Πέραν της συσχέτισεως (reconciliation), που αναφέρεται στα κονδύλια των ταμιακών ροών από τις συνήθεις επιχειρηματικές συναλλαγές με τα κονδύλια των λογαριασμών των αποτελεσμάτων, πρέπει να υπάρξει και συσχέτιση μεταξύ των απεικονιζόμενων ταμιακών ροών στις χρηματοδοτικές δραστηριότητες με τα σχετικά κονδύλια του Ισολογισμού ενάρξεως και λήξεως της αντίστοιχης λογιστικής περιόδου. Πάντως, για τις συσχέτισεις αυτές θα αναφερθούμε ιδιαίτερος στα επόμενα, που αφορούν την τεχνική της καταρτίσεως της Καταστάσεως των ταμιακών ροών.

Κάθε επιχείρηση, σύμφωνα με το Δ.Λ.Π είναι υποχρεωμένη να αποκαλύπτει τη λογιστική πολιτική που εφαρμόζει για τον προσδιορισμό της συνθέσεως των ταμιακών διαθεσίμων και των ισοδύναμων προς αυτά στοιχείων. Την αποκάλυψη των λογιστικών πολιτικών επιβάλλει άλλωστε το Δ.Λ.Π.

Το αποτέλεσμα από οποιαδήποτε αλλαγή στη λογιστική πολιτική προσδιορισμού της συνθέσεως των ταμιακών διαθεσίμων και των ισοδύναμων προς αυτά στοιχείων πρέπει να αποκαλύπτεται, συμφωνά με το Δ.Λ.Π. αριθ. 8.

7.3 Άλλες αποκαλύψεις, κατά το Δ.Λ.Π.

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο σε ιδιαίτερες παραγράφους αυτού ορίζει και άλλες αποκαλύψεις, που πρέπει να γίνονται στην Κατάσταση ταμιακών ροών. Οι αποκαλύψεις αυτές έχουν ως εξής:

1. Μια επιχείρηση πρέπει να αποκαλύπτει, μαζί με κάποιο σχόλιο της διοικήσεως της, τα ποσά των ταμιακών διαθεσίμων και των ισοδύναμων προς αυτά στοιχείων, που κρατούνται από αυτή και δεν είναι διαθέσιμα προς χρήση από τον όμιλο των επιχειρήσεων. Πρόκειται δηλαδή, για ενοποιημένη Κατάσταση ταμιακών ροών.

Δημιουργούνται μερικές φορές διάφορες συνθήκες κατά τις οποίες ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα προς αυτά στοιχεία κρατούνται από μια επιχείρηση και δεν είναι διαθέσιμα προς χρήση από το όμιλο των επιχειρήσεων. Ένα σύνηθες παράδειγμα αποτελεί η εξαρτημένη επιχείρηση που λειτουργεί σε άλλη χώρα, αλλά κάτω από αυστηρό συναλλαγματικό έλεγχο ή αυστηρούς περιορισμούς ως προς εξαγωγή κεφαλαίων. Στην περίπτωση αυτή τα διαθέσιμα αυτής και τα ισοδύναμα προς αυτά στοιχεία δεν μπορεί να χρησιμοποιηθούν από τη μητρική ή τις άλλες εξαρτημένες.

2. Ενθαρρύνεται η παροχή ορισμένων πρόσθετων πληροφοριών μαζί με σχόλια της διοικήσεως. Οι πληροφορίες αυτές παρέχονται προς τους χρήστες των καταστάσεων για να κατανοήσουν καλύτερα την

οικονομική κατάσταση και ρευστότητα της επιχειρήσεως. Οι πληροφορίες αυτές μπορεί να είναι οι εξής:

(α) Τα μη αναληφθέντα ποσά από εγκεκριμένα δάνεια και τα οποία μπορεί να διατεθούν σε μελλοντικές επιχειρηματικές δραστηριότητες και να τακτοποιήσουν κεφαλαιακής φύσεως υποχρεώσεις. Βέβαια, πρέπει να παρέχονται πληροφορίες για τυχόν περιορισμούς ή όρους, ως προς την ανάληψη των ποσών αυτών.

(β) Τα συνοπτικά κονδύλια των ταμιακών ροών από τις συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες, τις επενδυτικές και τις χρηματοδοτικές δραστηριότητες που αφορούν σε συμμετοχές Κοινοπραξιών οι οποίες έχουν ενοποιηθεί με την αναλογική μέθοδο (proportionate consolidation).

(γ) Τα συνοπτικά κονδύλια των ταμιακών ροών, που αντιπροσωπεύουν αυξήσεις στην επιχειρηματική ικανότητα, αλλά ξεχωριστά από τα αντίστοιχα κονδύλια των ταμιακών ροών που χρειάζονται για να διατηρηθεί η επιχειρηματική ικανότητα.

(δ) Τα ποσά των ταμιακών ροών από τις συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες, τις επενδυτικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες κάθε βιομηχανίας και γεωγραφικής περιοχής, σύμφωνα με όσα ορίζει σχετικά το Δ.Λ.Π. αριθ. 14.

Η σημασία των τελευταίων αυτών αποκαλύψεων (γ και δ) για το χρήστη των καταστάσεων των ταμιακών ροών είναι προφανής, γιατί συνδέεται άμεσα με τη μελλοντική ικανότητα κερδών της επιχειρήσεως και την κατά τμήμα ή περιοχή κατάσταση των ταμιακών ροών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8. ΤΑΜΙΑΚΕΣ ΡΟΕΣ ΣΕ ΞΕΝΟ ΝΟΜΙΣΜΑ

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο ορίζει ότι ταμιακές ροές που προέρχονται από συναλλαγές σε ξένο νόμισμα πρέπει να καταχωρούνται στο νόμισμα που η επιχείρηση χρησιμοποιεί για την παρουσίασή των οικονομικών καταστάσεων της (reporting currency) με βάση την ισοτιμία (exchange rate) του ξένου νομίσματος και αυτού που χρησιμοποιεί η επιχείρηση, κατά την ημερομηνία της ταμιακής ροής.

Οι σε ξένο νόμισμα εκφρασμένες ταμιακές ροές καταχωρούνται, σύμφωνα με τις αρχές που καθιερώνει το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο αριθμός 21. Το Πρότυπο αυτό επιτρέπει τη χρησιμοποίηση μιας ισοτιμίας που προσεγγίζει την πραγματική. Για παράδειγμα, μια σταθμισμένη ισοτιμία μιας περιόδου μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την καταχώρηση των σε ξένο νόμισμα συναλλαγών ή των ταμιακών ροών μιας εξαρτημένης του Εξωτερικού. Όμως, το Πρότυπο δεν επιτρέπει να χρησιμοποιηθεί η ισοτιμία κατά την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού για την μετατροπή των ταμιακών ροών μιας εξαρτημένης του εξωτερικού.

Οι ταμιακές ροές μιας εξαρτημένης του εξωτερικού πρέπει να μεταφέρονται με βάση την ιστορία μεταξύ του νομίσματος που χρησιμοποιεί η επιχείρηση για να παρουσιάσει τις οικονομικές καταστάσεις της (reporting currency) και του ξένου νομίσματος κατά τις ημερομηνίες των ταμιακών ροών.

Κέρδη ή ζημιές, που δεν έχουν πραγματοποιηθεί και προκύπτουν από τις μεταβολές της ισοτιμίας του ξένου νομίσματος, δεν αποτελούν ταμιακές

ροές. Όμως, το αποτέλεσμα των μεταβολών της ισοτιμίας, που αντιστοιχεί στα ταμιακά διαθέσιμα και στα προς αυτά ισοδύναμα στοιχεία, τα οποία τηρεί ή οφείλει σε ξένο νόμισμα η επιχείρηση, καταχωρείται στην Κατάσταση ταμιακών ροών ούτως ώστε να συσχετισθεί με τα ταμιακά διαθέσιμα και τα προς αυτά ισοδύναμα στοιχεία κατά την αρχή και το τέλος της περιόδου. Αυτό το ποσό παρουσιάζεται ξεχωριστά από τις ταμιακές ροές των συνήθων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, επενδυτικών και χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων και περιλαμβάνει επίσης και τις τυχόν συναλλαγματικές διαφορές των ταμιακών αυτών ροών στο τέλος της περιόδου.

Είναι χρήσιμο να αναφερθούμε και στα πρότυπα των ΗΠΑ (AICPA) και του Ηνωμένου Βασιλείου.

Τα Πρότυπα των ΗΠΑ ορίζουν τα εξής:

Η Κατάσταση ταμιακών ροών μιας επιχειρήσεως με συναλλαγές σε ξένο νόμισμα ή επιχειρηματικές δραστηριότητες στο εξωτερικό καταρτίζεται στο νόμισμα που η επιχείρηση χρησιμοποιεί για να παρουσιάσει τις οικονομικές καταστάσεις της (reporting currency) με βάση την ισοτιμία αυτού και του ξένου νομίσματος των ταμιακών ροών κατά το χρόνο πραγματοποίησεως αυτών. Μια κατάλληλη σταθμισμένη μέση ισοτιμία της περιόδου μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη μετατροπή, αν το αποτέλεσμα είναι ουσιαδώς το ίδιο, με αυτό που θα προέκυπτε, αν είχαν χρησιμοποιηθεί οι ισοτιμίες των ημερομηνιών πραγματοποίησεως των ταμιακών ροών.

Στην Κατάσταση πρέπει να αναφέρεται το αποτέλεσμα των μεταβολών των ισοτιμιών πάνω στα διαθέσιμα κονδύλια που τηρεί η επιχείρηση σε ξένο νόμισμα, ως ένα ιδιαίτερο τμήμα της συσχέτισεως της μεταβολής των ταμιακών διαθεσίμων και των ισοδύναμων προς αυτά στοιχείων, κατά τη διάρκεια της περιόδου.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι δεν υπάρχουν ουσιαστικές διαφορές μεταξύ του Δ.Λ.Π. και των προτύπων των ΗΠΑ. Μπορεί να υποστηριχθεί ότι υπάρχει μια ταύτιση στην αντιμετώπιση των σε ξένο νόμισμα ταμιακών ροών.

Τα πρότυπα του Ηνωμένου Βασιλείου παρουσιάζουν ορισμένες διαφορές προς τα αντίστοιχα των ΗΠΑ, αλλά και το Δ.Λ.Π. αριθμός 7, τις οποίες και επισημαίνουμε στο τέλος της παρούσας παραγράφου. Ανεξάρτητα από τις διαφορές αυτές είναι χρήσιμο να αναφερθούμε και στα πρότυπα αυτά.

Μια επιχείρηση που έχει συναλλαγές σε ξένο νόμισμα δεν σημαίνει ότι αυτό αντανακλά αμέσως στην Κατάσταση ταμιακών ροών, αν δεν γίνουν εισπράξεις ή πληρωμές. Οι εισπράξεις και οι πληρωμές καταχωρούνται, ως γνωστό, με βάση την ισοτιμία των ξένων νομισμάτων και του νομίσματος, που η επιχείρηση τηρεί τα Βιβλία της και εκφράζει τις οικονομικές καταστάσεις της, κατά την ημερομηνία πραγματοποιήσεως των εισπράξεων και πληρωμών.

Οι τυχόν συναλλαγματικές διαφορές που μπορεί να προκύψουν από τις ανωτέρω συναλλαγές καταχωρούνται ως αποτέλεσμα, αλλά δεν αποτελούν ταμιακές ροές. Συναλλαγματικές διαφορές προκύπτουν, ως γνωστό, και από τη μετατροπή των οφειλομένων ή εισπρακτέων στο τέλος της χρήσεως κονδυλίων σε ξένο νόμισμα.

Κατά συνέπεια, όταν παρουσιάζονται τέτοιες συναλλαγματικές διαφορές, που αφορούν τις συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες ή τα υπόλοιπα των λογαριασμών δεν χρειάζεται κάποια προσαρμογή για τον υπολογισμό της ταμιακής ροής από τις επιχειρηματικές δραστηριότητες, όταν εφαρμόζεται η έμμεση μέθοδος. Έτσι, αν π.χ. μια πώληση

πραγματοποιηθεί (τιμολογηθεί και εισπραχθεί) μέσα στην ίδια περίοδο μαζί με το έσοδο της πωλήσεως θα έχουμε και τη συναλλαγματική διαφορά, που και τα δύο μαζί προσδιορίζουν την ταμιακή ροή από την πώληση. Δεν χρειάζεται δηλαδή το επιχειρηματικό αποτέλεσμα κάποια προσαρμογή για να προσδιορισθεί η ταμιακή ροή. Το ίδιο ακριβώς και με τις συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από την αποτίμηση των απαιτητών, π.χ. εκ της πωλήσεως, υπολοίπων των λογαριασμών των πελατών. Και στην περίπτωση αυτή, η συναλλαγματική διαφορά αυξάνει τις απαιτήσεις, αλλά και το αποτέλεσμα.

Όμως διαφορετικά έχει το πρόβλημα, όταν πρόκειται για συναλλαγματική διαφορά που προκύπτει από τα υπόλοιπα ενάρξεως-λήξεως των ταμιακών διαθεσίμων και των ισοδύναμων προς αυτά στοιχείων. Η συναλλαγματική διαφορά στην περίπτωση αυτή έχει καταχωρηθεί στα αποτελέσματα και πρέπει να ληφθεί υπόψη για τη συσχέτιση των κονδυλίων των αποτελεσμάτων και των ταμιακών ροών από τις συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες.

Κάθε συναλλαγματική διαφορά που καταχωρείται απ' ευθείας στα αποθεματικά (π.χ. όταν μια συμμετοχή εξαρτάται από δάνειο σε ξένο νόμισμα) δεν λαμβάνεται υπόψη στη συσχέτιση του επιχειρηματικού κέρδους προς την ταμιακή ροή από τις επιχειρηματικές δραστηριότητες. Μπορεί όμως να περιλαμβάνεται μεταξύ των επεξηγηματικών σημειώσεων για τις μεταβολές των κονδυλίων του Ισολογισμού (έναρξη - λήξη) που αφορούν τη χρηματοδοτική δραστηριότητα της επιχειρήσεως.

Όταν ένα μέρος των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων πραγματοποιείται από μια επιχείρηση στο εξωτερικό, οι ταμιακές ροές αυτής της επιχειρήσεως πρέπει να ενσωματωθούν στην Κατάσταση ταμιακών ροών με βάση τους ίδιους κανόνες μετατροπής, που ακολουθήθηκαν για τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων της στο

εξωτερικό, τα οποία ενσωματώθηκαν στον ενοποιημένο λογαριασμό αποτελεσμάτων.

Αν λοιπόν η επιχείρηση του εξωτερικού λογιστικά ενσωματώνεται με βάση τη μέθοδο της ισοτιμίας κλεισίματος (closing rate method), ο λογαριασμός των αποτελεσμάτων της θα μετατραπεί είτε με την ισοτιμία κλεισίματος είτε με τη μέση ισοτιμία. Αυτή η ισοτιμία πρέπει να εφαρμόζεται στη μετατροπή όλων των ταμιακών ροών της επιχειρήσεως και όχι μόνο εκείνων που αφορούν τις συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες.

Έτσι, όπου η μητρική επιχείρηση χρησιμοποιεί τη μέθοδο της ισοτιμίας κλεισίματος για να μετατρέψει τα αποτελέσματα της ξένης εξαρτημένης, δάνειο που συνάπτει την πρώτη ημέρα της οικονομικής περιόδου θα μετατραπεί με την ισοτιμία κλεισίματος και όχι με την επικρατούσα κατά την ημέρα της συναλλαγής. Όταν η μητρική χρησιμοποιεί τη μέση ισοτιμία για να μεταφέρει τα αποτελέσματα της ξένης εξαρτημένης, το συναπτόμενο δάνειο θα μπορούσε να μετατραπεί με βάση μια κατάλληλη μέση ισοτιμία.

Οι συναλλαγματικές διαφορές, που προκύπτουν από τη μετατροπή των ξένων νομισμάτων και αφορούν τα υπόλοιπα ενάρξεως και λήξεως των ταμιακών διαθεσίμων και των ισοδύναμων προς αυτά στοιχείων, πρέπει να επεξηγούνται στην κατάσταση ταμιακών ροών, γιατί είναι απαραίτητες για τη συσχέτιση των κονδυλίων της Καταστάσεως ταμιακών ροών με αυτά του Ισολογισμού.

Το ίδιο φυσικά ισχύει και για τα υπόλοιπα ενάρξεως - λήξεως των κονδυλίων που αφορούν τη χρηματοδοτική λειτουργία στην Κατάσταση ταμιακών ροών. Συνεπώς, εφόσον εφαρμόζεται η μέθοδος της τιμής κλεισίματος, η μόνη συναλλαγματική διαφορά που πρέπει να

αποκαλύπτεται είναι αυτή που προέρχεται από τη μετατροπή των υπολοίπων ενάρξεως - λήξεως των ταμιακών διαθεσίμων και των ισοδύναμων προς αυτά στοιχείων, όπως και των υπολοίπων του χρηματοδοτικού τομέα (ισοτιμία ενάρξεως -λήξεως).

Αν η μέση ισοτιμία χρησιμοποιείται, δύο στοιχεία της συναλλαγματικής διαφοράς πρέπει να καταχωρηθούν. Η επαναμετατροπή των υπολοίπων ανοίγματος από την ισοτιμία ανοίγματος στην ισοτιμία κλεισίματος και η προκύπτουσα διαφορά στη μετατροπή της καθαρής ταμιακής κινήσεως κατά την περίοδο από τη μέση ισοτιμία στην ισοτιμία κλεισίματος.

Προβλήματα όμως ανακύπτουν, όταν χρησιμοποιείται η μέθοδος της μέσης σταθμικής τιμής. Οι πραγματικές ταμιακές ροές πρέπει να καταχωρηθούν στην Κατάσταση ταμιακών ροών, αφού προηγουμένως, μετατραπούν με βάση τη μέση τιμή, ενώ είναι δύσκολη η συσχέτιση των κονδυλίων του Ισολογισμού προς εκείνα της Καταστάσεως ταμιακών ροών. Είναι όμως ιδιαίτερα σημαντικό το πρόβλημα της αμοιβαίας απαλείψεως των ενδοεταιρικών συναλλαγών, όταν χρησιμοποιούνται διαφορετικές ισοτιμίες (ισοτιμία ημέρας πραγματοποίησεως - μέση σταθμική τιμή).

Ένα σχετικό παράδειγμα είναι χρήσιμο.

Μια επιχείρηση του Η.Β. συνάπτει δάνειο 5ετούς διάρκειας από £12 εκατ. και αποστέλλει αυτό στη θυγατρική της στις ΗΠΑ όταν η σχέση £ και \$ είναι 1:1.50. Η εξόφληση πρέπει να γίνει σε δολλάρια, ύστερα από 5 χρόνια (\$18 εκατ.). Κατά τη λήψη του ποσού από τη θυγατρική των ΗΠΑ γίνεται μετατροπή των £ 12 εκατ. Σε \$ 18 εκατ. Στο τέλος του έτους η ισοτιμία είναι 1 £ = \$ 2 και η μέση ισοτιμία £ = \$ 1.80.

Η Κατάσταση ταμιακών ροών της επιχειρήσεως του Η.Β. θα δείξει μια εκροή £ 12 εκατ. και μια ισόποση εισροή. Αν ληφθεί υπόψη η μέση ισοτιμία των £ = \$ 1.80, γίνεται αντιληπτό ότι η διαφορά των £ 2 εκατ. δεν μπορεί να δικαιολογηθεί.

Τέλος, τα πρότυπα στο Ηνωμένο Βασίλειο απαιτούν για τις συναλλαγές – ανταλλαγές ("ηρτημένων" κινδύνων) να απεικονίζονται στην Κατάσταση ταμιακών ροών κάτω από τον ίδιο τίτλο, όπως π.χ. σύναψη συμβάσεως μελλοντικής αγοράς συναλλάγματος με σκοπό να αγοραστεί πρώτη ύλη. Παρότι πρόκειται για δύο ξεχωριστές συναλλαγές, τα Βρετανικά πρότυπα απαιτούν την απεικόνιση τους κάτω από τον ίδιο τίτλο, καθόσον πρόκειται για σύμβαση "ηρτημένων" κινδύνων. Τα πρότυπα των ΗΠΑ (FASB No 104) είναι αντίθετα στο σημείο αυτό και επιτρέπουν ορισμένες συμβάσεις "ηρτημένων" κινδύνων να απεικονίζονται μεταξύ των ταμιακών ροών.

Για να ολοκληρώσουμε την παρούσα παράγραφο είναι σκόπιμο να σημειώσουμε τις διαφορές μεταξύ των προτύπων των ΗΠΑ και του Η.Β. σε ότι αφορά τις ταμιακές ροές σε ξένο νόμισμα.

Τα πρότυπα των ΗΠΑ απαιτούν οι ταμιακές ροές των σε ξένο νόμισμα συναλλαγών να μετατρέπονται με βάση την πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία κατά το χρόνο της ταμιακής ροής [ιστορική ή πραγματική ισοτιμία]. Είναι φανερό ότι υπάρχει διαφορά από τα πρότυπα του Ηνωμένου Βασιλείου, που απαιτούν να χρησιμοποιείται η ισοτιμία που χρησιμοποιήθηκε για τη μετατροπή των αποτελεσμάτων των σε ξένο νόμισμα συναλλαγών και στην περίπτωση της μετατροπής των ταμιακών ροών από τις σε ξένο νόμισμα συναλλαγές.

Περαιτέρω και σε ό,τι αφορά τις συναλλαγές "ηρτημένων κινδύνων" (hedges) τα πρότυπα των ΗΠΑ επιτρέπουν ταμιακές ροές, που έχουν σχέση με ορισμένες συναλλαγές "ηρτημένων" κινδύνων να ταξινομούνται μαζί με τις ταμιακές ροές από το αντικείμενο των "ηρτημένων" κινδύνων. Όμως, μόνο ταμιακές ροές από futures contracts, forward contracts, option contracts και swap contracts μπορεί να χρησιμοποιηθούν, ως συμβάσεις " ηρτημένων " κινδύνων (hedges).

Αντίθετα, τα πρότυπα του Ηνωμένου Βασιλείου φαίνεται να αποτείνονται σε ένα ευρύτερο φάσμα οικονομικών εργαλείων " ηρτημένων " κινδύνων και επίσης φαίνεται να απαιτούν μάλλον, παρά να επιτρέπουν, την ταξινόμηση των " ηρτημένων " κινδύνων ταμιακών ροών μαζί με τις ταμιακές ροές των αντίστοιχων οικονομικών εργαλείων, σύμφωνα με τη φύση των τελευταίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9.

ΠΡΑΚΤΙΚΟΙ ΟΔΗΓΟΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ

9.1 Πρακτικός Οδηγός Κατάρτισης Καταστάσεως Ταμιακών Ροών για Εμποροβιομηχανικές επιχειρήσεις [Ε.Γ.Λ.Σ.]

Κατωτέρω παρατίθεται υπόδειγμα και οδηγός κατάρτισης Καταστάσεων Ταμιακών Ροών για τις επιχειρήσεις που εφαρμόζουν το Ε.Γ.Λ.Σ. [Π.Δ. 1123/1980]. Το παρατιθέμενο κατωτέρω υπόδειγμα, όπως και ο σχετικός λεπτομερής οδηγός, έχουν καταρτιστεί με βάση τις απαιτήσεις της Ελληνικής νομοθεσίας και των εποπτικών οργάνων της κεφαλαιαγοράς γενικότερα έχοντας υπόψη την προβλεπόμενη από το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο αριθ. 7 δομή της Καταστάσεως Ταμιακών Ροών και τους σχετικούς κανόνες.

Το υπόδειγμα και ο οδηγός είναι αναλυτικά συντεταγμένα και παρέχουν διαφάνεια, αλλά και την πραγματική απεικόνιση των ταμιακών ροών μιας επιχειρήσεως χωρίς αμφισβητήσεις, αμφιβολίες, ερωτηματικά και άλλες συναφείς αδυναμίες.

Το Υπόδειγμα της Καταστάσεως Ταμιακών Ροών για τις εμποροβιομηχανικές επιχειρήσεις [Ε.Γ.Λ.Σ.], όπως και ο σχετικός οδηγός, έχουν ως εξής:

(α) Υπόδειγμα Καταστάσεως Ταμιακών Ροών Εμποροβιομηχανικών Επιχειρήσεων

(β) Οδηγός Κατάρτισης Καταστάσεως Ταμιακών Ροών Εμποροβιομηχανικών επιχειρήσεων.

ΕΜΠΟΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ Α.Ε
 Μ.Α.Ε.
 Κατάσταση Ταμιακών Ροών
 της χρήσεως: από μέχρι ..

Α/Α	Ανάλυση	Ποσά σε €	
		Χρήση	Προηγούμενη Χρήση
	Ταμιακές Ροές από συνήθειες (λειτουργικές) δραστηριότητες		
A 100	<u>Ταμιακές εισροές</u>		
101	Πωλήσεις		
102	Άλλα έσοδα εκμεταλλεύσεως		
103	Έκτακτα και Ανόργανα έσοδα		
104	Έσοδα προηγούμενων χρήσεων		
105	Πιστωτικοί τόκοι [καταθέσεων κλπ.]		
106	Έσοδα χρεογράφων		
107	Πώληση χρεογράφων		
108	Μείωση Απαιτήσεων		
	<i>Αφαιρούνται:</i>		
109	Αγορά χρεογράφων		
110	Αύξηση απαιτήσεων		
	Σύνολο Ταμιακών Εισροών (A100)		
A 200	<u>Ταμιακές εκροές</u>		
201	Κόστος πωληθέντων (μείον		
202	Αποσβέσεις και προβλέψεις)		
203	Έξοδα Λειτουργίας Διοικήσεως		
204	Έξοδα Λειτουργίας Ερευνών		
	Έξοδα Λειτουργίας Διαθέσεως		

205	Έξοδα Υποαπασχολήσεως /Αδράνειας
206	Άλλα έξοδα
207	Αύξηση αποθεμάτων
208	Αύξηση μεταβατικών λογαριασμών ενεργητικού
209	Μείωση μεταβατικών λογαριασμών παθητικού
210	Μείωση βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων (πλην Τραπεζών) <i>Αφαιρούνται:</i>
211	Μείωση Αποθεμάτων

Πρακτικοί Οδηγοί Κατάρτισης Ταμιακών Ροών

Α/Α	Ανάλυση	Ποσά σε €	
		Χρήση	Προηγούμενη Χρήση
212	Μείωση μεταβατικών λογαριασμών ενεργητικού		
213	Αύξηση μεταβατικών λογαριασμών παθητικού		
214	Αύξηση βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων (πλην		
300	Τραπεζών)		
	<i>Σύνολο Ταμιακών Εκροών (A200)</i>		
A 300	<u>Ταμιακές Εκροές φόρων</u>		
301	Φόροι εισοδήματος		
302	Μη ενσωματούμενοι στο λειτουργικό κόστος φόροι		
303	Διαφορές φόρου φορολογικού ελέγχου		
304	Μείωση υποχρεώσεων από φόρους – τέλη		
305	Αφαιρείται: Αύξηση υποχρεώσεων από φόρους - τέλη		
	<i>Σύνολο Ταμιακών εκροών φόρων (A300)</i>		
	Ταμιακές Ροές από συνήθειες (λειτουργικές) δραστηριότητες Αλγεβρικό άθροισμα A 100- A200-A300=A		
B	<u>Ταμιακές εισροές</u>		
B 100	<u>Ταμιακές εισροές</u>		
101	Πώληση Ασώματων Ακινήτων		
102	Πώληση Ενσώματων Ακινήτων		
103	Πώληση Συμμετοχών και τίτλων		
104	Μείωση μακροπρόθεσμων Απαιτήσεων		
105	Έσοδα Συμμετοχών και τίτλων Ακινήτων		
106	Πιστωτικοί τόκοι (Μακροπρόθεσμων κλπ. απαιτήσεων)		
	<i>Σύνολο Ταμιακών εισροών (B100)</i>		
B 200	<u>Ταμιακές εκροές</u>		

201	Αγορά Ασωμάτων Ακινητοποιήσεων		
202	Αγορά Ενσώματων Ακινητοποιήσεων		
203	Αγορά Συμμετοχών και τίτλων Ακινητοποιήσεων		
204	Αύξηση Μακροπρόθεσμων Απαιτήσεων		
205	Αύξηση Εξόδων εγκαταστάσεως		
	Σύνολο Ταμιακών εκροών (B 200)		
	Ταμιακές Ροές από επενδυτικές δραστηριότητες (B 100-B 200)=B		

Α/Α	Ανάλυση	Ποσά σε €	
		Χρήση	Προηγούμενη Χρήση
Γ	Ταμιακές Ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες		
Γ 100	Ταμιακές εισροές		
101	Είσπραξη αύξησης Μετοχικού κεφαλαίου και διαφοράς υπέρ άρτιο		
102	Είσπραξη Επιχορηγήσεων Παγίων		
103	Αύξηση Μακροπρόθεσμων Υποχρεώσεων Αύξηση Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων (λογαριασμοί Τραπεζών)		
	Σύνολο ταμιακών εισροών (Γ 100)		
Γ 200	Ταμιακές εκροές		
201	Μείωση (επιστροφή) Μετοχικού Κεφαλαίου		
202	Επιστροφή Επιχορηγήσεων Παγίων		
203	Μείωση Μακροπρόθεσμων Υποχρεώσεων		
204	Μείωση Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων (λογαριασμοί Τραπεζών)		
205	Τόκοι πληρωθέντες		
206	Μερίσματα πληρωθέντα		
207	Διανομή κερδών στο προσωπικό		
208	Αμοιβές Δ.Σ. από κέρδη χρήσεως		
	Σύνολο Ταμιακών εκροών (Γ 200)		
	Ταμιακές Ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες (Γ100-Γ200)=Γ		
	ΤΑΜΙΑΚΕΣ ΡΟΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ (αλγεβρικό άθροισμα Α+Β+Γ) ΠΛΕΟΝ: ΧΡΗΜΑΤ/ΚΑ ΔΙΑΘΕΣ/ΜΑ ΕΝΑΡΞΗ ΧΡΗΣΕΩΣ		
	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΤΕΛΟΣ ΧΡΗΣΕΩΣ.....		

Κατάσταση Ταμειακών Ροών
της χρήσεως : από μέχρι ...
Πρακτικός Οδηγός Καταρτίσεως

Α/Α	Αναλυτικές Οδηγίες
Α	<u>Ταμιακές Ροές από συνήθειες (λειτουργικές) δραστηριότητες</u>
Α 100	<u>Ταμιακές εισροές</u>
Α 101	<u>Πωλήσεις</u> Λαμβάνεται το κονδύλιο Κύκλος Εργασιών (πωλήσεις) του ΛΙ Αποτελέσματα Χρήσεως [Λογαριασμοί 70,71,72 και 73]. Τεκμαρτά έσοδα δεν λαμβάνονται υπόψη.
Α 102	<u>Άλλα έσοδα εκμεταλλεύσεως</u> Λαμβάνονται τα αντίστοιχα κονδύλια από το ΛΙ Αποτελέσματα Χρήσεως [Λογαριασμοί 74 και 75]. Δεν λαμβάνεται υπόψη λογαριασμός 78.05. Χρησιμοποιημένες προβλέψεις για κάλυψη εξόδων εκμεταλλεύσεως, γιατί είναι τεκμαρτό (υπολογιστικό) έσοδο. Τα έξοδα που πληρώνονται, αλλά καλύπτονται από πρόβλεψη πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στις ταμιακές εκροές.
Α 103	<u>Έκτακτο και ανόργανο έσοδα</u> Αν υπάρχουν έσοδα αυτής της κατηγορίας που αφορούν επενδυτικές ή χρηματοδοτικές δραστηριότητες πρέπει να διαχωρίζονται και να απεικονίζονται στις κατηγορίες αυτές. Λαμβάνεται το αντίστοιχο κονδύλιο του ΛΙ Αποτελέσματα Χρήσεως /Λογαριασμός 81.01]. Διευκρινίζεται ότι ο λογαριασμός 81.01.05 που αφορά σε αναλογούσες στη χρήση επιχορηγήσεις παγίων ορθώς περιλαμβάνεται στις εισροές, εφόσον το σύνολο των αποσβέσεων του παγίου μειώνει τις εκροές. Ως προς τις πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές (Λογαριασμός 81.01.04) ορθώς και αυτές συμπεριλαμβάνονται στις εισροές ως πραγματοποιηθείσες. Όμως και οι απεικονιζόμενες σε λογαριασμό προβλέψεως πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στις εισροές, γιατί αντισταθμίζονται από το γεγονός ότι έχουν ενσωματωθεί στις αυξομειώσεις των απαιτήσεων ή και υποχρεώσεων, οι οποίες αυξομειώσεις συμπεριλαμβάνονται στις ταμιακές ροές. Ιδιαίτερη προσοχή αν οι συναλλαγματικές διαφορές αφορούν συμμετοχές και Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις

	(οπότε αφορούν τις επενδυτικές δραστηριότητες), ή Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις (οπότε αφορούν τις χρηματοδοτικές δραστηριότητες). Βέβαια η αρχή της σπουδαιότητας λαμβάνεται υπόψη πριν προχωρήσουμε σε τέτοιους λεπτομερείς διαχωρισμούς.
--	--

A	104	<u>Έσοδα προηγούμενων χρήσεων</u> Εξετάζεται αν μεταξύ των εσόδων αυτών περιλαμβάνονται έσοδα που αφορούν τις επενδυτικές ή χρηματοδοτικές δραστηριότητες, οπότε διαχωρίζονται και απεικονίζονται στις αντίστοιχες δραστηριότητες που αφορούν. Λαμβάνεται το αντίστοιχο κονδύλιο του Μ Αποτελέσματα Χρήσεως [Λογαριασμός 82.01]
A	105	<u>Πιστωτικοί τόκοι [Καταθέσεων κλπ.]</u> Λαμβάνονται από το κονδύλιο του Μ Αποτελέσματα Χρήσεως [Λογαριασμοί 76.02 μέχρι 76.98 πλην 76.04] μόνο τα έσοδα από τόκους καταθέσεων, δηλαδή οι λογαριασμοί 76.03 (πλην τον 76.03.03 τόκοι χορηγημένων δανείων) και 76.02 μόνο σε ότι αφορά δουλευμένους τόκους γραμματίων εισπρακτέων που προέρχονται από τις συνήθειες δραστηριότητες της επιχειρήσεως.
A	106	<u>Έσοδα χρεογράφων</u> Οι τοποθετήσεις της επιχειρήσεως σε χρεόγραφα (71/34) θεωρούνται κατά τεκμήριο ότι ανήκουν στις συνήθειες (λειτουργικές) δραστηριότητες της επιχειρήσεως. Κατά συνέπεια, λαμβάνεται το κονδύλιο του λογαριασμού Αποτελέσματα Χρήσεως [Λ/76.01] με την επιφύλαξη ότι δεν περιλαμβάνονται έσοδα από χρεόγραφα, που περιλαμβάνονται στους λογαριασμούς "τίτλων ακινητοποιήσεων" [Λογαριασμοί Ενεργητικού ΙΙΙ], οπότε πρέπει να διαχωρίζονται και να απεικονίζονται στις επενδυτικές δραστηριότητες.
A	107	<u>Πώληση χρεογράφων</u> Όπως σημειώθηκε ανωτέρω, οι τοποθετήσεις σε χρεόγραφα (ΛΙ34) [θέση Ισολογισμού ΔΙΙΙ Ενεργητικό] αποτελούν πράξεις των συνήθων (λειτουργικών) δραστηριοτήτων της επιχειρήσεως. Η θέση ΜΙ του ενεργητικού περιλαμβάνει το λογαριασμό 34 [34.00- 34.99 και το πιστωτικό υπόλοιπο του λ/53.07 οφειλόμενες δόσεις]. Η πώληση χρεογράφων εντάσσεται με την αξία πώλησεως στις ταμιακές εισροές [πώληση μετοχών, ομολογιών, λοιπών χρεογράφων].
A	108	<u>Μείωση Απαιτήσεων</u> Στις ταμιακές εισροές εντάσσεται και η μείωση των

λογαριασμών των απαιτήσεων της κρινόμενης χρήσεως σε σχέση με την προηγούμενη. Πρόκειται για τους λογαριασμούς που εντάσσονται κάτω από τον τίτλο του ενεργητικού Δ Π Απαιτήσεις.

Ως προς ορισμένους λογαριασμούς της κατηγορίας αυτής επισημαίνονται τα εξής:

(α) Λογαριασμός ΔΠ 4 Κεφάλαιο Εισπρακτέο στην επόμενη χρήση αφορά τις χρηματοδοτικές δραστηριότητες της επιχειρήσεως. Η μείωση αυτού του λογαριασμού ΝΙ4 [Λογαριασμοί 33.04-33.05] σημαίνει είσπραξη αυξήσεως μετοχικού κεφαλαίου.

(β) Λογαριασμός ΔΠ 9 Μακροπρόθεσμες Απαιτήσεις εισπρακτέες επόμενη χρήση. Και ο λογαριασμός αυτός [Λογαριασμοί 33.19 και 33.20] πρέπει να συνεξετάζεται και συνυπολογίζεται με τους άλλους λογαριασμούς που είναι με τον τίτλο ΙΙΙ στο ενεργητικό, γιατί αφορά επενδυτικές δραστηριότητες.

(γ) Από το σύνολο των λογαριασμών ΔΠ Απαιτήσεις αφαιρείται η σωρευμένη πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις [Λογαριασμοί 44.11]. Όπως είναι γνωστό, η πρόβλεψη ως υπολογιστική δαπάνη δεν λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό των ταμιακών ροών.

(δ) Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημάνουμε ότι ενδέχεται στις προβλέψεις να απεικονίζονται πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές [Λογαριασμοί 44.14 και 44.15] ως προερχόμενες από την αποτίμηση απαιτήσεων και υποχρεώσεων (βραχυπρόθεσμων μακροπρόθεσμων) και ως μη πραγματοποιηθείσες δεν έχουν καταχωρηθεί στα έσοδα, ενώ έχουν καταχωρηθεί στις αντίστοιχες απαιτήσεις ή και υποχρεώσεις που αφορούν. Δεδομένου ότι οι αυξομειώσεις των Απαιτήσεων και Υποχρεώσεων περιλαμβάνονται στη διαμόρφωση των ταμιακών ροών είναι σκόπιμο και οι απεικονιζόμενες πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές να απεικονίζονται στις ταμιακές εισροές, όπως προαναφέρθηκε (Α 103), παρότι συνιστούν ένα υπολογιστικό έσοδο,
(ε) Ενδέχεται σε ορισμένες περιπτώσεις οι απαιτήσεις να αφορούν επενδυτικές ή χρηματοδοτικές δραστηριότητες, οπότε πρέπει να γίνεται ο κατάλληλος διαχωρισμός.

A 109

Αγορά χρεογράφων

Η αγορά χρεογράφων [θέση ενεργητικού ΔΙΙΙ - Λογαριασμοί 34.00- 34.99 και 53.07] αποτελεί ταμιακή εκροή που, όπως προαναφέρθηκε ανωτέρω στο στοιχείο Α

λογαριασμών των απαιτήσεων της κρινόμενης χρήσεως σε σχέση με την προηγούμενη. Πρόκειται για τους λογαριασμούς που εντάσσονται κάτω από τον τίτλο του ενεργητικού Δ ΙΙ Απαιτήσεις.

Ως προς ορισμένους λογαριασμούς της κατηγορίας αυτής επισημαίνονται τα εξής:

(α) Λογαριασμός ΔΙΙ 4 Κεφάλαιο Εισπρακτέο στην επόμενη χρήση αφορά τις χρηματοδοτικές δραστηριότητες της επιχειρήσεως. Η μείωση αυτού του λογαριασμού ΝΙ4 [Λογαριασμοί 33.04-33.05] σημαίνει είσπραξη αυξήσεως μετοχικού κεφαλαίου.

(β) Λογαριασμός ΔΙΙ 9 Μακροπρόθεσμες Απαιτήσεις εισπρακτέες επόμενη χρήση. Και ο λογαριασμός αυτός [Λογαριασμοί 33.19 και 33.20] πρέπει να συνεξετάζεται και συνυπολογίζεται με τους άλλους λογαριασμούς που είναι με τον τίτλο ΙΙΙ στο ενεργητικό, γιατί αφορά επενδυτικές δραστηριότητες.

(γ) Από το σύνολο των λογαριασμών ΔΙΙ Απαιτήσεις αφαιρείται η σωρευμένη πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις [Λογαριασμοί 44.11]. Όπως είναι γνωστό, η πρόβλεψη ως υπολογιστική δαπάνη δεν λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό των ταμιακών ροών.

(δ) Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημάνουμε ότι ενδέχεται στις προβλέψεις να απεικονίζονται πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές [Λογαριασμοί 44.14 και 44.15] ως προερχόμενες από την αποτίμηση απαιτήσεων και υποχρεώσεων (βραχυπρόθεσμων μακροπρόθεσμων) και ως μη πραγματοποιηθείσες δεν έχουν καταχωρηθεί στα έσοδα, ενώ έχουν καταχωρηθεί στις αντίστοιχες απαιτήσεις ή υποχρεώσεις που αφορούν. Δεδομένου ότι οι αυξομειώσεις των Απαιτήσεων και Υποχρεώσεων περιλαμβάνονται στη διαμόρφωση των ταμιακών ροών είναι σκόπιμο και οι απεικονιζόμενες πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές να απεικονίζονται στις ταμιακές εισροές, όπως προαναφέρθηκε (Α 103), παρότι συνιστούν ένα υπολογιστικό έσοδο,

(ε) Ενδέχεται σε ορισμένες περιπτώσεις οι απαιτήσεις να αφορούν επενδυτικές ή χρηματοδοτικές δραστηριότητες, οπότε πρέπει να γίνεται ο κατάλληλος διαχωρισμός.

A 109

Αγορά χρεογράφων

Η αγορά χρεογράφων [θέση ενεργητικού ΔΙΙΙ - Λογαριασμοί 34.00- 34.99 και 53.07] αποτελεί ταμιακή εκροή που, όπως προαναφέρθηκε ανωτέρω στο στοιχείο Α

107, εμπίπτει στις συνήθειες (λειτουργικές) δραστηριότητες. Η αγορά τοις μετρητοίς αποτελεί αναμφισβήτητα ταμιακή εκροή. Όμως και η επί πίστωση αγορά χρεογράφων μπορεί να θεωρηθεί ως εκροή, καθόσον συμψηφίζεται από την αντίστοιχη αύξηση των υποχρεώσεων, η οποία θα συμπεριληφθεί ως αρνητικό στοιχείο των ταμιακών εισροών (βλ. κατωτέρω στοιχείο A 210). Η παρατήρηση αυτή ισχύει και σε κάθε άλλη Περίπτωση αγοράς ή και πώλησης περιουσιακών στοιχείων επί πιστώσει. Βέβαια στην πώληση έχουμε αύξηση των απαιτήσεων (βλ. κατωτέρω στοιχείο A110). Όσον αφορά το λογαριασμό 53.07 που απεικονίζει με το πιστωτικό του υπόλοιπο τις οφειλόμενες δόσεις, σημειώνεται ότι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ως εκροή το ποσό της μείωσης του λογαριασμού αυτού κατά την κρινόμενη χρήση σε σχέση με την προηγούμενη. Βέβαια η αύξηση του λογαριασμού 53.07 κατά την εξεταζόμενη χρήση περιορίζει αντίστοιχα την αξία των αποκτηθέντων χρεογράφων που καταχωρήθηκαν με την αξία εκδόσεως τους. Οι προβλέψεις για υποτιμήσεις (Λογαριασμός 34.99) δεν λαμβάνονται υπόψη κατά τον προσδιορισμό των ταμιακών ροών. [βλ. και αντίστοιχο λογαριασμό 68.01 στα κατ είδος έξοδα]. Επισημαίνεται ιδιαίτέρως ότι μεταξύ των λογαριασμών του τίτλου Δ/// Χρεόγραφα περιλαμβάνεται και ο λογαριασμός 34.25 Ίδιες Μετοχές. Η επιχείρηση μπορεί σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία να αγοράσει δικές της μετοχές και να τις εκποιήσει το δυνατό συντομότερο. Οι πράξεις αυτές θα μπορούσαν να κριθούν ως αγορές και πωλήσεις χρεογράφων και να αντιμετωπιστούν ανάλογα στις ταμιακές ροές. Όμως, όταν στο τέλος της χρήσεως κατέχονται ίδιες μετοχές, τότε σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία πρέπει να σχηματιστεί ισόποσο αποθεματικό από τα κέρδη της χρήσεως ή σε περίπτωση ανεπάρκειας των κερδών να απεικονιστεί η αξία των ιδίων μετοχών αφαιρετικά από τα ίδια κεφάλαια. Συνεπώς, αν αγοραστούν ίδιες μετοχές και υφίστανται στο τέλος της χρήσεως, το κονδύλιο της αγοράς των ιδίων μετοχών αποτελεί εκροή που εντάσσεται στις χρηματοδοτικές δραστηριότητες. Αν αυτό συμβεί και την επόμενη χρήση εκποιηθούν οι ίδιες μετοχές, τότε η πώληση αυτή πρέπει να ενταχθεί ως εισροή στις χρηματοδοτικές δραστηριότητες.

A 110

Αύξηση Απαιτήσεων

Η αύξηση των απαιτήσεων αποτελεί αρνητικό στοιχείο των ταμιακών εισροών. Τα όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω στο στοιχείο A 108 ισχύουν κατ' αναλογία και για την αύξηση

		των Απαιτήσεων [ιδιαίτερη προσοχή για τους λογαριασμούς Μ 4, Μ 9, 44.11 και 44.15].
A	200	<u>Ταμιακές εκροές</u>
A	201	<u>Κόστος Πωληθέντων</u> Λαμβάνεται το κονδύλιο του Μ Αποτελέσματα Χρήσεως "Κόστος πωλήσεων" [Λογαριασμοί 70 μέχρι και 73] [86.00.00] [80.01]. Από το κονδύλιο του κόστους αφαιρείται το τυχόν συμπεριλαμβανόμενο ποσό των αποσβέσεων (Λ/66), όπως και το τυχόν ποσό των προβλέψεων (Λ/68). Το προκύπτον μετά την αφαίρεση αποσβέσεων και προβλέψεων κονδύλιο του κόστους αποτελεί τη βασική ταμιακή εκροή.
A	202	<u>Έξοδα Λειτουργίας Διοικήσεως</u> Λαμβάνεται το αντίστοιχο κονδύλιο του Λ/ Αποτελέσματα Χρήσεως [86.00.02] [92.0?], αφού βέβαια αφαιρεθούν τυχόν συμπεριλαμβανόμενες αποσβέσεις και προβλέψεις.
A	203	<u>Έξοδα Λειτουργίας Ερευνών · Αναπτύξεως</u> Λαμβάνεται το αντίστοιχο κονδύλιο του Λ/ Αποτελέσματα Χρήσεως [Λ/86.00.03] [92.02], αφού βέβαια αφαιρεθούν τυχόν συμπεριλαμβανόμενες αποσβέσεις και προβλέψεις.
A	204	<u>Έξοδα Λειτουργίας Διαθέσεως</u> Λαμβάνεται το αντίστοιχο κονδύλιο του Μ Αποτελέσματα Χρήσεως [Λ/86.00.04] [92.03], αφού βέβαια αφαιρεθούν τυχόν συμπεριλαμβανόμενες αποσβέσεις και προβλέψεις.
A	205	<u>Έξοδα Υποαπασχολήσεως / Αδράνειας</u> Λαμβάνεται το αντίστοιχο κονδύλιο του ΛΙ Αποτελέσματα Χρήσεως [ΛΙ86.00.05] [92.00], αφού βέβαια αφαιρέσουμε συμπεριλαμβανόμενες αποσβέσεις και προβλέψεις. Επισημαίνεται ότι οι αποκλίσεις από το πρότυπο κόστος και οι διαφορές ενσωματώσεως και καταλογισμού πρέπει να αντιμετωπίζονται ως άλλα έσοδα ή έξοδα εκμεταλλεύσεως, αναλόγως, αφού προηγουμένως αφαιρέσουμε συμπεριλαμβανόμενες αποσβέσεις και προβλέψεις.
A	206	<u>Άλλα Έξοδα</u> Λαμβάνονται τα αντίστοιχα κονδύλια του Λ /Αποτελέσματα Χρήσεως. Έκτακτα και ανόργανα έξοδα (Λ/8100) Έξοδα προηγούμενων χρήσεων (Λ/82.00) Διευκρινίζεται ότι οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές (ΛΙ81.00.04) ορθώς συμπεριλαμβάνονται είτε έχουν

		πραγματοποιηθεί είτε προέρχονται από την αποτίμηση. Οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές αποτιμήσεως αντισταθμίζονται από την αύξηση των υποχρεώσεων, που συμπεριλαμβάνεται στις ταμιακές ροές. Ιδιαίτερη προσοχή χρειάζεται αν οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές αφορούν π.χ. Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις ή βραχυπρόθεσμο Τραπεζικό δανεισμό, οπότε πρέπει να ενταχθούν στις χρηματοδοτικές δραστηριότητες.
A	207	<u>Αύξηση Αποθεμάτων</u> Λαμβάνεται υπόψη η κατ' αξία αύξηση, των λογαριασμών του ενεργητικού με τον τίτλο ΔΙ Αποθέματα κατά την τρέχουσα χρήση σε σχέση με την προηγούμενη χρήση. Στη κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται οι λογαριασμοί, 20,21,22,23,24,25,26,28, 32.01-32.03 και χρεωστικά υπόλοιπα λογαριασμού 50 πλην 50.08.
A	208	<u>Αύξηση Μεταβατικών Λογαριασμού Ενεργητικού</u> Λαμβάνεται υπόψη η κατ' αξία συνολική αύξηση των μεταβατικών λογαριασμών του ενεργητικού με τον τίτλο Ε κατά την τρέχουσα χρήση σε σχέση με την προηγούμενη χρήση /Λ/36].
A	209	<u>Μείωση μεταβατικών λογαριασμών παθητικού</u> Λαμβάνεται υπόψη η κατ' αξία συνολική μείωση των μεταβατικών λογαριασμών του παθητικού με το τίτλο Δ κατά την τρέχουσα χρήση σε σχέση με την προηγούμενη χρήση /Λ/56/.
A	210	<u>Μείωση βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων</u> Λαμβάνεται η μείωση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων κατά την τρέχουσα χρήση σε σχέση με την προηγούμενη. Στην έννοια των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων περιλαμβάνονται οι λογαριασμοί κάτω από τον τίτλο ΓΠ Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις εξαιρουμένων των λογαριασμών Γ Π 3 Τράπεζες λ/βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων, Γ Π 5 Υποχρεώσεις από φόρους τέλη, Γ Π 7 Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις πληρωτέες την επόμενη χρήση και ΓΠ10 Μερίσματα πληρωτέα. Για τους εξαιρούμενους λογαριασμούς αναφερόμαστε στο τομέα τον χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων (ΓΠ3, ΓΠ7, ΓΠ10), ενώ για το λογαριασμό Γ Π 5 αναφερόμαστε κατωτέρω στις συνήθειες (λειτουργικές) δραστηριότητες με τίτλο Ταμιακές εκροές Φόρων (Α 300) Στις Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις περιλαμβάνονται οι λογαριασμοί 50,51,53 και 55, πλην φυσικά των λογαριασμών εκείνων που εξετάζονται σε άλλα

		σημεία όπως π.χ. χρεωστικά υπόλοιπα λογαριασμού 50 (πλην 50.08) περιλαμβάνονται στα Αποθέματα (Δ Ι) 53.07 Οφειλόμενες δόσεις χρεογράφων (Χρεόγραφα ΔΙΙ), 54.08 Λογαριασμός εκκαθαρίσεως φόρων-τελών ετήσιας δηλώσεως (Χρεώστες Διάφοροι-Απαιτήσεις ΔΙΙ).
A	211	<u>Μείωση αποθεμάτων</u> Λαμβάνεται υπόψη η μείωση αποθεμάτων της τρέχουσας χρήσεως σε σχέση με την προηγούμενη χρήση (ΔΙ Αποθέματα). Για το περιεχόμενο του λογαριασμού αναφερθήκαμε ανωτέρω στο στοιχείο Β207.
A	212	<u>Μείωση μεταβατικών λογαριασμών ενεργητικού</u> Λαμβάνεται υπόψη η μείωση των μεταβατικών λογαριασμών ενεργητικού της τρέχουσας χρήσεως σε σχέση με την προηγούμενη (Λογαριασμός Ε ενεργητικού] (Λ/36).
A	213	<u>Αύξηση μεταβατικών λογαριασμών παθητικού</u> Λαμβάνονται υπόψη η αύξηση των μεταβατικών λογαριασμών παθητικού της τρέχουσας χρήσεως σε σχέση με την προηγούμενη [Λογαριασμός Δ παθητικού] (Λ/56).
A	214	<u>Αύξηση βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων (πλην τραπεζών)</u> Λαμβάνεται υπόψη η αύξηση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων κατά την τρέχουσα χρήση σε σχέση με την προηγούμενη. Ως προς τη συγκρότηση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων αναφερόμαστε ανωτέρω με στοιχείο Β210.
A	300	<u>Ταμιακές εκροές Φόρων</u>
A	301	<u>Φόρος εισοδήματος</u>
A	302	<u>Μη ενσωματωμένοι φόροι</u>
A	303	<u>Διαφορές φορολογικού ελέγχου (φόροι)</u> Λαμβάνονται τα κονδύλια που απεικονίζονται στον πίνακα διανομής ως φόρος εισοδήματος (Λ/88.08), πλέον των λοιπών μη ενσωματωμένων στο λειτουργικό κόστος φόρων (Λ/88.09) (Λ/63.00). Επίσης, στα κονδύλια αυτά προστίθεται και το κονδύλιο Διαφορές φόρου φορολογικού ελέγχου (Λ/88.06) (Λ/42.04). Στη τελευταία αυτή περίπτωση δεν πρέπει να ληφθούν υπόψη και οι διαφορές φορολογικού ελέγχου που καταχωρήθηκαν στα πάγια ή στις απαιτήσεις (π.χ. ποσά προσθηκών και βελτιώσεων που είχαν καταχωρηθεί στα έξοδα της χρήσεως, αποσβέσεις με μεγαλύτερους συντελεστές, προβλέψεις πέραν των ορίων του φορολογικού νόμου), γιατί δεν συνιστούν ταμιακές

		ροές. Η έκπτωση φόρου λόγω εφάπαξ πληρωμής φόρων και τελών (Α/76.98.00) αποτελεί τεκμαρτό έσοδο, που δεν επηρεάζει το "Ταμείο" καθόσον έχει καταχωρηθεί ως πληρωμή το καταβληθέν ποσό φόρου. Στα κονδύλια αυτά προστίθενται:-
A	304	<u>Μείωση Υποχρεώσεων από φόρους τέλη</u> (Λ/ παθητικού ΓΠ5) (Α/54), δηλαδή μείωση κατά την παρούσα χρήση σε σχέση με την προηγούμενη ή αφαιρείται:
A	305	<u>Αύξηση υποχρεώσεων από φόρους τέλη</u> (V παθητικού ΓΠ5) (Λ/54), δηλαδή αύξηση κατά την παρούσα χρήση σε σχέση με την προηγούμενη.
B		<u>Ταμιακές Ροές υπό επενδυτικές δραστηριότητες</u>
B	100	<u>Ταμιακές εισροές</u>
B	101	<u>Πώληση ασώματων ακινητοποιήσεων</u> Αξία πωλήσεως ασωμάτων ακινητοποιήσεων [ΑΙ Γ / Ενεργητικού]
B	102	<u>Πώληση ενσώματων ακινητοποιήσεων</u> Αξία πωλήσεως ενσωμάτων ακινητοποιήσεων [ΑΙ ΠΙ Ενεργητικού]
B	103	<u>Πώληση συμμετοχών και τίτλων ακινητοποιήσεων</u> Αξία πωλήσεως συμμετοχών και τίτλων ακινητοποιήσεων [ΑΙ ΠΙ1,2 και 6 Ενεργητικού]
B	104	<u>Μείωση μακροπρόθεσμων απαιτήσεων</u> Περιλαμβάνεται: (α) Η μείωση της αξίας των μακροπρόθεσμων απαιτήσεων κατά την τρέχουσα χρήση σε σχέση με την προηγούμενη, η οποία οφείλεται προφανώς σε είσπραξη [Λ/Γ/// 3 και 4 Ενεργητικού]. Πρέπει να συνεξετάζεται και συνυπολογίζεται και ο λογαριασμός ΔΠ9 μακροπρόθεσμες απαιτήσεις εισπρακτέες την επόμενη χρήση. Η μείωση της αξίας των μακροπρόθεσμων απαιτήσεων μπορεί να οφείλεται και σε μεταφορά σε άλλο λογαριασμό όπως π.χ. ΔΠ9 ή ΠΙ 5 Γραμμάτια Εισπρακτέα μακροπρόθεσμης λήξεως. Οπότε, η μείωση αυτή αντισταθμίζεται από την αύξηση του λογαριασμού που μεταφέρεται. (β) Η μείωση της αξίας των Γραμματίων Εισπρακτέων μακροπροθέσμου λήξεως κατά την τρέχουσα χρήση σε σχέση με την προηγούμενη, η οποία οφείλεται προφανώς σε είσπραξη [Λ/Γ Π5] Μπορεί βέβαια η μείωση να οφείλεται και σε μεταφορά σε άλλο λογαριασμό, οπότε η μείωση αυτή αντισταθμίζεται από την αύξηση του άλλου

		λογαριασμού, (γ) Η μείωση των λοιπών μακροπρόθεσμων απαιτήσεων [Λ/Γ III 7]
B	105	<u>Έσοδα συμμετοχών και τίτλων ακινητοποιήσεων</u> Λαμβάνονται τα κονδύλια που απεικονίζονται στο Μ Αποτελέσματα Χρήσεως [Λ/86.01.00] /Λ/76.00/. Πρέπει να επισημάνουμε όμως ότι ενδέχεται ορισμένα έσοδα τίτλων ακινητοποιήσεων να είναι καταχωρημένα μεταξύ των εσόδων από χρεόγραφα [76.01]. Στην τελευταία αυτή περίπτωση πρέπει να διαχωρίζονται και να απεικονίζονται στις ταμιακές εισροές από επενδυτικές δραστηριότητες (δηλαδή από στοιχείο B105).
B	106	<u>Πιστωτικοί τόκοι [μακροπρόθεσμων απαιτήσεων]</u> Λαμβάνονται από το λογαριασμό Αποτελεσμάτων Χρήσεως [Λ/86.01.03] [Λ/76.02 μέχρι 76.98 πλην 76.04] τα έσοδα από τόκους (πιστωτικοί τόκοι) που αφορούν μακροπρόθεσμες Απαιτήσεις [Λ/ ΓΙΙ], ήτοι Λ/76.03.03 τόκοι χορηγούμενων δανείων, Λ/76.02 Δουλεψμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων μακροπρόθεσμης λήξεως και Λ/76.03.99 Λοιποί πιστωτικοί τόκοι, αν και κατά πόσο αφορούν τόκους μακροπρόθεσμων απαιτήσεων.
B	200	<u>Ταμιακές εκροές</u>
B	201	<u>Αγορά ασώματων ακινητοποιήσεων</u> Το κόστος κτήσεως ασώματων ακινητοποιήσεων [Λ/Γ I Ενεργητικού]
B	202	<u>Αγορά ενσώματων ακινητοποιήσεων</u> Το κόστος κτήσεως ενσώματων ακινητοποιήσεων [Λ/Γ II Ενεργητικού]
B	203	<u>Αγορά συμμετοχών και τίτλων ακινητοποιήσεων</u> Το κόστος κτήσεως συμμετοχών και τίτλων ακινητοποιήσεων [Λ/ΓΙΙ1,2 και 6 Ενεργητικού]. Επισημαίνεται ότι η εξαγορά μιας επιχειρήσεως στο σύνολο της με σκοπό την απορρόφηση από την αγοράστρια, όχι αγορά του συνόλου των μετοχών με διατήρηση της εξαγοραζόμενης επιχειρήσεως, δηλαδή απόκτηση όλων των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων πρέπει να λαμβάνεται στις ταμιακές εκροές με βάση το κόστος κτήσεως, αλλά μειωμένο κατά το ποσό των ταμιακών διαθέσιμων της εξαγοραζόμενης, δεδομένου ότι τα εξαγοραζόμενα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις ενσωματώνονται στα αντίστοιχα της αγοράστριας επιχειρήσεως.

B	204	<p><u>Αύξηση μακροπρόθεσμων απαιτήσεων</u> Στην αύξηση των μακροπρόθεσμων απαιτήσεων περιλαμβάνεται:</p> <p>(α) Η αύξηση της αξίας των μακροπρόθεσμων απαιτήσεων κατά την τρέχουσα χρήση σε σχέση με την προηγούμενη, η οποία οφείλεται προφανώς στη χορήγηση πιστώσεων η δανείων, δηλαδή σε εκροή ταμιακών διαθεσίμων [ΛΓ///3 και 4]. Πρέπει να συνυπολογίζεται και ο λογαριασμός ΔΠ9 [βλ. και ανωτέρω στο στοιχείο Μ 04]. Πρέπει να σημειώσουμε εδώ ότι η αύξηση των μακροπρόθεσμων απαιτήσεων, όπως και η αύξηση των Γραμματίων Εισπρακτέων μακροπρόθεσμης λήξεως και των λοιπών μακροπρόθεσμων απαιτήσεων μπορεί να συνδυάζεται π.χ. με μια πώληση ενός ενσώματου ή ασώματου περιουσιακού στοιχείου, δηλαδή να μην αφορά υποχρεωτικά σε εκροή ταμιακών διαθεσίμων, αλλά να παρέχεται μια μακρόχρονη πίστωση, που ισοδυναμεί με μία επενδυτική τοποθέτηση της επιχειρήσεως. Παρότι πρόκειται για συμψηφιστικές συναλλαγές που δεν θίγουν τα ταμιακά διαθέσιμα, θεωρούμε σκόπιμο να απεικονίζονται αυτές ως διπλές συναλλαγές στην Κατάσταση Ταμιακών Ροών για λόγους πληροφόρησης, αλλά και για τη διασφάλιση της πληρότητας της Καταστάσεως των Ταμιακών Ροών.</p> <p>(β) Η αύξηση της αξίας των Γραμματίων Εισπρακτέων Μακροπρόθεσμης λήξεως οφείλεται προφανώς στη χορήγηση πιστώσεων με τη μορφή αποδοχής γραμματίων εισπρακτέων μακροπρόθεσμου λήξεως, δηλαδή πρόκειται για επενδυτικές δραστηριότητες της επιχειρήσεως. Τα αναφερόμενα ανωτέρω για τις συμψηφιστικές συναλλαγές ισχύουν και εδώ.</p> <p>(γ) Η αύξηση των λογαριασμών των λοιπών μακροπρόθεσμων απαιτήσεων [ΛΓΠΠ7].</p>
B	205	<p><u>Αύξηση εξόδων εγκαταστάσεως</u> Τα έξοδα εγκαταστάσεως απεικονίζονται στο ενεργητικό με τον τίτλο Β' εγκαταστάσεως και περιλαμβάνουν:</p> <p>1. Έξοδα ιδρύσεως και πρώτης εγκαταστάσεως [Λ/16.10]. Συναλλαγματικές διαφορές δανείων για κτήσεις παγίων στοιχείων [Λ/16.15]. Τόκοι δανείων κατασκευαστικής περιόδου [Λ/16.18] 4. Λοιπά έξοδα εγκαταστάσεως [Λ/16.13-16.14,16.16-16.17,16.19 και 16.90] Η αύξηση των εξόδων εγκαταστάσεως αποτελεί μια επενδυτική δραστηριότητα της επιχειρήσεως με την έννοια ότι πραγματοποιούνται εκροές με σκοπό την ωφέλεια της επιχειρήσεως για περισσότερες χρήσεις. Βέβαια, η αύξηση</p>

		των εξόδων εγκαταστάσεως ενδέχεται να γίνεται συμψηφιστικά με παράλληλη αύξηση των υποχρεώσεων π.χ. δανείων σε ξένο νόμισμα για τις συναλλαγματικές διαφορές ή δανείων σε δρχ. για τους τόκους, θεωρούμε αναγκαίο η αύξηση των εξόδων εγκαταστάσεως απεικονίζεται ως ταμιακή εκροή, που αντισταθμίζεται από την των υποχρεώσεων αν είναι συμψηφιστική ή τη μείωση των διαθεσίμων, όταν είναι πραγματική εκροή διαθεσίμων. Λόγοι πληροφόρησης και πληρότητας της Καταστάσεως των Ταμιακών επιβάλλουν την απεικόνιση αυτή.
Γ		<u>Ταμιακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες</u>
Γ	100	<u>Ταμιακές εισροές</u>
Γ	101	<u>Είσπραξη αύξηση μετοχικού κεφαλαίου και διαφοράς υπέρ το άρτιο</u> Η κατά τη χρήση εισπραχθείσα αύξηση του Μετοχικού Κεφαλαίου και το εισπραχθέν ποσό της υπέρ το άρτιο διαφοράς [Σχετικοί λογαριασμοί Α' Ίδια Κεφάλαια Παθητικού, Α' Οφειλόμενο Κεφάλαιο Ενεργητικού και Δ Π4 Κεφάλαιο Εισπρακτέο την επόμενη χρήση]
Γ	102	<u>Είσπραξη επιχορηγήσεων παγίων</u> Η εισπραχθείσα κατά τη χρήση επιχορήγηση για πάγια [Λ/ ΑΠΙ][Λ/41.10].
Γ	103	<u>Αύξηση μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων</u> Η αύξηση κατά τη χρήση των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων, προφανώς από την είσπραξη νέων δανείων [Λογαριασμοί Γ Ι 1-8], αλλά και από τη λήψη νέων μακροπρόθεσμων πιστώσεων από συμψηφιστικές συναλλαγές π.χ. αγορά παγίων στοιχείων ή αποδοχή γραμματίων μακροπρόθεσμου λήξεως για απόκτηση ασωμάτων ακινητοποιήσεων. Οι συναλλαγές αυτές είτε ταμιακές είτε συμψηφιστικές πρέπει να απεικονίζονται ως εισροές στην Κατάσταση Ταμιακών Ροών για πληροφόρησης και πληρότητας της Καταστάσεως, δεδομένου άλλωστε ότι θα αντισταθμίζονται από τις αυξήσεις π.χ. των παγίων, που θα απεικονίζονται ως εκροές. Μαζί με τους λογαριασμούς των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων πρέπει να συνεξετάζεται και συνυπολογίζεται και ο λογαριασμός των Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων ΠΙ 7 Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις πληρωτέες την επομένη χρήση [Λ/53.17-53.18]. Ο τελευταίος λογαριασμός ενδέχεται περιλαμβάνει και τους δουλευμένους τόκους της χρήσεως, για τους ισχύουν τα όσα σημειώνουμε κατωτέρω στα στοιχεία Γ104 και Γ105. Σημειώνεται ότι οι

		μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις αποτελούν μαζί με τα ίδια κεφάλαια τις βασικές πηγές χρηματοδότησεως της επιχειρήσεως.
Γ	104	<u>Αύξηση βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων (Μόνο Τραπεζικών Δανείων)</u> Η αύξηση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων (μόνο Τραπεζικών δανείων) [Λογαριασμοί ΓΠ3] [Λ/52] προφανώς προέρχεται από την νέων δανείων ή και την καταχώρηση τόκων που δεν πληρώθηκαν. Ως προς τους τόκους παραπέμπουμε κατωτέρω στο στοιχείο Γ 105. δεν εφαρμοστούν για τους τόκους τα όσα αναφέρονται στο στοιχείο Γ105 κατωτέρω, η αύξηση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων λόγω της καταχωρήσεως των τόκων (δηλαδή εισροή) αντισταθμίζεται από το κονδύλιο των χρεωστικών τόκων (δηλαδή) που είναι καταχωρημένο στο λογαριασμό των Αποτελεσμάτων.
Γ	200	<u>Ταμιακές εκροές</u>
Γ	201	<u>Μείωση (επιστροφή) μετοχικού κεφαλαίου</u> Η κατά νόμο επιστροφή του μετοχικού κεφαλαίου στους Μετόχους.
Γ	202	<u>Επιστροφή επιχορηγήσεων</u> Η κατά νόμο ταμιακή επιστροφή της ληφθείσης επιχορηγήσεως παγίων [Λ/41.10].
Γ	203	<u>Μείωση μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων</u> Η μείωση των Μακροπρόθεσμων Υποχρεώσεων προφανώς οφείλεται εξόφληση των υποχρεώσεων αυτών ταμιακώς ή συμψηφιστικώς [λογαρ. Γ /1-8], αλλά και σε μεταφορά κονδυλίων στο λογαριασμό Π3 Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις πληρωτέες την επόμενη χρήση [ΛΙ53.17-53.18]. Ο τελευταίος αυτός λογαριασμός πρέπει να συννεξετάζεται και συνυπολογίζεται μαζί με τους άλλους λογαριασμούς των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων.
Γ	204	<u>Μείωση βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων (Μόνο Τραπεζικών Δανείων)</u> Η μείωση των Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων (μόνο Τραπεζικών) [ΛΠΠ3] [Λ/52] αποτελεί ταμιακή εκροή λόγω, προφανώς, εξοφλήσεως υποχρεώσεως από δάνεια. Η μείωση αυτή μπορεί να προκύπτει και από συμψηφιστική συναλλαγή.
Γ	205	<u>Τόκοι πληρωθέντες</u>

Στις ταμιακές εκροές λαμβάνεται υπόψη και το κονδύλιο των χρεωστικών τόκων [Α/86.01.09] [ΛΙ65 και 92.04], όπως απεικονίζεται λογαριασμό αποτελεσμάτων, αλλά προσαυξάνεται κατά το ποσό μείωσης των οφειλόμενων τόκων ή μειώνεται κατά το ποσό της αύξησης των οφειλόμενων τόκων. Τα στοιχεία των οφειλόμενων τόκων κατά την παρούσα χρήση και τα αντίστοιχα της προηγούμενης χρήσεως λαμβάνονται από την ανάλυση λογαριασμών υποχρεώσεων (εντόκων) σε οφειλόμενο κεφάλαιο και οφειλόμενους τόκους. Αν δεν γίνεται αυτός διαχωρισμός των οφειλόμενων τόκων, τότε το σύνολο των καταχωρημένων στα Αποτελέσματα χρεωστικών τόκων λαμβάνεται ως εκροή ταμιακών διαθεσίμων, ενώ η αύξηση των υποχρεώσεων που προκαλείται από καταχώρηση των τόκων λαμβάνεται ως εισροή. Χωρίς βέβαια να αλλοιώνεται το τελικό αποτέλεσμα των ταμιακών ροών, δεν έχουμε εικόνα των πραγματικά εξοφληθέντων μέσα στη χρήση τόκων. Σημειώνεται ότι οι χρεωστικοί τόκοι από άλλες αιτίες π.χ. προμηθευτές, γραμμάτια πληρωτέα βραχυπρόθεσμου λήξεως μπορεί διαχωρίζονται και να περιλαμβάνονται στις ταμιακές ροές από (λειτουργικές) δραστηριότητες, εφόσον τα κονδύλια αυτά είναι σημαντικά.

Μερίσματα κληρωθέντα

Τα κονδύλια των μερισμάτων (πρώτο και συμπληρωματικό) λαμβάνονται από τον πίνακα διανομής, αλλά προσαυξάνονται κατά τη μείωση που παρουσιάζει ο λογαριασμός Γ//10 Μερίσματα πληρωτέα Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις) ή μειώνονται κατά την αύξηση που παρουσιάζει ο λογαριασμός Γ//10.

Η αύξηση και η μείωση του λογαριασμού Γ//10 κρίνεται κατά την παρούσα χρήση με βάση το ύψος αυτού κατά την προηγούμενη χρήση. Τα μερίσματα που διατίθενται για αύξηση του Μετοχικού Κεφαλαίου αποτελούν συγχρόνως και εισροή, γιατί η υποχρέωση προς τους μετόχους έχει μηδενιστεί λόγω της μεταφοράς των μερισμάτων στα Ίδια Κεφάλαια.

Διανομή κερδών στο προσωπικό

Λαμβάνεται το αντίστοιχο κονδύλιο από την ανάλυση του πίνακα της Διανομής των Κερδών. Φυσικά, το κονδύλιο αυτό έχει πιστωθεί στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις και μάλιστα στο λογαριασμό πιστωτές διάφοροι. Επομένως, η απεικόνιση της διανομής των κερδών στο προσωπικό ως εκροή έχει σχετική πληροφοριακή αξία, καθόσον η αυξομείωση της αντίστοιχης υποχρεώσεως

συμπεριλαμβάνεται στις συνήθεις δραστηριότητες της επιχείρησης. Βέβαια, ορθότερο είναι να διαχωρίζεται η αυξομείωση της αντίστοιχης υποχρέωσης από τις συνήθεις δραστηριότητες και να περιλαμβάνεται στις χρηματοδοτικές δραστηριότητες της επιχείρησης.

Αμοιβές Δ.Σ. από κέρδη χρήσεως

Λαμβάνεται το αντίστοιχο κονδύλιο από την ανάλυση του πίνακα της Διανομής των Κερδών. Για αναφερόμενα ανωτέρω στο στοιχείο 207 ισχύουν κατ' αναλογία και για τις αμοιβές ΔΣ.

9.2 Πρακτικός Οδηγός Καταρτίσεως Ταμιακών Ροών για Τραπεζικά και πιστωτικά Ιδρύματα [Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο Τραπεζών]

Κατωτέρω παρατίθεται υπόδειγμα και οδηγός καταρτίσεως Καταστάσεων Ταμιακών Ροών για τα Τραπεζικά και πιστωτικά Ιδρύματα που εφαρμόζουν το Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο των Τραπεζών [Π.Δ. 384/1992].

Το παρατιθέμενο κατωτέρω υπόδειγμα όπως και ο σχετικός λεπτομερής οδηγός έχουν καταρτιστεί με βάση τις απαιτήσεις της Ελληνικής νομοθεσίας και των εποπτικών οργάνων της Κεφαλαιαγοράς γενικότερα, έχοντας υπόψη την προβλεπόμενη από το Δ.Λ.Π. αριθμός 7 δομή της Καταστάσεως Ταμιακών Ροών αλλά και τους σχετικούς κανόνες.

Το υπόδειγμα της Καταστάσεως, αλλά και ο οδηγός, είναι αναλυτικά συντεταγμένα για να παρέχουν διαφάνεια, αλλά και την πραγματική απεικόνιση των ταμιακών ροών, χωρίς αμφισβητήσεις και άλλες συναφείς αδυναμίες.

Το υπόδειγμα της Καταστάσεως Ταμιακών Ροών για τα Τραπεζικά και πιστωτικά Ιδρύματα, όπως και ο σχετικός οδηγός έχουν ως εξής:

(α) Υπόδειγμα Καταστάσεως Ταμιακών Ροών Τραπεζικών και πιστωτικών Ιδρυμάτων

(β) Οδηγός Καταρτίσεως Καταστάσεως Ταμιακών Ροών Τραπεζικών και πιστωτικών Ιδρυμάτων.

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΑΕ
 Μ.Α.Ε.
 Κατάσταση Ταμιακών Ροών
 της χρήσεως: από μέχρι ..

Α/Α		Ανάλυση	Ποσά σε χιλιάδες €	
Α		Ταμιακές ροές από συνήθεις (λειτουργικές) δραστηριότητες	Τρέχουσα Χρήση	Προηγούμενη Χρήση
Α	100	Ταμιακές εισροές		
	101	Τόκοι και προμήθειες (Έσοδα)		
	102	Έσοδα από τίτλους		
	103	Λοιπά έσοδα		
	104	Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων		
	105	Πώληση (εμπορεύσιμων) χρεογράφων		
	106	Πώληση κρατικών και άλλων αξιογράφων		
	107	Είσπραξη απαιτήσεων		
	108	Αύξηση καταθέσεων		
	109	Προστίθεται: Μείωση Έσοδα Εισπρακτέα Αφαιρείται: Αύξηση Έσοδα Εισπρακτέα		
	110	Προστίθεται: Αύξηση Έσοδα επομ. χρήσεων Αφαιρείται: Μείωση Έσοδα επομ. χρήσεων		
	111	Προστίθεται: Μείωση λ/σμών Λοιπά στοιχεία Ενεργητικού Αφαιρείται: Αύξηση λ/σμών Λοιπά στοιχεία παθητικού		
	112	Πώληση περιουσιακών στοιχείων πλειστηριασμού		
		Σύνολο ταμιακών εισροών (Α 100)		
Α	200	Ταμιακές εκροές		
	201	Τόκοι και προμήθειες (έξοδα)		
	202	Γενικά έξοδα Διοικήσεως		
	203	Λοιπά έξοδα		
	204	Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων		
	205	Αγορά (εμπορεύσιμων) χρεογράφων		
	206	Αγορά κρατικών και άλλων		

	αξιόγραφων		
207	Χορήγηση Δανείων		
208	Μείωση καταθέσεων		
209	Προστίθεται: Αύξηση Εξόδων επόμ. χρήσεων Αφαιρείται: Μείωση Εξόδων επομ. χρήσεων		
210	Προστίθεται: Μείωση Εξόδων πληρωτέων Αφαιρείται: Αύξηση Εξόδων πληρωτέων		
211	Προστίθεται: Μείωση λ/σμών Λοιπά στοιχεία παθητικού Αφαιρείται: Αύξηση λ/σμών Λοιπά στοιχεία Ενεργητικού		
212	Αγορά περιουσιακών στοιχείων πλειστηριασμού		
213	Φόροι		
	Σύνολο Ταμιακών εκροών (Α 200)		
	Ταμιακές ροές από συνήθειες (λειτουργικές) δραστηριότητες (Α100-Α200)=Α		

(η συνέχεια της Καταστάσεως Ταμιακών Ροών στην επόμενη σελίδα)

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΑΕ
 Μ.Α.Ε.
 Κατάσταση Ταμιακών Ροών
 της χρήσεως: από μέχρι ..

Α/Α	Ανάλυση	Ποσά σε χιλιάδες €	
		Τρέχουσα Χρήση	Προηγούμενη Χρήση
B	Ταμιακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες		
B 100	<u>Ταμιακές εισροές</u>		
101	Πώληση χρεογράφων συμμετοχών και τίτλων		
102	Πώληση αυλών και ενσωμάτων παγίων		
103	Έσοδα από συμμετοχές και τίτλους		
104	Έξοδα		
	Σύνολο ταμιακών εισροών (B 100) <u>Ταμιακές εκροές</u>		
B 200			
201	Αγορά χρεογράφων συμμετοχών και τίτλων		
202	Αγορά αυλών και ενσωμάτων παγίων		
	Σύνολο Ταμιακών εκροών (B 200)		
	Ταμιακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες (B100-B200)=B		
Γ 101	Ταμιακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες		
Γ 100	<u>Ταμιακές εισροές</u>		
101	Αύξηση Υποχρεώσεων από πιστωτικούς τίτλους		
102	Αύξηση Υποχρεώσεων μειωμένης Εξασφάλισης		
103	Είσπραξη Αύξησης Μετοχικού Κεφαλαίου		
104	Πώληση Ιδίων Μετοχών		
104	Αύξηση Υποχρεώσεων προς πιστωτικά		

	105	ιδρύματα		
		Σύνολο ταμιακών εισροών (Γ 100)		
Γ	200	<u>Ταμιακές εκροές</u>		
	201	Μείωση Υποχρεώσεων από πιστωτικούς τίτλους		
	202	Μείωση Υποχρεώσεων μειωμένης Εξασφάλισης		
	203	Επιστροφή Μετοχικού Κεφαλαίου Αγορά		
	204	Ιδίων Μετοχών		
	205	Μείωση Υποχρεώσεων προς πιστωτικά ιδρύματα		
	206	Τόκοι πιστωτικών τίτλων (έξοδα)		
	207	Μερίσματα		
	208	Διάθεση κερδών στο προσωπικό		
	209	Αμοιβές Δ.Σ. από κέρδη χρήσεως		
		Σύνολο Ταμιακών εκροών (Γ 200)		
		Ταμιακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες (Γ100-Γ200)=Γ		
		ΤΑΜΙΑΚΕΣ ΡΟΕΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ (Α±Β±Γ)		
		Ταμιακές Ροές ΤΡΑΠΕΖΑΣ (Α±Β±Γ)		
		Πλέον: Ταμιακά Διαθέσιμα ενάρξεως χρήσεως Ταμείο και Διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα [Λογαρ. 38.00, 38.01, 38.02, 38.04, 37.00, 37.04 37.06, 38.06.00, 38.06 ό,τι αφορά, 38.08 ό,τι αφορά και 38.22] Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων [Λογαρ. 38.06, 38.07, 38.05, 38.08, 38.09, 38.10 38.20, 38.21, 38.23, 37.20, 37.89, Κεντρική Τράπεζα (38.10,38.11, 30.12, 30.13, 30.14, 30.15 30.16, 30.17, 30.18, 30.19, 30.29), 30.30]		

<p>Άρα: <u>Ταμιακά διαθέσιμα στη λήξη της χρήσης</u></p>		
<p>Ήτοι: 1. Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα 2. Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων [πλην χορηγήσεων 20-28 σε ό,τι αφορούν Τράπεζες και Μακροπρόθεσμων Απαιτήσεων (Λ/18) ό,τι αφορά Τράπεζες]</p>		

ΤΡΑΠΕΖΕΣ
Κατάσταση Ταμιακών Ροών
της χρήσεως: από μέχρι.....
Πρακτικός Οδηγός Καταρτίσεως

A/A

Αναλυτικές Οδηγίες

A	101	<p>Τόκοι και προμήθειες (έσοδα) Λαμβάνονται από Λ/ Αποτελεσμάτων τα κονδύλια: 1. Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα /Λ/73. 10, 73.11, 73.12, 73.19, 73.20, 70, 71]. Επισημαίνεται ότι μέρος των εσόδων των Λ/73.10, 73.11, 73.12, 73.19 και 73.20 που αντιστοιχούν στους λογαριασμούς 17.12.00, 17.12.01, ή 7. 12.03 (ομολογίες και άλλοι τίτλοι εκδόσεως Δημοσίου), 17.12.00, 17.12.01 και 17.12.03 (ομολογίες και άλλοι τίτλοι Ελληνικών δανείων πλην Δημοσίου] όπως και στους λογαριασμούς 17.13.00, 17.13.01, 17.13.03 (τίτλοι σταθερής απόδοσης εξωτερικού], αφορά τις επενδυτικές δραστηριότητες ρ. κατωτέρω Β. 103] 4. Έσοδα από προμήθειες [Λ/74]</p>
A	102	<p>Έσοδα από τίτλους Λαμβάνεται από Λ/ Αποτελεσμάτων το κονδύλιο: 3α Έσοδα από μετοχές και άλλους τίτλους μεταβλητής αποδόσεως [Λ/73.00, 73.01, 73.09]. Επισημαίνεται ότι τα κονδύλια 3β Έσοδα από συμμετοχές σε συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις [Λ/72.01] και 3γ Έσοδα από</p>

		<p>συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις [Λ/72.00] περιλαμβάνονται στις επενδυτικές δραστηριότητες. Επίσης από έσοδα της κατηγορίας 3α (Λ/73.00,73.01,73.09) μπορεί να αφορούν τις επενδυτικές δραστηριότητες, εφόσον τα έσοδα αυτά προέρχονται από τους λογαριασμούς 17.10.00-04 και 17.11.00-04 [βλ. κατωτέρω β103],</p>
A	103	<p>Λοιπά έσοδα Λαμβάνονται από Λ/ Αποτελεσμάτων τα κονδύλια: 7. Λοιπά Έσοδα Εκμεταλλεύσεως [Λ/75 πλην των λογαριασμών 75.04, 75.05, 75.06, 75.07, 75.08, 75.09 και 75.12 που αφορούν τις επενδυτικές δραστηριότητες, βλ. κατωτέρω Β 104]. 15. Έσοδα και Κέρδη από μη συνήθειες δραστηριότητες [Λ/81.01 και 82.01]. Ο λογαριασμός 84 Έσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων δεν επηρεάζει τις ταμιακές ροές. 17. Έκτακτα αποτελέσματα [Λ/81.03 Έκτακτα κέρδη λαμβάνεται μόνο το κονδύλιο του λ/81.03.07 που αφορά κέρδη λαχνών]. Τα υπόλοιπα κονδύλια των υπολογαριασμών του 81.03 αφορούν σε κέρδη από πώληση περιουσιακών στοιχείων και δεν λαμβάνονται υπόψη στις εισροές, γιατί καταχωρείται ως εισροή η αξία πωλήσεως. Για τους ίδιους λόγους δεν λαμβάνεται υπόψη και το κονδύλιο του Α/81.02 Έκτακτες ζημιές από πωλήσεις περιουσιακών στοιχείων. Τα κονδύλια του Α81.02 και 81.03 συνιστούν το στοιχείο των Αποτελεσμάτων 17. Έκτακτα Αποτελέσματα. Επισημαίνεται ότι τα κονδύλια των Αποτελεσμάτων χρήσεως: 11+12 Διαφορές προσαρμογής αξίας απαιτήσεων και προβλέψεις για ενδεχόμενες υποχρεώσεις [Λ/68.00,68.03 και 68.09], όπως και 13+14 Διαφορές προσαρμογής αξίας κινητών αξιών με χαρακτήρα χρηματοοικονομικών ακινητοποιήσεων, συμμετοχών και μεριδίων σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις (Λ/68.17) αφορούν σε προβλέψεις, που δεν επηρεάζουν τις ταμιακές ροές.</p>
A	104	<p>Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων Λαμβάνεται από το ΑΙ Αποτελεσμάτων το κονδύλιο: 6. Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων [εδώ εξετάζονται μόνο οι λογαριασμοί 73.73 και 79, καθόσον οι λογαριασμοί 64.73, 68.34 και 69 εξετάζονται στις ταμιακές εκροές κατωτέρω], Σημειώνεται ότι ο ΛΙ73.73 απεικονίζει το κέρδος από πώληση χρεογράφων και δεδομένου ότι στις εισροές καταχωρείται η αξία πωλήσεως, δεν λαμβάνεται</p>

		<p>υπόψη το κονδύλιο του Α/73.73. Αντίθετα, ο Α/79 αφορά Διαφορές (πιστωτικές) από πράξεις συναλλάγματος. Είναι γνωστό ότι οι συναλλαγματικές διαφορές διακρίνονται σε πραγματοποιηθείσες και προερχόμενες από την αποτίμηση. Οι πραγματοποιηθείσες αφορούν τις ταμιακές εισροές αλλά και οι προερχόμενες από την αποτίμηση πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ως εισροές, γιατί έχουν μειώσει τις υποχρεώσεις ή αυξήσει τις απαιτήσεις, οπότε αντισταθμίζονται από την καταχώρηση των μεταβολών των υποχρεώσεων και απαιτήσεων στις ταμιακές ροές.</p>
A	105	<p>Πώληση (εμπορευσίμων) χρεογράφων Λαμβάνονται π αξία πωλήσεως των χρεογράφων, που απεικονίζονται στους κατωτέρω λογαριασμούς του ενεργητικού, οι οποίοι τεκμαίρεται ότι αφορούν τα εμπορεύσιμα χρεόγραφα δεδομένου ότι οι μεταβολές των χρεογράφων επενδύσεων απεικονίζονται στις επενδυτικές δραστηριότητες. Οι λογαριασμοί των εμπορευσίμων χρεογράφων είναι:</p> <p>5. Ομολογίες και άλλοι τίτλοι σταθερής αποδόσεως [εκδόσεως Δημοσίου και άλλων ΑΙ34.10,34.11,34.12,34.19, 34.21, πιστωτικό υπόλοιπο Λ/59.16]</p> <p>6. Μετοχές και άλλοι τίτλοι μεταβλητής αποδόσεως [Λ/34.00, 34.01, 34.04, 34.09, 34.20, πιστωτικά υπόλοιπα λογαριασμού 59.16 σε ό,τι αφορά].</p>
A	106	<p>Πώληση Κρατικών και άλλων Αξιόγραφων Οι τοποθετήσεις σε έντοκα γραμμάτια του Δημοσίου υποχρεωτικές ή προαιρετικές εμπίπτουν στη σφαίρα των συνήθων (λειτουργικών) δραστηριοτήτων της Τράπεζας. Κατα συνέπεια, η πώληση εντόκων γραμματίων και η ρευστοποίηση γενικότερα των τοποθετήσεων σε αυτά αποτελεί ταμιακή εισροή. Οισχετικοί λογαριασμοί απεικονίζονται στο τίτλο του Ισολογισμού:</p> <p>2.Κρατικά και άλλα αξιόγραφα δεκτά από την Κεντρική Τράπεζα για επαναχρηματοδότηση [Λ/31.00, 31.10, 31.01, 31.11, 31.02, 31.03 και 31.99 αντίθετος λογαριασμός μη δουλευμένων τόκων εντόκων γραμματίων],</p>
A	107	<p>Είσπραξη Απαιτήσεων Λαμβάνονται τα κονδύλια εισπράξεων των απαιτήσεων (βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων, όπως προκύπτουν</p>

		<p>ως μείωση των λογαριασμών του Ισολογισμού:</p> <p>4. Απαιτήσεις κατά πελατών και</p> <p>3. Απαιτήσεις κατά Τραπεζών [μόνο σε ό,τι αφορά χορηγήσεις Λ/20-28 και Μακροπρόθεσμες Απαιτήσεις Λ/18],</p> <p>Οι απαιτήσεις που αναφέρονται στους ανωτέρω τίτλους απεικονίζονται στους Λ/20-28 και 18, ανεξαρτήτως αν αφορούν πελάτες ή Τράπεζες. Επίσης περιλαμβάνονται και οι λοιπές απαιτήσεις [Λ/30.00, 30.01, 30.02, 30.03, 30.04, 30.05, 30.06, 30.07, 30.89, 39.97, 39.11, 39.19, 39.21, 39.99],</p> <p>Προσοχή σε τυχόν διαγραφές απαιτήσεων λόγω χαρακτηρισμού τους ως ανεπίδεκτων εισπράξεων.</p> <p>Σημειώνεται ότι οι προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις (44.03.00, 44.03.02) απεικονίζονται αφαιρετικά από τους λογαριασμούς των Απαιτήσεων.</p>
A	108	<p>Αύξηση Καταθέσεων</p> <p>Λαμβάνεται η αύξηση των Λογαριασμών Καταθέσεων, όπως προκύπτει από τους λογαριασμούς του Ισολογισμού:</p> <p>1. Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα [Λ/μοί 50.04, 52.04, 53.03, 53.13, 53.20, 53.30, 59.00 (59.00.00, 59.00.01, 59.00.02), 59.01.00, 59.01.01, 59.01.02, 59.01.03, 59.02], Σημειώνεται ότι οι λογαριασμοί 45.06, 45.10, 45.11 και 45.12 αφορούν τις χρηματοδοτικές δραστηριότητες [βλ. κατωτέρω Γ105].</p> <p>2. Υποχρεώσεις προς πελάτες [Λ/50.00-50.03, 50.11, 50.98, 51.52.00-03, 52.11, 52.49, 53.00-02, 53.04, 53.05, 53.09, 53.10-12, 53.19, 59.45, 59.46, 59.47, 59.48, 59.21, 57, 59.20, 59.22],</p>
A	109	<p>Προστίθεται: Μείωση λ' Έσοδα Εισπρακτέα [Λ/36.01, 36.04]</p> <p>Αφαιρείται: Αύξηση λ' Έσοδα Εισπρακτέα [Λ/36.01, 36.04]</p>
A	110	<p>Προστίθεται: Αύξηση λ' Έσοδα επόμ. χρήσεων [Λ/56.00]</p> <p>Αφαιρείται: Μείωση λ' Έσοδα επόμ. χρήσεων [Λ/56.00]</p>
A	111	<p>Προστίθεται: Μείωση λ/σμού "Λοιπά στοιχεία Ενεργητικού"</p> <p>[μόνο οι λ/σμοί Διαχειρίσεως προκαταβολών (Λ/ 35.01, 35.02, 35.03) Λοιποί χρεωστικοί λ/σμοί 39.00, 39.01, 39.10, 39.13, 39.14, 39.18, 39.23, 39.41, 39.42 και 39.89) και Επίδικες απαιτήσεις κατά Ελλην. Δημοσίου [Λ/39.98]</p>

		Αφαιρείται: Αύξηση λογ/σμού "Λοιπά στοιχεία Παθητικού" [μόνο οι λογαριασμοί Ασφαλιστικοί οργανισμοί (Λ/55), Λοιπές Υποχρεώσεις /59.04,59.05,59.06,59.30,59.31, 59.32,59.33, 59.40, 59.41, 59.42, 59.43, 59.98, 45.22, 42.23 και 45.98]
A	112	Πώληση περιουσιακών στοιχείων πλειστηριασμού Λαμβάνεται η αξία πώλησεως περιουσιακών στοιχείων από πλειστηριασμό [Μ29 πλην 29.97 που αφορά προκαταβολές (βλ. εκροές) και 29.99 που αφορά τα αποσβεσμένα]. Τα περιουσιακά στοιχεία αυτής της κατηγορίας προέρχονται από υπέγγυα, κυρίως, περιουσιακά στοιχεία χορηγήσεων και δανείων και για το λόγο αυτό πρέπει να θεωρούνται ότι εμπίπτουν στις συνήθειες (λειτουργικές) δραστηριότητες της Τράπεζας.
A	201	Τόκοι και προμήθειες (έξοδα) Λαμβάνονται από Μ Αποτελεσμάτων τα κονδύλια: 2. Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα /Λ/64.20, 65 πλην 65.74, 65.70 και 65.02.50.0ι δύο τελευταίοι λογαριασμοί αφορούν τις χρηματοδοτικές δραστηριότητες (βλ. στοιχείο Γ206)]. 5. Έξοδα προμηθειών [Λ/65.74].
A	202	Γενικά Έξοδα Διοικήσεως Λαμβάνεται το κονδύλιο του Λ/ Αποτελεσμάτων; 8. Γενικά Έξοδα Διοικήσεως /Λ/60, Λ/61,62,63 (πλην μη συμψηφισμένο φόρο 63.00, χαρτόσημο μισθωμάτων 63.98.00 και φόρου ακίνητης περιουσίας 63.98.02), 64 (πλην δωρεά 64.06, ζημιών πώλησεως χρεογράφων 64.73 και εισφορών Τραπεζής 64.20].
A	203	Λοιπά έξοδα Λαμβάνονται τα κονδύλια του Λ/ Αποτελεσμάτων: 10. Λοιπά Έξοδα Εκμεταλλεύσεως [Λ/63.00,63.98.00 και 64.06] 16. Έξοδα και ζημιές από μη συνήθειες δραστηριότητες [Λ/81.00 και 82.00]. Σημειώνεται ότι ο λογαριασμός 83 Κρατήσεις για γενικούς Τραπεζικούς κινδύνους και προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους αφορά σε προβλέψεις, ενώ ο λογαριασμός 85 αφορά σε αποσβέσεις μη ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος. Οι λογαριασμοί αυτοί των προβλέψεων και αποσβέσεων δεν επηρεάζουν τις ταμιακές ροές.
A	204	Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων Όπως σημειώθηκε ανωτέρω στο στοιχείο Α 104, εδώ

		<p>εξετάζονται από το ΑΙ Αποτελεσμάτων 6. Αποτελέσματα Χρηματοοικονομικών πράξεων, οι λογαριασμοί 64.73,68,34 και 69. Ο λογαριασμός 64.73 αφορά σε ζημιά από αγοραπωλησία και δεν λαμβάνεται υπόψη στις εισροές, γιατί η αξία πώλησεως αποτελεί ταμιακή εισροή. Ο λογαριασμός 68.34 αφορά σε πρόβλεψη που δεν επηρεάζει τις ταμιακές ροές. Αντίθετα στις εκροές πρέπει να συμπεριλαμβάνεται ο Λ/69 Διαφορές (χρεωστικές) από πράξεις συναλλάγματος, για τους ίδιους λόγους που συμπεριλαμβάνονται οι πιστωτικές (Λ/79) στις εισροές.</p>
A	205	<p>Αγορά (εμπορευσίμων) χρεογράφων Λαμβάνονται η αξία αγοράς των εμπορευσίμων χρεογράφων από τους λογαριασμούς του Ισολογισμού: 5. Ομολογίες και άλλοι τίτλοι σταθερής αποδόσεως [εκδόσεως Δημοσίου και άλλων ΑΙ34.10,34.11, 34.12, 34.19, 34.21, πιστωτικό υπόλοιπο Λ/59.16 σε ό,τι αφορά], 6. Μετοχές και άλλοι τίτλοι μεταβλητής αποδόσεως [Λ/34.00, 34.01 34.04, 34.09, 34.20, πιστωτικά υπόλοιπα λογαριασμού 59.16 σε ό,τι αφορά].</p>
A	206	<p>Αγορά Κρατικών και άλλων Αξιογράφων Η αγορά Κρατικών και άλλων αξιόγραφων από τους λογαριασμούς του Ισολογισμού: 2.Κρατικά και άλλα αξιόγραφα δεκτά από την Κεντρική Τράπεζα για επαναχρηματο-δότηση ΙΑ/31.00, 31.10, 31.01, 31.11, 31.02, 31.03 και 3199 αντίθετος λογαριασμός μη δουλευμένων τόκων εντόκων γραμματίων].</p>
A	207	<p>Χορήγηση Δανείων Λαμβάνονται υπόψη τα κονδύλια των μακροπρόθεσμων και βραχυπρόθεσμων δανείων που χορηγούνται στους πελάτες και στις Τράπεζες από τους λογαριασμούς του Ισολογισμού: 4. Απαιτήσεις κατά των πελατών [Λ/20-28 και ΑΙ18], 3. Απαιτήσεις κατά Τραπεζών (μόνο ότι αφορά σε Λ/20-28 και Λ/78. Επίσης λαμβάνεται η μείωση των λογαριασμών λοιπών απαιτήσεων [Λογ/σμοί 30.00, 30.07, 30.02, 30.03, 30.04, 30.05, 30.06, 30.07, 30.89, 39.97, 39. Π, 39.79, 39.27, 39.99]. Σημειώνεται ότι οι προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων απεικονίζονται στον Ισολογισμό αφαιρετικά από τις απαιτήσεις [Λ/44.03.00, 44.03.02].</p>
A	208	<p>Μείωση Καταθέσεων Λαμβάνεται η μείωση των Λογαριασμών Καταθέσεων, όπως απεικονίζονται στους λογαριασμούς του Ισολογισμού: 1. Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα [Λ/μοί 50.04,</p>

		52.04, 53.03, 53.73, 53.20, 53.30, 59.00 (59.00.00, 59.00.07, 59.00.02), 59.07.00, 59.07.07, 59.07.02, 59.07.03, 59.02/. Σημειώνεται ότι οι λογαριασμοί 45.06,45.10,45.11 και 45.12 αφορούν τις χρηματοδοτικές δραστηριότητες. 2. Υποχρεώσεις προς πελάτες [M50.00-50.03,50.11,50.98,51,52.00-03,52.11,52.49, 53.00-02, 53.04, 53.05, 53.09, 53.70-72, 53.79, 59.45, 59.46, 59.47, 59.48, 59.27, 57, 59.20, 59.22/.
A	209	Προστίθεται: Αύξηση λ/ Εξόδων επομ. χρήσεων [Λ/36.00]. Αφαιρείται: Μείωση λ/ Εξόδων επομ. χρήσεων [Λ/36.00].
A	210	Προστίθεται: Μείωση λϊ Εξόδων Πληρωτέων [Λ/56.07, 56.04]. Αφαιρείται: Αύξηση, λϊ Εξόδων Πληρωτέων [M56.01,56.04].
A	211	Προστίθεται: Μείωση λίσμου "Λοιπά στοιχεία Παθητικού" [μόνο οι λ/σμοί (ΛΙ55, 59.04, 59.05, 59.06, 59.30, 59.37, 59.32, 59.33, 59.40, 59.47, 59.42, 5.43, 59.98, 45.22, 45.23 και 45.98;]. Αφαιρείται: Αύξηση λογίσμου "Λοιπά στοιχεία Ενεργητικού" [μόνο οι λογαριασμοί 35.01,35.02,35.03, 39.00, 39.07, 39.09,39.70, 39.73, 39.74, 39.78, 39.23, 39.47, 39.42, 39.89 και 39.98.
A	212	Αύξηση περιουσιακών στοιχείων πλειστηριασμού Λαμβάνεται από την αύξηση των λογαριασμών 29 πλην 29.97 και 29.99 λόγω αποκτήσεως περιουσιακών στοιχείων από πλειστηριασμό είτε τοις μετρητοίς είτε με συμψηφισμό με υφιστάμενη από χορήγηση απαίτηση. Προσοχή, γιατί οι προκαταβολές απεικονίζονται στο Λ/29.97 και πρέπει κάθε αύξηση, αυτών να συνυπολογίζεται, αλλά η μείωση του Λ/29.97 σημαίνει απόκτηση του περιουσιακού στοιχείου και μεταφορά της προκαταβολής στους οικείους λ/σμούς του 29.
A	213	Φόροι Λαμβάνονται από τον πίνακα διανομής οι φόροι εισοδήματος όπως επίσης οι λοιποί φόροι μη ενσωματούμενοι στο λειτουργικό κόστος [Λ/63.00,63.98.00,63.98.02] και οι Διαφορές φόρου φορολογικού ελέγχου (ΛΙ42.04). Στο άθροισμα των κονδυλίων αυτών προστίθεται: η μείωση του λίσμου Υποχρεώσεις από φόρους τέλη (Λ/54 - βλ. λοιπά στοιχεία παθητικού στον Ισολογισμό) ή αφαιρείται η αύξηση του λογαριασμού Υποχρεώσεις από φόρους Τέλη

(Λ/54).

Επισημαίνονται τα εξής:

(α) Ο λογαριασμός του παθητικού Διαφορές αναπροσαρμογής αξίας περιουσιακών στοιχείων [Λ/41.06 και 41.07] αφορά σε αναπροσαρμογή αξιών και δεν αφορά τις ταμιακές ροές δεδομένου ότι ισόποσα επηρεάζονται αντίστοιχοι λογαριασμοί Ενεργητικού. Ως συμπηφιστική εγγραφή κάτω και εκτός Καταστάσεως Ταμιακών Ροών μπορεί να αναφέρεται.

(β) Ο λογαριασμός του παθητικού 6. Προβλέψεις για κινδύνους και βάρη δεν αφορά τις ταμιακές ροές, όπως και οι αντίστοιχες δαπάνες που καταχωρούνται στο Λ/68. Το ίδιο ισχύει και για τις αφαιρετικά απεικονιζόμενες στις απαιτήσεις προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων [Λ/44.03.00,44.03.01,44.03.02]. Στην ίδια ως άνω περίπτωση εντάσσονται και οι προβλέψεις για υποτιμήσεις ομολογιών, μετοχών [Λ/17.12.98], που αφορά όμως τις επενδυτικές δραστηριότητες.

B 101

Πώληση χρεογράφων συμμετοχών και τίτλων

Λαμβάνεται η αξία πωλήσεως των χρεογράφων, που συνιστούν τις επενδύσεις της Τράπεζας και απεικονίζονται στους λογαριασμούς:

"5(α) Ομολογίες και λοιποί τίτλοι εκδόσεως Δημοσίου-σταθερής αποδόσεως με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων" [Λ/17.12.00,17.12.01,17.12.03, πιστωτικό υπόλοιπο λ/59.15 ό,τι αφορά].

"5(β) Ομολογίες και άλλοι τίτλοι σταθερής αποδοχής με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων -Ομολογίες Ελληνικών Δανείων (πλην Δημοσίου)" Λ/17.12.00,17.12.01 και 17.12.03, τίτλοι σταθερής απόδοσης με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων εξωτερικού [Λ/17.13.00, 17.13.01,17.13.03] (πιστωτικό υπόλοιπο Λ/59.15 σε ό,τι αφορά). "6. Μετοχές και τίτλοι μεταβλητής αποδόσεως με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων" [Λ/17.10.00-01,17.10.02-03,17.10.04,17.11.00-01,17.11.02-03, 17.11.04] (πιστωτικό υπόλοιπο λ/59.15 και 59.16 ό,τι αφορά).

"7. Συμμετοχές σε μη συνδεδεμένες επιχειρήσεις" [Λ/17.01 μείον 59.15 σε ό,τι αφορά]. "8. Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις" [Λ/17.00 μείον 59.15 σε ό,τι αφορά].

Επισημαίνονται εδώ τα εξής:

(α) Οι προβλέψεις για υποτιμήσεις απεικονίζονται στους λογαριασμούς 17.12.98, 17.13.98,17.10.98,17.11.98 και ισχύουν τα όσα αναφέρονται ανωτέρω για τις προβλέψεις που δεν αφορούν τις ταμιακές ροές, όπως και οι αντίστοιχα

		<p>στις δαπάνες απεικονιζόμενες (Λ/68). (β) Προσοχή ως προς τις οφειλόμενες δόσεις, καθόσον μείωση αυτών σημαίνει ταμιακή εκροή.</p>
B	102	<p>Πώληση αυλών και ενσώματων παγίων Λαμβάνεται η αξία πώλησεως αυλών και ενσώματων παγίων που απεικονίζονται στους λογαριασμούς του Ισολογισμού. "9. Μα πάγια στοιχεία" [Λ/16.10, 16.00,16.01, 16.05, 16.11, 16.12, 16.13, 16.14, 16.16,16.17,16.19 και 16.98]. "10. Ενσώματα πάγια στοιχεία" [Λ/10.00 -10.99, 11.00 - 11.98, 14.00 -14.98, 12.00 - 12.98,13.00-13.98 και 15],</p>
B	103	<p>Έσοδα από συμμετοχές και τίτλους Λαμβάνονται τα κονδύλια του ΑΙ Αποτελεσμάτων χρήσεως: "3/3. Έσοδα από συμμετοχές σε συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις" [ΑΙ72.01]. "3γ. Έσοδα από συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις" [Λ/72.00]. "3α. Έσοδα από μετοχές και τίτλους μεταβλητής αποδόσεως" [ό,τι αφορά από λογαριασμούς εσόδων 73.00, 73.01 και 73.09 τους λογαριασμούς τίτλων ακινητοποιήσεων 17.10.00-04, 17.11.00-04]. 1. "Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα". [ό,τι αφορά από λογαριασμούς εσόδων 73.10, 73.11, 73.12, 73.19 και 73.20 τους λογαριασμούς τίτλων ακινητοποιήσεων που αναφέρονται ανωτέρω στο στοιχείο Β101 και είναι ομολογίες και λοιποί τίτλοι εκδόσεως Δημοσίου σταθερής απόδοσης Α/17.12.00,17.12.01,17.12.03, ομολογίες και άλλοι τίτλοι ελληνικών δανείων (πληνΔημοσίου) Α/17.12.00, 17.12.01 και 17.12.03 και τίτλοι σταθερής απόδοσης εξωτερικού ΑΙ17.13.00, 17.13.01, 17.13.03].</p>
B	104	<p>Λοιπά Έσοδα Λαμβάνονται από το Λ/Αποτελεσμάτων χρήσεως: "7. Λοιπά έσοδα εκμεταλλεύσεως", τα ποσά των λογαριασμών 75.04, 75.05, 75.06, 75.07, 75.08, 75.09 και 75.12.</p>
B	201	<p>Αγορά χρεογράφων συμμετοχών και τίτλων Λαμβάνεται η αξία αγοράς χρεογράφων συμμετοχών και τίτλων που συνιστούν τις επενδύσεις της Τράπεζας και απεικονίζονται στους λογαριασμούς: "5(α) Ομολογίες και λοιποί τίτλοι εκδόσεως Δημοσίου-σταθερής αποδόσεως με</p>

		<p>χαρακτήρα ακινητοποιήσεων" [Α/17.12.00,17.12.01,17.12.03, πιστωτικό υπόλοιπο λ/59.15 ό,τι αφορά]. "5(β) Ομολογίες και άλλοι τίτλοι σταθερής απόδοσης με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων -Ομολογίες Ελληνικών Δανείων (πλην Δημοσίου)" Α17.12.00,17.12.01 και 17.12.03]. Τίτλοι σταθερής απόδοσης με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων εξωτερικού [Α/17.13.00, 17.13.01,17.13.03 πιστωτικό υπόλοιπο ΑΙ59.15 σε ό,τι αφορά].</p>
B	201	<p>"6. Μετοχές και τίτλοι μεταβλητής αποδόσεως με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων" [ΛΙ17.10.00-04,17.11.00-04 (πιστωτικό υπόλοιπο λ/59.15 και 59.16 ό,τι αφορά). "7. Συμμετοχές σε μη συνδεδεμένες επιχειρήσεις" [Α/17.01 μείον λ/59.15 σε ό,τι αφορά]. "8. Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις" [ΛΙ17.00 μείον λ/59.75 σε ό,τι αφορά]. Επισημαίνεται και πάλι ιδιαίτερη προσοχή ως προς τις οφειλόμενες δόσεις.</p>
B	202	<p>Αγορά αυλών και ενσώματων παγίων Λαμβάνεται η αξία αγοράς των αυλών και ενσώματων παγίων που απεικονίζονται στους λογαριασμούς του Ισολογισμού: "9. Αυλα πάγια στοιχεία" [Α/16.10, ίβ.00, 16.01, 16.05, 16.11, 16.12, 16.13, 16.14, 16.16,16.17,16.19 και 16.98]. "10. Ενσώματα πάγια στοιχεία" [Α/10.00 -10.99, 11.00 - 11.98, 14.00 -14.98, 12.00 -12.98,13.00-13.98 και 15],</p>
Γ	101	<p>Αύξηση Υποχρεώσεων από πιστωτικούς τίτλους Λαμβάνεται το κονδύλιο του λογαριασμού του παθητικού: "3. Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους" (α) "Ομολογίες" [Α/59.11, 59.12,45.00,45.01, χρεωστικό υπόλοιπο λ/34.30 ίδιες ομολογίες] (β) "Λοιποί πιστωτικοί τίτλοι" [Α/52.50 και 45.04].</p>
Γ	102	<p>Αύξηση Υποχρεώσεων μειωμένης εξασφάλισης [Α/59.99, αλλά ελλείπει νομικού πλαισίου δεν υφίστανται προς το παρόν τέτοιες υποχρεώσεις].</p>
Γ	103	<p>Είσπραξη αύξησης Μετοχικού Κεφαλαίου Λαμβάνονται τα εισπραχθέντα κονδύλια που απεικονίζονται στους λογαριασμούς του Ισολογισμού: "4. Λοιπά στοιχεία παθητικού - Α/43.00 Καταβολές Μετόχων, Α/43.02 Διαθέσιμα μερίσματα χρήσεως για αύξηση κεφαλαίου". "9. Μετοχικό Κεφάλαιο" (Α/40). "10.</p>

		Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ άρτιο" (Λ/41.00).
Γ	104	Πώληση ιδίων μετοχών Αξία πωλήσεως ιδίων μετοχών που απεικονίζεται στο λογαριασμό του Ενεργητικού 12. "Ίδιες Μετοχές" [Λ/34.25]
Γ	105	Αύξηση Υποχρεώσεων προς πιστωτικά ιδρύματα Λαμβάνονται τα κονδύλια από το λογαριασμό Ισολογισμού: "1. Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα" που αφορούν τους λογαριασμούς 45.06, 45.10,45.11 και 45.12.
Γ	201	Μείωση Υποχρεώσεων από πιστωτικούς τίτλους Λαμβάνεται η μείωση των υποχρεώσεων αυτών που απεικονίζονται στο λογαριασμό του παθητικού: 3. Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους (α) "Ομολογίες" [Λ/59.11,59.12,45.00,45.01 μείον χρεωστικό υπόλοιπο λ/34.30] (β) "Λοιποί πιστωτικοί τίτλοι" [Λ/52.50 και 45.04],
Γ	202	Μείωση Υποχρεώσεων μειωμένης εξασφάλισης Ισχύουν όσα αναφέρονται ανωτέρω στο στοιχείο Γ102.
Γ	203	Επιστροφή Μετοχικού Κεφαλαίου Η αξία επιστροφής του Μετοχικού Κεφαλαίου στους Μετόχους κατά τη χρήση, όπως απεικονίζεται και από τη μείωση του λογαριασμού υποχρεώσεων 59.17 Μέτοχοι αξία μετοχών προς απόδοση λόγω αποσβέσεως ή μείωσης μετοχικού κεφαλαίου. Ο λογαριασμός 59.17 περιλαμβάνεται στα Λοιπά στοιχεία Παθητικού.
Γ	204	Αγορά Ιδίων μετοχών Η αγορά ιδίων μετοχών (Λ/34.25) απεικονίζεται ως ταμιακή εκροή, όπως και πράγματι είναι.
Γ	205	Μείωση Υποχρεώσεων προς πιστωτικά ιδρύματα Λαμβάνονται τα κονδύλια από το λογαριασμό Ισολογισμού: "1. Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα" που αφορούν τους λογαριασμούς 45.06, 45.10,45.11 και 45.12.
Γ	206	Τόκοι πιστωτικών τίτλων (έξοδα) Λαμβάνονται από το λογαριασμό των Αποτελεσμάτων: "2. Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα" τα ποσά των λογαριασμών 65.02.50 Τόκοι Τραπεζικών ομολόγων και 65.10 Τόκοι Ομολογιακών δανείων.

Γ	207	<p>Μερίσματα Λαμβάνεται από την ανάλυση του πίνακα Διαθέσεως το πρώτο και πρόσθετο μέρισμα και αυξάνεται κατά τη μείωση του λογαριασμού 59.13 Μερίσματα Πληρωτέα ή μειώνεται κατά την αύξηση του λογαριασμού 59.13. Προσοχή στο λογαριασμό 39.06 Προ-μερίσματα, που μειώνει το λογαριασμό 59.13, καθόσον τα προμερίσματα καταβλήθηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσεως. Τα μερίσματα που διατίθενται για αύξηση του Μετοχικού Κεφαλαίου αποτελούν συγχρόνως και εισροή, γιατί η υποχρέωση προς τους μετόχους έχει μηδενιστεί λόγω μεταφοράς των μερισμάτων στα Ίδια Κεφάλαια.</p>
Γ	208	<p>Διανομή κερδών στο προσωπικό Λαμβάνεται στο αντίστοιχο κονδύλιο από την ανάλυση του πίνακα Διανομής των Κερδών. Φυσικά, το κονδύλιο αυτό έχει πιστωθεί στις υποχρεώσεις που περιλαμβάνονται στο κονδύλιο Λοιπά στοιχεία παθητικού. Δεδομένου ότι η αυξομείωση της αντίστοιχης υποχρεώσεως έχει περιληφθεί ως εκροή ή αρνητική εκροή στις χρηματοδοτικές δραστηριότητες έχει σχετική πληροφοριακή αξία. Ορθότερο είναι να διαχωρίζεται η αυξομείωση της αντίστοιχης υποχρεώσεως από τις συνήθεις δραστηριότητες και να περιλαμβάνεται στις χρηματοδοτικές δραστηριότητες,</p>
Γ	209	<p>Αμοιβές Δ.Σ. από κέρδη χρήσεως Λαμβάνεται το αντίστοιχο κονδύλιο από την άντληση του πίνακα της Διανομής των Κερδών. Τα αναφερόμενα ανωτέρω στο στοιχείο Γ208 ισχύουν κατ' αναλογία και για τις αμοιβές του ΔΙ</p> <p>Ταμιακά Διαθέσιμα (συντίθενται από τους λογαριασμούς): 1. Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα [Λ/38.00, 38.07, 38.02,38.04, 37.00, 37.04, 37.06, 38.06.00, 38.06 λογαριασμοί καταθέσεων όψεως σε ΞΝ στην Κεντρική Τράπεζα, 38.08 λογαριασμός καταθέσεων προθεσμίας σε ξένα νομίσματα στην Κεντρική Τράπεζα και 38.22], 3. Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων: (α) Απαιτήσεις όψεως Καταθέσεις όψεως σε πιστωτικά ιδρύματα εσωτερικού (πλην Κεντρικής Τράπεζας) /Λ/38.06] και σε πιστωτικά ιδρύματα εξωτερικού [Λ/38.07]. (β) Λοιπές απαιτήσεις /Λ/38.05, 38.08 (πλην Κεντρική Τράπεζα), 38.09,38.10, 38.20, 38.21, 38.23,37.20,37.89 και ό,τι αφορά την Κεντρική Τράπεζα λ/30.10, 30.11, 30.12, 30.13, 30.14,</p>

9.3 Πρακτικός Οδηγός Καταρτίσεως Ταμιακών Ροών για Ασφαλιστικές Επιχειρήσεις [Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο Ασφαλιστικών επιχ/σεων]

Κατωτέρω παρατίθεται υπόδειγμα και οδηγός καταρτίσεως Καταστάσεων Ταμιακών Ροών για τις Ασφαλιστικές επιχειρήσεις που εφαρμόζουν το Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο Ασφαλιστικών επιχειρήσεων [Π.Δ. 148/84 και 64/1998].

Το παρατιθέμενο κατωτέρω υπόδειγμα, όπως και ο σχετικός λεπτομερής οδηγός, έχουν καταρτιστεί με βάση τις απαιτήσεις της Ελληνικής νομοθεσίας και των εποπτικών οργάνων της Κεφαλαιαγοράς γενικότερα, έχοντας υπόψη την προβλεπόμενη από το Δ.Λ.Π. αριθμός 7 δομή της Καταστάσεως Ταμιακών Ροών αλλά και τους σχετικούς κανόνες.

Το υπόδειγμα της Καταστάσεως, αλλά και ο οδηγός, είναι αναλυτικά συντεταγμένα για να παρέχουν διαφάνεια, αλλά και την πραγματική απεικόνιση των ταμιακών ροών χωρίς αμφισβητήσεις και άλλες συναφείς αδυναμίες.

Το υπόδειγμα της Καταστάσεως Ταμιακών Ροών για τις Ασφαλιστικές επιχειρήσεις, όπως και ο σχετικός οδηγός έχουν ως εξής:

(α) Υπόδειγμα Καταστάσεως Ταμιακών Ροών Ασφαλιστικών επιχειρήσεων,

(β) Οδηγός Καταρτίσεως Καταστάσεως Ταμιακών Ροών Ασφαλιστικών επιχειρήσεων.

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΕ
 Μ.Α.Ε.
 Κατάσταση Ταμιακών Ροών
 της χρήσεως: από μέχρι

Α/Α	Ανάλυση	Ποσά σε χιλιάδες €	
		Τρέχουσα Χρήση	Προηγούμενη Χρήση
A	Ταμιακές Ροές από συνήθεις (λειτουργικές) δραστηριότητες		
A 100	<p>Ταμιακές εισροές</p> <p>II. Οργανικά έσοδα</p> <p>α. Έσοδα ασφαλιστικών εργασιών και επενδύσεων</p> <p>1. Ασφάλιστρα και πρωτοασφαλίσεις (Λ/70)</p> <p>2. Ασφάλιστρα από αντασφαλίσεις (Λ/72)</p> <p>3. Δικαιώματα συμβολαίων και λοιπά (Λ/73)</p> <p>4. Προμήθειες και λοιπά έσοδα από αντασφαλίσεις (Λ/74)</p> <p>β. Άλλα έσοδα εκμεταλλεύσεως Έσοδα παρεπόμενων ασχολιών (Λ/75)</p> <p>Προστίθεται: αφαιρείται: Αύξηση Εισπρακτέων Λογαριασμών ΕΙ-III (το IV συνεξετάζεται στις χρηματοδοτικές δραστηριότητες) Προστίθεται: Έκτακτα και ανόργανα έσοδα (Λ/81.01) και έσοδα προηγούμενων χρήσεων (Λ/82.01)</p>		
	Σύνολο ταμιακών εισροών (A 100)		

A	200	<p><u>Ταμιακές εκροές</u> <u>I. Οργανικά έξοδα</u> 1. Αμοιβές και έξοδα προσωπικού (Λ/60) 2. Αμοιβές έξοδα τρίτων-παροχές τρίτων (Λ/61) 3. Αντασφάλιστρα (Λ/62) 4. Φόροι-Τέλη (Λ/63) (πλην 63.00)</p>		
		<p>5. Διάφορα έξοδα (Λ/64) 6. Ασφαλιστικές αποζημιώσεις (Λ/67) <u>Προστίθενται:</u> Αυξήσεις Μεταβατ. Λογαριασμών ενεργητικού (Ζ) Μειώσεις Μεταβατ. Λογαριασμών παθητικού (Η)</p> <p><u>Αφαιρούνται:</u> Μειώσεις Μεταβατ. Λογαριασμών ενεργητικού (Ζ) Αυξήσεις Μεταβατ. Λογαριασμών παθητικού (Η)</p> <p><u>Προστίθενται:</u> Μειώσεις Υποχρεώσεων (Ζ I-II και V, πλην VI, Υ3) Μειώσεις ληφθεισών εγγυήσεων (ΣΤ)</p> <p><u>Αφαιρούνται:</u> Αυξήσεις Υποχρεώσεων(Ζ I-II και V, πλην VI, Υ3) Αυξήσεις ληφθεισών εγγυήσεων (ΣΤ) <u>Προστίθενται:</u> Έκτακτα και ανόργανα έξοδα (Λ/81.00) και έξοδα προηγούμενων χρήσεων (Λ/82.00)</p>		
		<p>Σύνολο Ταμιακών εκροών (Α 200)</p>		
A	300	<p><u>Ταμιακές εκροές φόρων</u> 1. Φόρος εισοδήματος (πίνακας διανομής) 2. Λοιποί μη ενσωματωμένοι φόροι στο λειτουργικό κόστος (Λ/63.00) 3. Φόροι φορολογικού ελέγχου (Λ/42.04) <u>Προστίθεται:</u> Μείωση Υποχρεώσεων</p>		

		από φόρους (V!) Αφαιρείται: Αύξηση Υποχρεώσεων. από φόρους (VI)		
		Σύνολο ταμιακών εκροών φόρου (A 300)		
		Σύνολο ταμιακών ροών από συνήθειες (Λειτουργικές) δραστηριότητες (A100-A200-A300)=A		
B		Ταμιακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες		
B	100	Ταμιακές εισροές Πωλήσεις Λοιπών Στοιχείων Ενεργητικού (11, 12) Πωλήσεις Επενδύσεων (Γ I Ακίνητα) Πωλήσεις Συμμετοχών (Γ II) Πωλήσεις (ή και μειώσεις) Λοιπών χρηματοοικονομικών επενδύσεων (Γ III) Πωλήσεις επενδύσεων για λογ/μό ασφαλισμένων (Δ)		
		Έσοδα επενδύσεων [Λ/76] και κέρδη από λαχνούς ομολογιών (Λ/81. 03.07) Πώληση αυλών στοιχείων (B)		
		Σύνολο ταμιακών εισροών (B 100)		
B	200	Ταμιακές εκροές Αγορά (ή και αύξηση) Λοιπών Στοιχείων Ενεργητικού (11, 12 και 13) Αγορά Επενδύσεων (Γ I Ακίνητα) Αγορά Συμμετοχών (Γ II) Αγορά (ή και αυξήσεις) Λοιπών χρηματοοικονομικών επενδύσεων (Γ III) Αγορά επενδύσεων για λ/μό ασφαλισμένων (Δ) Αγορά εξόδων εγκαταστάσεως (B) Αγορά αυλών στοιχείων (B)		

		Σύνολο ταμιακών εκροών (B 200)		
		Σύνολο ταμιακών ροών από επενδυτικές δραστηριότητες (B100-B200)=B		
Γ	100	Ταμιακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες		
	100	Ταμιακές εισροές Είσπραξη αύξησης Μετοχικού Κεφαλαίου και υπέρ το άρτιο διαφοράς Αύξηση Ομολογιακών δανείων (ZIII) Αύξηση Υποχρεώσεων προς πιστωτικά ιδρύματα (Ziv)		
		Σύνολο ταμιακών εισροών (Γ 100)		
Γ	200	Ταμιακές εκροές Επιστροφή (μείωση) Μετοχικού Κεφαλαίου Πληρωμή Ομολογιακών δανείων (ZIII) Μείωση Υποχρεώσεων προς πιστωτικά ιδρύματα (ZIV) Τόκοι χρεωστικοί (Λ/65) Μερίσματα πληρωτέα (πίνακας διανομής και ZY3)		
		Σύνολο ταμιακών εκροών (Γ 200) Ταμιακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες (Γ 100-Γ200)=Γ		
		Ταμιακές ροές επιχειρήσεως (αλγεβρικό άθροισμα A+B+Γ)		
		Πλέον: Ταμιακά Διαθέσιμα στην έναρξη της χρήσεως...		

		Άρα, Ταμιακά Διαθέσιμα στο τέλος της χρήσεως...		

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ
 Κατάσταση Ταμιακών Ροών της
 χρήσεως: από μέχρι.....
 Πρακτικός Οδηγός Καταρτίσεως

Α/Α	Αναλυτικές Οδηγίες
A A 100	<p>Ταμιακές Ροές από συνήθειες (λειτουργικές) δραστηριότητες Ταμιακές εισροές</p> <p>Από το ΑΙ Γενικής Εκμεταλλεύσεως και από το κονδύλιο (α) έσοδα ασφαλιστικών εργασιών και επενδύσεων λαμβάνονται, όπως απεικονίζονται, στο υπόδειγμα του ΑΙ Γενικής Εκμεταλλεύσεως [ΚΑΙ Ασφαλ. Επιχειρήσεων § 4.602] τα ακόλουθα επιμέρους ποσά:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ασφάλιστρα και πρωτασφαλίσεις [Λ/70], 2. Ασφάλιστρα και αντασφαλίσεις [Μ72], 3. Δικαιώματα συμβολαίων και λοιπά ΙΑ/73], 4. Προμήθειες και λοιπά έσοδα από αντασφαλίσεις [Λ/74]. <p>Περαιτέρω από τα απεικονιζόμενα στα "/. Οργανικά Έσοδα" του Λ/Γενικής Εκμεταλλεύσεως κονδύλιο "β. Άλλα Έσοδα εκμεταλλεύσεως" λαμβάνεται το ποσό που αφορά σε "Έσοδα παρεπομένων ασχολιών" [Λ/75].</p> <p>Επισημαίνεται ότι τα αφορώντα τις επενδύσεις έσοδα [Λ/76] απεικονίζονται μεταξύ των επενδυτικών δραστηριοτήτων της ασφαλιστικής επιχειρήσεως δηλαδή στο επόμενο κεφάλαιο Β Ταμιακές Ροές από επενδυτικές δραστηριότητες.</p> <p>Στο σύνολο των προαναφερομένων κονδυλίων των Λ/70,72,73,74 και 75 προστίθεται η Μείωση ή αφαιρείται η Αύξηση των Εισπρακτέων Λογαριασμών [δηλαδή μείωση ή αύξηση σε σχέση με την προηγούμενη χρήση ή με άλλα λόγια η διαφορά έναρξης - λή-ξης της χρήσης]. Η μείωση ή αύξηση των Εισπρακτέων Λογαριασμών αφορά αναλυτικότερα τους λογαριασμούς του Ενεργητικού που περιλαμβάνονται κάτω από τους τίτλους:</p> <p>E/. Απαιτήσεις από πρωτασφαλιστικές δραστηριότητες E//. Απαιτήσεις από αντασφαλιστικές δραστηριότητες E///. Λοιπές Απαιτήσεις</p> <p>Επισημαίνεται ότι το κονδύλιο με τίτλο Ε Ν Κεφάλαιο εισπρακτέο την επόμενη χρήση συνεξετάζεται στις χρηματοδοτικές δραστηριότητες, ήτοι στο Κεφάλαιο Γ κατωτέρω.</p>

		<p>Στο συνολικό αλγεβρικό άθροισμα που έχει διαμορφωθεί, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, <u>προστίθεται</u> το κονδύλιο των εκτάκτων και ανόργανων εσόδων [Α/81.01] και τα έσοδα προηγούμενων χρήσεων [Α/82.01]. Έτσι, διαμορφώνεται το σύνολο των Ταμιακών εισροών (Α100) από συνήθεις (λειτουργικές) δραστηριότητες.</p>
A	200	<p>Ταμιακές εκροές Για τη διαμόρφωση των ταμιακών εκροών λαμβάνονται: Από το ΑΙ Γενικής Εκμεταλλεύσεως και από το κονδύλιο Ι. Οργανικά έξοδα τα ακόλουθα ποσά: 1. Αμοιβές και έξοδα προσωπικού [Α/60], 2. Αμοιβές και έξοδα τρίτων-Παροχές τρίτων [Α/61], 3. Αντασφάλιστρα [Α/62], 4. Φόροι-Τέλη [Α/63 εκτός από το λ/63.00], 5. Διάφορα έξοδα [Α/64], 6. Ασφαλιστικές αποζημιώσεις [Α/67]. Στο ανώτερο σύνολο <u>προστίθενται</u>: Οι αυξήσεις των λογ/σμών ενεργητικού Ζ' Μεταβατικοί Λογαριασμοί Ενεργητικού και Οι μειώσεις των λογ/σμών παθητικού Η' Μεταβατικοί Λογαριασμοί Παθητικού. Από το μέχρι στιγμής αλγεβρικό άθροισμα, <u>αφαιρούνται</u>: Οι μειώσεις των λογ/σμών ενεργητικού Ζ' Μεταβατικοί Λογαριασμοί Ενεργητικού και Οι αυξήσεις των λογ/σμών παθητικού Η' Μεταβατικοί Λογαριασμοί Παθητικού Στη συνέχεια <u>προστίθενται</u>: Μειώσεις Υποχρεώσεων [Λογαριασμοί παθητικού: ΖΙ. Υποχρεώσεις από πρωτασφαλιστικές δραστηριότητες ΖΙΙ. Υποχρεώσεις από Αντασφαλιστικές Δραστηριότητες ΖV. Λοιπές Υποχρεώσεις (εκτός από VΙ Υποχρεώσεις από φόρους -τέλη και Υ3 Μέρισματα πληρωτέα].</p> <p>Μειώσεις ληφθεισών εγγυήσεων [Λογαρ. Παθητικού ΣΤ Ληφθείσες εγγυήσεις από αντασφαλιστές]. Από το μέχρι εδώ διαμορφωμένο αλγεβρικό άθροισμα, <u>αφαιρούνται</u>: Αυξήσεις Υποχρεώσεων [Λογαριασμοί Παθητικού ΖΙ, ΖΙΙ και ΖV εκτός VΙ και V3, όπως ανωτέρω].</p>

		<p>Αυξήσεις ληφθεισών εγγυήσεων [Λογαριασμοί παθητικού ΣΤ' Ληφθείσες εγγυήσεις από αντισφαλιστές]. Τέλος προστίθενται: Έκτακτα και ανόργανα έξοδα [Λ/81.00] και έξοδα προηγούμενων χρήσεων [Λ/82.00] Έτσι, έχουν διαμορφωθεί οι ταμιακές εκροές από συνήθειες (λειτουργικές) δραστηριότητες (Α200), πριν από τις εκροές των φόρων (Α300), που παρατίθενται ιδιαίτερος αμέσως κατωτέρω.</p>
A	300	<p><u>Ταμιακές εκροές φόρων</u> Προσδιορίζονται ως εξής: Από τον πίνακα διανομής λαμβάνεται το κονδύλιο: 1. Φόρος εισοδήματος στο οποίο προστίθενται τα κονδύλια: 2. Λοιποί μη ενσωματωμένοι φόροι στο λειτουργικό κόστος [Λ/63.00] και 3. Φόροι φορολογικού ελέγχου [Λ/42.04]. Στο ανωτέρω άθροισμα: <u>Προστίθεται</u> η μείωση των Υποχρεώσεων από φόρους [Λ/σμός Παθητικού ΖV1] ή <u>Αφαιρείται</u> η αύξηση των Υποχρεώσεων από φόρους [Λ/σμός Παθητικού ΖV1]. Έτσι διαμορφώνεται το σύνολο των ταμιακών εκροών για φόρους (Α300). Αν τώρα από το σύνολο των ταμιακών εισροών (Μ 00) αφαιρέσουμε το σύνολο των ταμιακών εκροών (Α200) και των ταμιακών εκροών (Α300) για φόρους, θα διαμορφωθεί το κονδύλιο των ταμιακών ροών από συνήθειες (λειτουργικές) δραστηριότητες (Α). Το κονδύλιο αυτό (Α) μπορεί να είναι ένας θετικός ή αρνητικός αριθμός ή και μηδέν.</p>
B B	100	<p><u>Ταμιακές Ροές από επενδυτικές δραστηριότητες</u> <u>Ταμιακές εισροές</u> Οι ταμιακές εισροές από επενδυτικές δραστηριότητες προσδιορίζονται ως εξής: Πωλήσεις Λοιπών Στοιχείων Ενεργητικού [ΣΤ Λοιπά στοιχεία ενεργητικού-/ Εξοπλισμός: 1. Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός 2. Μεταφορικά Μέσα] Πωλήσεις Επενδύσεων [Γ. Επενδύσεις -1. Ακίνητα] Πωλήσεις Συμμετοχών [Γ. Επενδύσεις - // Συμμετοχές και επενδύσεις σε συνδεδεμένες και συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις] Πωλήσεις Λοιπών Χρηματοοικονομικών επενδύσεων [Γ.</p>

		<p>Επενδύσεις - /// Λοιπές Χρηματοοικονομικές επενδύσεις] Πωλήσεις Επενδύσεων για λογαριασμό ασφαλισμένων [Λογαριασμοί Ενεργητικού Δ Επενδύσεις για λ/μό ασφαλισμένων] Έσοδα Επενδύσεων [Λ/76 από το Λ/Γενικής Εκμεταλλεύσεως] Κέρδη από λαχνούς ομολογιών [Λ/81.03.07] Πώληση αυλών στοιχείων [Λογαριασμοί Ενεργητικού β Έξοδα εγκαταστάσεως και άυλα στοιχεία] Το άθροισμα των ανωτέρω κονδυλίων μας δίδει τις ταμιακές εισροές από επενδυτικές δραστηριότητες (B 100).</p>
B	200	<p><u>Ταμιακές εκροές</u> Οι ταμιακές εκροές των επενδυτικών δραστηριοτήτων προσδιορίζονται από τη συνάθροιση των ακολούθων κονδυλίων: Αγορά (ή και αύξηση) των Λοιπών Στοιχείων Ενεργητικού [ΣΤ Λοιπά στοιχεία ενεργητικού-Ι Εξοπλισμός: 1. Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός 2. Μεταφορικά Μέσα] Αγορά Επενδύσεων [Γ. Επενδύσεις -1. Ακίνητα] Αγορά Συμμετοχών [Γ. Επενδύσεις - ΙΙ Συμμετοχές και επενδύσεις σε συνδεδεμένες και συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις] Αγορά Λοιπών Χρηματοοικονομικών επενδύσεων [Γ. Επενδύσεις - ΙΙΙ Λοιπές Χρηματοοικονομικές επενδύσεις] Αγορά επενδύσεων για λογαριασμό ασφαλισμένων [Λογαριασμοί ενεργητικού υπό στοιχείο Δ.] Αύξηση εξόδων εγκαταστάσεως (Λογαριασμοί ενεργητικού B) Αγορά αυλών στοιχείων (Λογαριασμοί ενεργητικού B) Το άθροισμα των κονδυλίων αυτών μας δίδει τις ταμιακές εκροές από επενδυτικές δραστηριότητες (B200). Αν τώρα από τις ταμιακές εκροές (B100) αφαιρέσουμε τις ταμιακές εκροές (B200) έχουμε τις ταμιακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες (B).</p>
Γ		<p><u>Ταμιακές Ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες</u></p>
Γ	100	<p><u>Ταμιακές εισροές</u> Προσδιορίζονται από τη συνάθροιση των κονδυλίων: Είσπραξη αύξησης Μετοχικού Κεφαλαίου και της υπέρ το άρτιο διαφοράς που έλαβε χωράν μέσα στη χρήση. [Συνεξετάζεται και ο λογαριασμός ενεργητικού ΕΝ Κεφάλαιο Εισπρακτέο επόμενης χρήσης]. Αύξηση ομολογιακών δανείων [Λογαριασμοί Παθητικού ΖΙΙΙ]</p>

		<p>Αύξηση υποχρεώσεων προς πιστωτικά ιδρύματα [Λογαριασμοί Παθητικού 1N]. Το άθροισμα των ανωτέρω κονδυλίων μας δίδει τις ταμιακές εισροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες.</p> <p>Γ 200 Ταμιακές εκροές</p> <p>Προσδιορίζονται από τη συνάθροιση των ακολούθων κονδυλίων: Επιστροφή Μετοχικού Κεφαλαίου (εντός της χρήσεως στους Μετόχους) Μείωση Υποχρεώσεων ομολογιακών δανείων (Λογαριασμοί παθητικού ΖΙΙΙ) Μείωση Υποχρεώσεων προς πιστωτικά ιδρύματα (Λογαριασμοί Παθητικού 1N)</p> <p>Τόκοι χρεωστικοί [Λ/65 από ΛΓενικής Εκμεταλλεύσεως]. Μερίσματα πληρωτέα /από πίνακα διανομής συνυπολογιζόμενης της μεταβολής στο λογαριασμό υποχρεώσεις με στοιχείο 2M3]. Έτσι, προσδιορίζονται οι ταμιακές εκροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες (Γ200). Αν τώρα από τις ταμιακές εισροές (Π00) αφαιρέσουμε τις ταμιακές εκροές (Γ200) έχουμε τις ταμιακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες (Γ).</p> <p>Το αλγεβρικό άθροισμα των ταμιακών ροών Α,Β και Γ μας δίδει το σύνολο των ταμιακών ροών της επιχειρήσεως, το οποίο μπορεί να είναι αρνητικός αριθμός η και μηδέν. Αν σε αυτό προστεθεί το κονδύλιο Χρηματικά Διαθέσιμα (ΣΓΠ) κατά την έναρξη της χρήσεως, τότε πρέπει να διαμορφωθεί το κονδύλιο των Χρηματικών Διαθεσίμων στο τέλος της χρήσεως.</p> <p>Ιδιαίτερες επισημάνσεις:</p> <p>(α) Στο Ενεργητικό του Ισολογισμού και κάτω από τον τίτλο ΣΤ' ΙΙΙ Ίδιες Μετοχές /Α/34.25/ απεικονίζεται το κονδύλιο των Ιδίων Μετοχών που έχει η επιχείρηση στα χέρια της από διάφορες αιτίες.</p> <p>Η επιχείρηση μπορεί σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία να αγοράσει δικές της μετοχές και να τις εκποιήσει το δυνατό συντομότερο. Οι πράξεις αυτές θα μπορούσαν να κριθούν ως αγορές και πωλήσεις χρεογράφων και να αντιμετωπιστούν ανάλογα με τις ταμιακές ροές δηλαδή μαζί με τις Γ//λοιπές χρηματοοικονομικές επενδύσεις (Ταμιακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες - βλ. ανωτέρω Β100</p>
--	--	---

	<p>και 8200). Όμως, όταν στο τέλος της χρήσεως κατέχονται ίδιες μετοχές τότε σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία πρέπει να σχηματιστεί ισόποσο αποθεματικό από τα κέρδη της χρήσεως ή σε περίπτωση ανεπάρκειας των κερδών να απεικονιστεί η αξία των ιδίων μετοχών αφαιρετικά από τα ίδια κεφάλαια. Συνεπώς, αν αγοραστούν ίδιες μετοχές και υφίστανται στο τέλος της χρήσεως το κονδύλιο της αγοράς των ιδίων μετοχών αποτελεί εκροή που εντάσσεται στις χρηματοδοτικές δραστηριότητες. Αν αυτό συμβεί και την επόμενη χρήση εκποιηθούν οι ίδιες μετοχές, τότε η πώληση αυτή πρέπει να ενταχθεί ως εισροή στις χρηματοδοτικές δραστηριότητες.</p> <p>(β) Διανομή κερδών στο προσωπικό και αμοιβές ΔΣ. από κέρδη χρήσεως. Λαμβάνεται το αντίστοιχο κονδύλιο από την ανάλυση του πίνακα της Διανομής των Κερδών. Τα αναφερόμενα ανωτέρω σχετικά με τα Μερίσματα πληρωτέα (Γ200) ισχύουν κατ αναλογία και για τα διανεμόμενα στο προσωπικό κέρδη και για τις αμοιβές του ΔΣ.</p> <p>(γ) Ως προς το κονδύλιο του ενεργητικού ΣΤ Ν λοιπά στοιχεία επισημαίνουμε ότι δεν καθορίζεται από το υπόδειγμα Ισολογισμού το περιεχόμενο του και συνεπώς δεν μπορούμε να προσδιορίσουμε και την ένταξη των αυξομειώσεων αυτού του κονδυλίου - αν πραγματικά υπάρχει - στις ταμιακές ροές κάποιας κατηγορίας δραστηριοτήτων [βλ και Φ.Ε.Κ 74/Α/8.4.1999]</p>
--	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΕΜΠΟΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΘΕΙΑ & ΤΗΝ ΕΜΜΕΣΗ ΜΕΘΟΔΟ - ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΦΥΛΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Κρίναμε σκόπιμο να παραθέσουμε ένα παράδειγμα κατάρτισης ταμειακών ροών μιας επιχειρήσεως. Στο παράδειγμα αυτό παρατίθενται συνοπτικά τα δεδομένα των ισολογισμών δυο συνεχόμενων χρήσεων (2001 και 2002), όπως και οι αυξομειώσεις των στοιχείων αυτών. Επίσης παρατίθεται συνοπτική ανάλυση του λογαριασμού αποτελέσματα χρήσεως και οι αναγκαίες για ορισμένες συναλλαγές.

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ της 31-12-2002 Ανώνυμη Βιομηχανική & Εμπορική Εταιρία «ΕΨΙΛΟΝ» [Ποσά σε €]

Ανάλυση	2002	2001	Αυξομειώσεις
Ενεργητικό			
<u>Πάγιο Ενεργητικό</u>	2.098	1.482	+ 616
Αποσβέσεις παγίου ενεργητικού	(302)	(200)	- 103
Καθαρό πάγιο ενεργητικό	<u>1.796</u>	<u>1.282</u>	+514
<u>Κυκλοφορούν ενεργητικό</u>			
Αποθέματα	423	323	+ 100
Απαιτήσεις (εισπρακτέοι λογ/μοί)	138	161	- 23
Χρεόγραφα	337	373	- 35
Διαθέσιμα	<u>135</u>	<u>44</u>	+ 100
Σύνολο Κυκλοφορούντος Ενεργ.	<u>1.033</u>	<u>1.000</u>	+ 132
<u>Μεταβατικοί λογ/μοι ενεργ.</u>			
Προπληρωθέντα έξοδα	<u>3</u>	<u>15</u>	- 12
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	<u>2.832</u>	<u>2.198</u>	+ 634
Παθητικό			
<u>Ίδια Κεφάλαια</u>			
Μετοχικό Κεφάλαιο 810	587		+ 223
Αποθεματικό υπέρ το άρτιο	555	337	+ 217
Αποθεματικά και υπόλ. κερδών εις νέο	<u>411</u>	<u>387</u>	+ 23
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	<u>1.775</u>	<u>1.312</u>	+ 464

<u>Υποχρεώσεις</u>			
Μακροπρόθεσμες			
Ομολογιακό δάνειο	866	719	+ 147
Βραχυπρόθεσμες			
Προμηθευτές	147	126	+ 21
Ελληνικό Δημόσιο-Φόροι πληρωτέοι	9	15	- 6
Λοιπές υποχρεώσεις	35	26	+ 9
Σύνολο Υποχρεώσεων	<u>1.056</u>	<u>886</u>	+ 170
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	2.832	2.198	+ 634

Ανάλυση λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως 2002

[Ποσά σε €.]

Πωλήσεις		2.048
μείον: Κόστος πωληθέντων		<u>1.526</u>
Μικτό αποτέλεσμα		522
μείον: Έξοδα λειτουργιών διοικήσεως κλπ.		<u>431 (1)</u>
		100
μείον: Τόκοι πιστωτικοί	18	
Κέρδη πωλήσεως χρεογράφων	35	<u>53</u>
		144
μείον: τόκοι χρεωστικοί		<u>68</u>
		76
μείον: Ζημιά πωλήσεως παγίου		<u>9</u>
Κέρδη προ φόρων		68
Φόρος εισοδήματος		<u>21</u>
Καθαρά κέρδη		<u>47</u>

(1) : Συμπεριλαμβάνονται αποσβέσεις 109 €

Συναλλαγές που επηρεάζουν τους λογαριασμούς, αλλά δεν προκύπτουν από την εικόνα των λογαριασμών του Ισολογισμού 2002.

1. Αγορά χρεογράφων 229 €
2. Πώληση χρεογράφων αντί 299€ κόστους κτήσεως 264 €
3. Αγορά παγίων αντί 352 €.

4. Πώληση παγίων αντί 15 € . Κόστος κτήσεως των παγίων αυτών 29€ με σωρευμένες αποσβέσεις 6 €.
5. Έκδοση ομολογιακού δανείου 293€ ονομαστικής αξίας για την απόκτηση παγίων.
6. Εξόφληση ομολογιών 145 € . στην ονομαστική τους αξία κατά τη λήξη.
7. Αύξηση Κεφαλαίου με έκδοση νέων μετοχών 45 € ονομ. αξίας η κάθε μια 15 € . Η συνολική τρέχουσα αξία των μετοχών αυτών ανέρχεται σε 440 €.
8. Πληρωμή μερισμάτων ποσού 23,50 €.

Κατάσταση ταμιακών ροών - Ευθεία μέθοδος - Χρήση 2002

Ταμιακές ροές από επιχειρηματικές δραστηριότητες		
Εισπράξεις από πωλήσεις		2.072 ⁽¹⁾
Πληρωμές για:		
Αγορές	1605 (2)	
Έξοδα λειτουργιών κλπ.	302 (3)	
Φόρος εισοδήματος	<u>26 (4)</u>	1.934
Καθαρή ταμιακή ροή από		
Επιχειρηματικές δραστηριότητες		138
Ταμιακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες		
Αγορά χρεογράφων	(229)	
Πώληση χρεογράφων	(299)	
Αγορά παγίων	(352)	
Πώληση παγίων	(15)	
Εισπραχθέντες τόκοι	<u>(18)</u>	(249)
Ταμιακές ροές από χρηματοδοτικές επενδύσεις		
Εξόφληση ομολογιών	(147)	
Αύξηση Κεφαλαίου	440	
Πληρωθέντα μερίσματα	(23)	
Πληρωθέντες τόκοι	<u>(68)</u>	<u>(202)</u>
Καθαρή αύξηση στις ταμιακές εισροές		<u>100 €</u>

Σημείωση:

Μη ταμιακές επενδυτικές και χρηματοδοτικές συναλλαγές:
 Έκδοση ομολογιακού δανείου για την απόκτηση παγίων 294 €

Αναγκαίες επεξηγήσεις:

(1): Πωλήσεις ως ανάλυση λογ/σμού αποτελεσμάτων 2048 πλέον εισπράξεις από απαιτήσεις 23 = 2071.

(2): Κόστος πωληθέντων 1526 (ως ανάλυση λογ. αποτελεσμάτων) πλέον αύξηση αποθεμάτων 100 = 1626 μείον αύξηση υποχρεώσεων προς προμηθευτές 21 = 1605.

(3): Έξοδα λειτουργιών κλπ. 431 (ως ανάλυση λογ. αποτελεσμάτων) μείον αποσβέσεις 109 = 322 μείον μείωση προπληρωθέντων εξόδων 12 = 310 μείον αύξηση λοιπών υποχρεώσεων 9 = 301.

(4): Φόρος εισοδήματος 20 (ως ανάλυση λογ/σμού αποτελεσμάτων) πλέον μείωση υποχρεώσεως από φόρους 6 = 26.

Κατάσταση ταμιακών ροών - έμμεση μέθοδος - Χρήση 2002

Ταμειακές ροές από επιχειρηματικές δραστηριότητες		
Καθαρό κέρδος		47
Πλέον ή μείον:		
Κονδύλια μη επηρεάζοντα τις ταμιακές ροές		
Αποσβέσεις	108	
Δαπάνες τόκων	67	
Εσοδα τόκων	(17)	
Κέρδος πωλήσεως χρεογράφων	(35)	
Ζημιά πωλήσεως παγίων	9	
Αύξηση στους εισπρακτέους λογαριασμούς (απαιτήσεις)	23	
Αύξηση στα αποθέματα	(100)	
Μείωση στα προπληρωθέντα έξοδα	12	
Αύξηση στους πληρωτέους λογαριασμούς (προμηθευτές)	20	
Αύξηση στις λοιπές υποχρεώσεις	9	
Μείωση στους πληρωτέους φόρους	<u>6</u>	<u>100</u>
Ταμιακές ροές από επιχειρηματικές δραστηριότητες		138
Ταμιακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες		
Αγορά χρεογράφων	(229)	
Πώληση χρεογράφων	299	
Αγορά παγίων	(352)	
Πώληση παγίων	15	
Τόκοι εισπραχθέντες	<u>18</u>	<u>(249)</u>
Ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες		
Εξόφληση ομολογιών	147	
Αύξηση κεφαλαίου	440	
Μερίσματα πληρωθέντα	(23)	
Πληρωμές τόκων	<u>(67)</u>	<u>(202)</u>
Καθαρή Αύξηση σε ταμειακές ροές		<u>100</u>

Σημείωση:

Μη ταμιακές επενδυτικές και χρηματοδοτικές συναλλαγές:
Έκδοση ομολογιακού δανείου για την απόκτηση παγίων

**Φύλλο εργασίας καταρτίσεως
Καταστάσεως Ταμιακών ροών - Χρήση 2002**

Ανάλυση	Υπόλοιπα Ισολογισμού 31-12-02	Ανάλυση συναλ/γών 2002		Υπόλ. Ισολ.
		Χρέωση	Πίστωση	
Χρεώσεις:				
Ταμείο	44	100		135
Εισπρακτέοι λογαριασμοί (Απαιτήσεις)	161		23	138
Αποθέματα	323	100		423
Προπληρωθέντα έξοδα	15		12	3
Χρεόγραφα	373	229	264	337
Πάγια	1.482	352	29	2.098
		293		
Πιστώσεις:				
Σωρευμένες αποσβέσεις	<u>2.398</u>	1.065	329	3.134
Πληρωτέοι λογαριασμοί (προμηθευτές)		20	147	
Υποχρεώσεις (Λοιπές)	26		9	35
Πληρωτέος φόρος εισοδήματος	15	6		9
Ομολογίες πληρωτέες	719	147	293	866
Μετοχικό κεφάλαιο	587		223	810
Υπέρ το άρτιο	337		217	555
Αποθεματικά και Αποτ/τα σε νέο	<u>387</u>	23	47	411
	<u>2.398</u>	<u>1.247</u>	<u>1.247</u>	<u>3.134</u>

Ταμιακές ροές από επιχειρηματικές δραστηριότητες:

	<u>X</u>	<u>Π</u>
Καθαρό κέρδος	47	
Αύξηση στους εισπρακτέους λογ/σμούς (απαιτήσεις)	23	
Αύξηση στα αποθέματα		100
Μείωση στα προπληρωθέντα έξοδα	12	
Αύξηση στους πληρωτέους λογ/σμούς (προμηθευτές)	21	
Αύξηση στις υποχρεώσεις (λοιπές)	9	
Μείωση στους πληρωτέους φόρους		6
Εισοδήματος		35
Κέρδος πωλήσεως χρεογράφων		9
Ζημιά πωλήσεως παγίου	9	
Δαπάνη αποσβέσεως	108	
Δαπάνη τόκων	68	
Έσοδα τόκων		18

Ταμιακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες

Αγορά χρεογράφων		229
Πώληση επενδύσεων	299	
Αγορά παγίων		352
Πώληση παγίων	15	
Εισπραχθέντες τόκοι	18	

Ταμιακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες

Εξόφληση ομολογιών		147
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	440	
Μερίσματα πληρωθέντα		23
Τόκοι πληρωθέντες		68
	<u>1.068</u>	<u>977</u>
Καθαρή αύξηση στις ταμιακές ροές	<u> </u>	<u>100</u>
	<u>1.068</u>	<u>1.068</u>

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η εργασία με θέμα καταστάσεις ταμιακών ροών σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο μας έδωσε μια μοναδική ευκαιρία να ασχοληθούμε, ιδιαίτερα και βαθύτερα με τις καταστάσεις αυτές. Αποτελεί επισφράγισμα του κύκλου σπουδών όπου και ολοκληρώσαμε στο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Μεσολογγίου όπως και έναυσμα για επιπλέον ενασχόληση και έρευνα στα οικονομικά θέματα.

Ευελπιστούμε πως ανταποκριθήκαμε, αν όχι σε όλα τα σημεία της εργασίας, αλλά στο μεγαλύτερο ποσοστό αυτών, στις απαιτήσεις του θέματος. Η προσφορά μας μικρή μιας και το περιεχόμενο της εργασίας αυτής περιλαμβάνεται ήδη στην υπάρχουσα βιβλιογραφία, ωστόσο το κέρδος για μας θεωρείται μέγιστο καθώς η Κατάσταση Ταμιακών Ροών στην Ελλάδα δεν είναι διαδεδομένη σε σχέση με τις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες.

Πιστεύουμε πως η εργασία αυτή αποτελεί χρήσιμο γνωστικό εργαλείο για σπουδαστές οικονομικών επιστημών αλλά και για διδάσκοντες. Ευελπιστούμε στην κατανόηση, αφομοίωση και εφαρμογή των Καταστάσεων Ταμιακών Ροών στις ελληνικές επιχειρήσεις ως ένα επιπλέον εργαλείο ενημέρωσης, σύγκρισης και πρόβλεψης, έτσι ώστε να δημιουργήσουν τις βάσεις που θα τις εξελίξουν σε πιο ανταγωνιστικές.

Καλή συνέχεια ...